

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

6 DECEMBER 1994

BELEIDSNOTA

Een toekomstperspectief voor het mediabeleid van de Vlaamse Gemeenschap

VERSLAG

namens de Commissie voor de Media uitgebracht door de heren F. Sarens en G. Versnick

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer W. Seeuws.

Vaste leden : de heren S. De Clerck, G. Geens, F. Sarens, E. Schuermans en E. Van Rompuy ;

de heren M. Bartholomeeussen, A. Boesmans, W. Seeuws en D. Van der Maelen ;

de heren H. Coveliers, A. Denys en D. Van Mechelen ;
mevrouw M. Dillen ;

de heer H. Olaerts ;

de heer H. Van Dienderen.

Plaatsvervangers :

de heren W. Demuyt en P. Desmet, mevrouw A. Leysen en de heren B. Vandendriessche en M. Van Peel ;

de heren F. Dielens, R. Landuyt, M. Logist en L. Peeters ;

de heren P. Chevalier, P. Dewael en G. Versnick ;

de heer W. Verreycken ;

de heer P. Van Grembergen ;

de heer J. Geysels.

zie :

618 (1994-1995)

– Nr. 1 : Beleidsnota

INHOUDSTAFEL

	Blz.
1. Algemene toelichting door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden	4
II. Het standpunt van de verscheidene fracties	10
A. Het standpunt van de VLD, toegelicht door de heer P. Dewael	10
1. Enkele inleidende beschouwingen	10
2. Bedenkingen bij en alternatieven voor de belangrijkste krachtlijnen van de medianota	12
a) De betekenis van de snelle technologische evolutie in het medialandschap en de rol van de overheid	12
b) De Europeanisering van het medialandschap en de mogelijke komst van VT4	13
c) De voorstellen met betrekking tot de BRTN-televisie	15
d) Lokale en regionale televisieverenigingen	18
e) Vrije radio's	18
f) Geschreven pers	19
B. Het standpunt van de SP, toegelicht door de heer D. Van der Maelen	20
1. Algemene appreciatie	20
2. Bedenkingen bij de belangrijkste krachtlijnen van de medianota	20
a) Tendenzen in het medialandschap en de rol van de overheid in het mediagebeuren	20
b) De BRTN-televisie	21
c) De sociale dimensie van het mediabeleid	22
d) Controle op en sanctionering in het medialandschap	22
e) De geschreven pers	23
C. Standpunt van de CVP, toegelicht door de heren E. Van Rompuy en S.DeClerck	23
1. Algemene appreciatie	23
2. Bedenkingen bij de belangrijkste krachtlijnen van de medianota	23
a) Tendenzen in het medialandschap en de rol van de overheid in het mediagebeuren	23
b) Europeanisering van het medialandschap	24
c) BRTN-televisie	25
d) De lokale radio's	26
e) Regionale televisieverenigingen	27
f) De kabelmaatschappijen	27
g) De vrije nieuwsgaring	28
D. Standpunt van de VU, toegelicht door de heer H. Olaerts	29
1. Algemene appreciatie	29
2. Bedenkingen bij de belangrijkste krachtlijnen van de medianota	29
a) De commercialisering van het televisielandschap	29
b) BRTN-televisie	29
c) Vlaams kabel-abonnement	31
d) Mediaraad	31
e) Media-instituut	31
E. Standpunt van AGALEV, toegelicht door de heer H. Van Dienderen	31
1. De BRTN-televisie	31
a) Structuur	32
b) De inhoud van de BRTN-programma's en de discussie over het tweede net	32
c) Financiering	32
2. De geschreven pers	34
F. Standpunt van het Vlaams Blok, toegelicht door mevrouw M. Dillen	34
1. Enkele inleidende beschouwingen	34
2. Algemene beschouwingen bij de beleidsnota	35
a) Rol van de overheid	35
b) De BRTN-televisie	36
c) De BRTN-radio	43
d) Visie op de nieuwe commerciële zenders	43
e) Machtsconcentraties	47
f) De geschreven pers	48

III. Reactie van de minister en de leden op de standpunten van de verscheidene fracties	48
A. De Europeanisering van het medialandschap en de mogelijke komst van VT4	48
B. BRTN-televisie	50
1. Financiering	50
2. Beheer	52
3. Personeel	53
4. Discussie 2 netten	54
C. De lokale radio's	54
D. De vrije nieuwsgaring	55
IV. Algemeen besluit door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden	55
A. Algemene bedenkingen	55
B. De verschillende aspecten van de medianota	57
1. Nieuwe technologieën	57
2. De Europeanisering van het mediabeleid	58
3. De rol en opdracht van de overheid in een snel evoluerend medialandschap	60
4. BRTN-televisie	60
a) Algemene bedenkingen	60
b) Opdracht	61
c) Bestuur	62
d) Financiering	63
e) Het tweede net	64
5. De radio in het medialandschap	64
6. De regionale televisie	65
7. De geschreven pers	66
8. Kabelmaatschappijen	66
9. VTM	66
10. VT4	67
11. De Mediaraad	67
12. Het Media-instituut	68
13. Een onafhankelijk controlerend orgaan	68
14. Sociale dimensie	68
15. Vrije nieuwsgaring	69
V. Procedure en timing	69

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie besprak de voorliggende beleidsnota tijdens haar vergaderingen van woensdag 16 november, donderdag 17 november en woensdag 30 november 1994.

De bespreking verliep gedeeltelijk in samenhang met de begrotingsbespreking media 1995 en inzonderheid met de BRTN-begroting 1995 die in het licht van voorliggende beleidsnota als een overgangsbegroting dient beschouwd. Het verslag van deze begrotingsbesprekingen werd opgenomen in Stuk 15(1993-1994)-Nr.8-G.

1. Algemene toelichting door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden

De minister herinnert de Commissie eraan dat de huidige Vlaamse regering in haar regeringsverklaring van januari 1992 beklemtoond heeft dat ze wilde ijveren voor een gunstig en stabiel klimaat waarin alle actoren van de mediasector zich ten volle kunnen ontwikkelen. Omdat de hele tijd gesproken wordt in termen van 'medialandschap' geeft de minister een korte beschrijving van de 'foto', anders uitgedrukt, van het stabiele beeld dat deze regering voorstaat, en waar de voorbije jaren toe werd bijgedragen met aanpassingen van de regelgeving.

De zorg van de overheid gaat in de eerste plaats uit naar de openbare omroep die zij zelf financiert. Idealiter zou de BRTN uitsluitend moeten kunnen werken met een overheidsdotatie. Vanaf het moment dat het duidelijk werd dat de Vlaamse Gemeenschap niet voldoende middelen kan inbrengen voor de invulling van de twee netten, werd gekozen voor een systeem van gemengde financiering. Terugvallen op één net zou betekend hebben dat de BRTN een verscheurende en onmogelijke keuze had moeten maken : ofwel de grote publiekstrekkingen afstoten of, en dat zou het andere uiterste zijn, het informatieve en educatieve aanbod verwaarlozen. Het is precies de combinatie van een brede programmatie met doelgroepentelevisie die de BRTN toelaat om zijn specifieke opdracht naar behoren uit te voeren.

Dankzij het systeem van de gemengde financiering kan de BRTN in 1995 op ruim 9 miljard inkomsten rekenen. Volgens de ontwerpbegroting bedraagt de overheidsdotatie 7.445,2 miljoen frank. De kabelakkoorden zijn goed voor 229,7 miljoen, er zijn voor 387,2 miljoen allerhande inkomsten, de sponsoring zal goed zijn voor circa 206,9 miljoen frank en de inkomsten van reclame op de radio worden geschat op 935 miljoen frank.

Met de segmentering van het aanbod van BRTN-radio beschikken de kijkers over een divers aanbod dat goed beantwoordt aan het verwachtingspatroon van het publiek. Dit blijkt uit de verrassende vaststelling dat in Vlaanderen meer dan waar ook naar de radio wordt geluisterd. De Vlaamse regering is daarom van mening dat er geen behoefte is aan nieuwe landelijke, commerciële radiozenders.

De frequentieband is trouwens meer dan genoeg belast. Tot voor een paar jaar werden aan de lokale radio's vrij probleemloos frequenties toegekend, terwijl de mogelijkheden van de frequentieband niet groot genoeg waren om in de toekomst al die lokale radio's het zendcomfort te geven waar ze recht op hebben. Van de 340 in Vlaanderen en Brussel erkende radio's zitten er daarom heel wat met problemen. Die moeilijkheden zijn ook voor een groot deel het

gevolg van een nieuw frequentieplan dat de Franse Gemeenschap enkele maanden geleden eenzijdig en zonder overleg opstartte. De Vlaamse regering heeft dit punt aangekaart binnen het overlegcomité van de regeringen en er werd ook een procedure ingezet bij de Raad van State.

Door te blijven aandringen op de naleving van de wet, met een erkenningsstop in Vlaanderen en met het zoeken naar technische oplossingen voor de meest ernstige frequentieproblemen, wordt getracht om de lokale radio's zoveel mogelijk zendcomfort te bieden. Toch zullen er steeds problemen blijven bestaan, niet in het minst in de steden, waar zelfs de best uitgeruste zendmasten niet kunnen opboksen tegen de problemen die het grote aantal zenders in onze regio met zich meebrengen.

De lokale radio's kunnen streekgebonden reclame **uitzenden**. Hetzelfde principe geldt voor de regionale televisieomroepen. Bij de opstarting van dit medium werd de financiering decretaal beperkt tot streekgebonden reclame en sponsoring. Maar nu de meeste regionale omroepen operatief zijn, is het niet helemaal duidelijk of zij via deze weg voldoende werkingsmiddelen kunnen innen.

De Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie, die verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van de regelgeving, heeft in dit verband al een aantal steekproeven verricht. Zij nodigt de omroepen ook uit voor overleg en maant hen aan om de regels te respecteren. De minister heeft zijn administratie recent ook nog gevraagd om de omroepen aan te schrijven met dezelfde vraag. Het decreet op de regionale televisieverenigingen moet worden gerespecteerd. Dit neemt niet weg dat de minister met dit jonge medium, dat op korte tijd zijn populariteit en leefbaarheid bewezen heeft, een constructieve dialoog wil voeren, zonder echter de mogelijkheid van sanctiëring uit te sluiten. Hetzelfde geldt trouwens voor de landelijke omroep **VTM**.

VTM viert binnenkort zijn zesde verjaardag. In die periode heeft de omroep voor een groot stuk de scepsis weggewerkt die velen in het begin koesterden ten opzichte van de nieuwkomer. En er werden ook vele verwachtingen ingelost. VTM profileert zich net als BRTN als een Vlaamse zender. De omroep brengt veel eigen produkties en daardoor is een audiovisuele industrie op gang gekomen die zorgt voor bedrijvigheid op creatief vlak en op het vlak van werkgelegenheid. VTM doet het goed en dat is vooral goed nieuws voor de aandeelhouders. Onder die belanghebbenden bij de omroep vinden we ruim 80 % van de Vlaamse uitgevers.

De minister resumeert kort dat 55 % van de aandelen van VTM in handen zijn van VMH, het dak waaronder Roularta, BMH, Het Volk – intussen WM – Concentra en de Persgroep schuilen. De VNU bezit 44,3 % van de aandelen, verdeeld over de TIJM, Perexma en TVV. De Vlijt tenslotte bezit nu nog 0,19 % van de aandelen. Zij trok zich eerder voor een groot deel terug uit **VTM**. Ook Het Volk, Concentra en De Persgroep hebben reeds een deel van hun aandeel in **VTM** verkocht. De aandelen van Het Volk zijn intussen naar de VUM overgegaan. Of er nog verdere verschuivingen komen zal wellicht spoedig blijken.

De Persgroep heeft immers een bod gedaan op de **VTM**-aandelen van de WM en heeft aangekondigd dat de groep het aandelenpakket wenst onder te brengen bij De Morgen. Hoe dit alles zal verlopen hangt vanzelfsprekend af van het verloop van de onderhandelingen tussen de uitgevers. In elk geval is de minister verheugd dat De Morgen nieuwe kansen krijgt om zijn positie op de markt te verstevigen, wat de pluriformiteit van onze pers enkel maar ten goede kan komen.

De minister benadrukt dat hij altijd veel aandacht heeft gehad voor de situatie van de geschreven pers. Die heeft het in een klein taalgebied niet makkelijk, en is een onderpand voor de democratie. De Vlaamse overheid heeft hier oog voor. Zij heeft een protocol afgesloten met de geschreven pers voor een termijn van vijf jaar. Jaarlijks wordt 250 miljoen frank voorzien voor overheidsinformatie, rechtstreekse steun aan de dagbladpers en aan de 'Stichting Pers' en investeringssteun. Maar de overheid kan vanzelfsprekend niet structureel interveniëren in principes van de markt. Daarom heeft de minister het altijd belangrijk gevonden dat de uitgevers via hun participatie in de audiovisuele media mee genieten van de reclame-inkomsten.

Enkele maanden geleden leefde bij een aantal uitgevers de idee om een systeem uit te werken waarbij de TV-reclamepot in Vlaanderen op een gecontroleerde wijze zou gespreid worden over de omroepen. Binnen dit scenario werd gedacht aan een opening voor reclame op de BRTN-televisie. Op voorhand zou wel worden vastgelegd hoeveel reclame de openbare omroep mocht aantrekken. De bedoeling zou zijn om de opbrengsten onder al de uitgevers en VTM te verdelen. BRTN zou de extra inkomsten kunnen aanwenden om haar specifieke rol nog beter te vervullen. De omroep zou de extra inkomsten met andere woorden gebruiken voor de productie van eigen en zogenaamde educatieve en culturele programma's.

De minister was deze idee zeer genegen omdat ze ingaat op de vraag naar verankering van de reclamegelden. Op 1 september heeft de minister in het mediadebat in de Vlaamse Raad gezegd dat hij graag zijn schouders wilde zetten onder een dergelijk project.¹ Maar ook dat hij niet zijn nek zou uitsteken als initiatiefnemer. Dit plan had immers maar een kans op slagen wanneer het gedragen werd door alle betrokkenen, met name de uitgevers en de omroepen.

De idee tot dit reclamefront had wellicht ook te maken met de verzuchtingen van adverteerders die vinden dat ze in het huidige bestel niet over voldoende mogelijkheden beschikken om deelpublieken te bereiken. Dit gaf aanleiding tot dagdromerijen van VTM over de uitbouw van een tweede net dat nieuwe perspectieven zou bieden voor de adverteerders. Een tweede VTM-net veronderstelt natuurlijk heel wat investeringen, wat – zo vreest de minister – tot minder dividenden voor de aandeelhouders leidt.

Op 1 september heeft de minister, uit zorg voor de geschreven pers, de vraag gesteld of het reclamemonopolie van VTM met herbekeken moet worden wanneer er concreet sprake zou zijn van een tweede net. Het zou dan immers interessanter kunnen zijn om de hele reclamekoek te herverdelen onder de uitgevers en de omroepen. Maar intussen heeft de minister vastgesteld dat de signalen die hij enkele maanden geleden ontving over een herverdeling van de reclame, gedoofd zijn. Blijkbaar trekken de uitgevers en de omroepen zich allen terug binnen hun stellingen.

De uitgevers in VTM zijn het er blijkbaar mee eens dat de omroep nood heeft aan een tweede net, want onlangs kreeg de minister een aanvraag voor een uitbreiding van de avondprogrammatie via een tweede kanaal. Dit gebeurde met een lijvig dossier dat aan de Vlaamse Mediaraad voor advies werd voorgelegd.

¹ Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de recente evolutie in het audiovisueel medialandschap (Stuk C48-MED12).

De minister herinnert de Commissie eraan dat op 1 september het parlementaire werkjaar vroegtijdig werd ingezet met een discussie over de ontwikkelingen in het mediabestel, waarmee op dat moment vooral de commotie rond het voetbalcontract, de slagkracht van de BRTN en de opmars van SBS bedoeld werd. Ter afronding van dit debat werd een motie goedgekeurd die stelt dat vóór het mediadebat in de Vlaamse Raad geen beslissingen mogen worden genomen die de fundamenteën van het mediabeleid kunnen aantasten*.

In zijn vergadering van maandag 14 november 1994 heeft de Vlaamse Mediaraad een positief advies uitgebracht over een tweede televisie-omroepprogramma voor VTM. Daar het voor Vlaanderen van essentieel belang is dat onze omroepen in het steeds uitbreidend aanbod maximaal de positie kunnen behouden die zij nu innemen, en er juridisch geen bezwaren zijn, is de minister van oordeel dat aan VTM de toestemming voor een tweede net kan worden gegeven. **VTM** blijft immers beklemtonen dat zij in hoofdzaak met eigen produkties de kijker wil blijven aanspreken.

In diezelfde context van offensieve strategie met eigen produkties moet ook de BRTN, na sanering, in staat worden gesteld om op twee volwaardige netten een eigen kwalitatieve en specifieke televisieprogrammatie te brengen.

Wat VT4 betreft, heeft de minister van de omroep zelf, en niet van de kabelmaatschappijen, een dossier ontvangen. Hij legt het eerstdaags aan de Vlaamse Mediaraad voor advies voor.

De minister wil in de marge opmerken dat hij de houding van de kabelmaatschappijen niet begrijpt. Sommige maatschappijen blijven van oordeel dat een exhaustieve vermelding van naam en adres van de omroep als aanmelding volstaan of blijven beweren dat het Vlaams Gewestelijk College van R.T.D. de minister eerder een volledig dossier had bezorgd, niettegenstaande het college dat zelf tegenspreekt.

De minister onderzoekt op welke wijze de belangen van de geschreven pers, van de Vlaamse omroepen en van de audiovisuele sector maximaal kunnen worden gewaarborgd. Meer bepaald laat hij nagaan of er sprake is van een ontwiking van de regelgeving en op welke wijze de omroepen die zich specifiek op Vlaanderen richten volgens het Europees gelijkheidsbeginsel aan voorwaarden kunnen worden onderworpen.

In deze medianota, die als discussietekst bedoeld is, worden geen definitieve beslissingen genomen. Maar waar mogelijk zet de minister wel zijn standpunten uiteen zoals die gegroeid zijn uit de evolutie op het veld.

Intussen is het duidelijk geworden dat VT4 de kabelmaatschappijen op termijn wil betalen om op de kabel te komen. De minister vindt dit een gevaarlijk precedent. De kabelmaatschappijen hebben de voorbije jaren enorm geïnvesteerd in de uitbreiding van hun capaciteit, en zij willen die inspanningen rendabel maken. Ook digitalisering opent nieuwe mogelijkheden. De kabelmaatschappijen willen het aanbod dus graag uitbreiden. Dit moet wel op een maatschappelijk verantwoorde wijze gebeuren. Op termijn moet vermeden worden dat bijvoorbeeld betalende omroepen voorrang krijgen.

² Met redenen omklede motie van de heren E. Van Rompuy, D. Van der Maelen en H. Olaerts tot besluit van de op 1 september 1994 door de heer A. Denys gehouden **interpellatie** tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de recente evolutie in het audiovisueel medialandschap in Vlaanderen (Stuk 595 (1993-1994) - Nr. 1).

Of dat het aanbod wordt opgedeeld in pakketjes. Het uitgangspunt moet zijn dat alle kijkers kunnen beschikken over een belangrijk basispakket zodat er geen onderscheid ontstaat tussen informatierijke en -arme kijkers. De minister heeft de kabelmaatschappijen al herhaaldelijk op deze verantwoordelijkheid gewezen. Hij hoopt dat zij bereid zullen zijn om de door henzelf vooropgestelde gedragscode uit te werken.

Het publiek vergeet gemakkelijk dat de kabelmaatschappijen een bijzonder belangrijke rol spelen naar het mediaaanbod toe. Dat zal de komende jaren nog meer het geval zijn. Nieuwe initiatieven zoals doelgroepentelevisie worden voorbereid. En ook nieuwe toepassingen als interactieve teletekst, databroadcast en near video on demand dienen zich aan. Het is natuurlijk wel de vraag vanaf wanneer en in welke mate deze toepassingen op een rendabele manier te exploiteren zullen zijn.

In elk geval wordt de mediamarkt steeds meer een concurrentiële markt. Dat is hier in Vlaanderen nog maar eens duidelijk gebleken met de toewijzing van het voetbalcontract. Op dat moment is de vraag terecht gesteld naar een slagvaardiger openbare omroep. Die vraag is niet nieuw maar ze wordt steeds prangender.

In de medianota stelt de minister voor om actief werk te maken van een BRTN-nieuwe stijl. Dit vraagt een wijziging van het BRTN-decreet en dus ook wat tijd. In september heeft de minister vastgesteld dat de consensus binnen de Vlaamse Raad groot is over de noodzaak van hervormingen, en hij hoopt dat binnen enkele weken zal blijken dat de politieke wil aanwezig is om hier snel werk van te maken.

Het standpunt van de Vlaamse regering zoals uiteengezet in de medianota kan als volgt worden samengevat.

- De huidige autonomie dient maximaal behouden te worden.

- Er is nood aan ~~één~~ werkzame structuur, de raad van bestuur, die de krachtlijnen van het beleid vastlegt – meerjarenplan, begroting, investeringen. De vaste commissie moet afgeschaft worden.

De raad van bestuur moet de uitvoering van het beleid controleren en goed- of afkeuren.

Het onderscheid tussen de verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en van de directie van de instelling moet duidelijk omschreven worden.

De raad van bestuur bestaat uit 7 leden die voor een periode van vier jaar benoemd worden door de Vlaamse Raad. De mandaten kunnen verlengd worden. De benoeming door de Vlaamse Raad is logisch, niet alleen omdat de Vlaamse Raad via de goedkeuring van het meerjarenplan de opdracht, de begroting en de middelen van de omroep bepaalt, maar vooral omdat de evenwichten binnen de instelling voldoende moeten worden weerspiegeld in het beheer van de openbare omroep. Aan de leden moeten voorwaarden worden gesteld inzake kennis van het medium en/of management en inzake loyaliteit ten opzichte van de openbare omroep.

De raad van bestuur werkt niet vanuit een ideologische meerderheidspositie, maar als een college van bestuurders die vanuit een consensusmodel beheren.

Om met kennis van zaken te kunnen beslissen wordt de raad van bestuur, die in principe om de maand samenkomt,

bijgestaan door een interne audit. Hij kan tussentijds ook hoorzittingen organiseren.

– Het directiecomité bestaat uit vier leden : een voorzitter en drie leden die respectievelijk bevoegd zijn voor radio, televisie en technische diensten.

Dit comité wordt voor een termijn van 5 jaar benoemd door de Vlaamse regering. De mandaten kunnen worden verlengd.

De leden van het directiecomité nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen van de raad van bestuur.

Het directiecomité beslist in principe bij consensus. Bij gebrek aan consensus beslist de voorzitter.

Het directiecomité beschikt binnen de door de raad van bestuur bepaalde kriglijnen over de ruimst mogelijke bevoegdheden.

– Het vergroten van de slagkracht veronderstelt een verhoging van de kwalitatieve aspecten van het personeelsbeleid. Hiervoor moet worden overwogen of een grondige en functionele herstructurering aangewezen is.

Een efficiënte werking vraagt ook een maximale personele inzet. Dit betekent dat elk personeelslid zijn kennis en/of ervaringen optimaal moet kunnen aanwenden. Vastheid van betrekking kan evenwel in het huidige mediabestel geen vastheid van opdracht betekenen.

Het personeel moet kansen krijgen en gestimuleerd worden. Gebruiken of reglementen die een optimaal rendement in de weg staan moeten worden weggewerkt. Hiërarchische indelingen moeten beperkt worden en produktieverantwoordelijken moeten rechtstreeks verantwoordelijk gesteld worden. Ook voor hen geldt het mandaatsysteem.

Er moet nagegaan worden of een verantwoorde en geleidelijke overgang van statutair naar contractueel personeel niet aangewezen is, in het bijzonder voor specifieke creatieve omroepfuncties. Met dezelfde personeelsbezetting moet in elk geval een hoger rendement in het programma-aanbod worden gehaald.

De herstructurering van de BRTN mag echter niet beperkt blijven tot de rol van de raad van bestuur, tot de topfuncties of het personeel, maar moet ook gericht zijn op het optimaal functioneren van de BRTN zelf, en kan daarbij gebaseerd zijn rond bijvoorbeeld diverse business-units. De structuur kan ook aangepast worden aan de gebeurlijke functionering van deze business-units. Daarbij moet worden nagegaan welke middelen noodzakelijk zijn voor een openbare omroep met 2 volwaardige netten.

De bedoeling moet volgens de minister immers zijn dat de Vlaamse Gemeenschap ook in de toekomst over een sterke en slagvaardige openbare omroep kan beschikken.

De minister blijft beklemtonen dat de Vlaamse kijkers recht hebben op een sterke Vlaamse programmatie die vertrekt vanuit onze taal en cultuur. De Vlaamse omroepen moeten dus krachtige impulsen geven aan de Vlaamse audiovisuele produktie.

Dat is ook belangrijk voor de economische ontwikkeling. Het audiovisuele veld wordt immers als één van de weinige groeisectoren erkend. Daarom gaat de minister akkoord met een tweede VTM-net waarin de kranten- en weekbladuitgevers participeren. Daarnaast moet al het mogelijke gedaan worden om de twee TV-netten van de BRTN optimaal uit

te bouwen. Met de BRTN-radio, en de lokale radio's en regionale televisieverenigingen als aanvullende en kleinschalige media, moet het zelfs bij een sterk uitbreidend aanbod van omroepprogramma's en diensten mogelijk zijn aan elke luisteraar en kijker de verscheidenheid van programma's aan te bieden waar hij recht op heeft en die voor zijn socio-culturele ontwikkeling van belang zijn.

Europa profileert zich meer en meer met de rijke verscheidenheid aan culturen. Er is nood aan een realistische ingesteldheid om de bijzondere combinatie van openheid en verscheidenheid te bewaren in de toekomst, zeker op mediavlak.

Sinds het Verdrag van Maastricht wordt erkend dat de mediasector, die traditioneel gestuurd wordt vanuit markt-economische principes, ook onmiskenbaar sociaal-culturele dimensies in zich draagt. De houding van de Europese Unie zal in grote mate bepalend zijn voor het succes waarmee het evenwicht in de mediasector gerealiseerd wordt in de nabije toekomst.

De Vlaamse Gemeenschap moet in het mediadebat onomwonden stelling nemen. De Vlaamse regering zal blijven eisen dat de audiovisuele sector niet op een louter economische wijze wordt behandeld, en dat het land van ontvangst de kans krijgt om op de naleving van de Europese regelgeving toe te zien.

Binnen het ruime internationale aanbod bieden sterke Vlaamse omroepen, die de kijker vanuit de eigen leefsituatie benaderen, de beste garantie voor een open, evenwichtig, pluriform en kwalitatief media-aanbod.

De minister verwacht dat de uitgangspunten die hij voor een Vlaams mediabeleid vooropstelt, namelijk kansen voor pluriforme geschreven en audiovisuele media, toegankelijkheid van de media en verankering van de Vlaamse middelen, kunnen worden gerealiseerd.

Hij hoopt dat op basis van deze nota, die een aanzet is tot constructief overleg, een open debat over het Vlaams mediabeleid en inzonderheid over de toekomst van de Vlaamse omroepen mogelijk is.

II. Het standpunt van de verscheidene fracties

Dit gedeelte van het verslag beperkt zich tot de weergave van het standpunt van de verschillende fracties met betrekking tot de medianota. De vragen en opmerkingen van de minister en de leden die tijdens de *uiteenzetting* van de verschillende woordvoerders werden gesteld, en de antwoorden hierop, werden thematisch gegroepeerd in het derde gedeelte van het verslag (III.)

A. Het standpunt van de VLD, toegelicht door de heer P. Dewael

1. Enkele inleidende beschouwingen

De heer P. Dewael stelt in de eerste plaats dat zijn fractie het principe van een open parlementair mediadebat op basis van een beleidsnota toejuicht. Zijn fractie is ook aangenaam verrast dat de minister de uitdrukkelijke bedoeling heeft om een zo groot mogelijke consensus over de krachtlijnen van het toekomstig mediabeleid te bereiken, en dat hij hiervoor de democratische oppositiepartijen actief bij het debat wenst

te betrekken. De spreker is inderdaad van mening dat het mediabeleid niet het monopolie kan zijn van een toevallige meerderheid, maar integendeel op langere termijn en met medewerking van alle democratische partijen uitgestippeld moet worden.

De VLD wenst op een constructieve manier aan dit debat deel te nemen, maar zij bindt toch een aantal voorwaarden aan deze medewerking. In de eerste plaats moet het de bedoeling zijn om een oprechte dialoog met de oppositie aan te gaan. De VLD zal geen medewerking verlenen aan een schijn debat. Vervolgens moet het de bedoeling zijn om tot een aantal krachtlijnen te komen die ook tijdens een volgende legislatuur nog zullen gelden. Indien de meerderheid daarentegen enkel de bedoeling heeft om over de grenzen van een legislatuur bepaalde privaatrechtelijke belangen veilig te stellen, zal de VLD haar houding herzien. Voor de VLD is het eveneens van essentieel belang dat het mediadebat zich in de Vlaamse Raad, en niet in ministeriële kabinetten, afspeelt. Hiermee samenhangend is de partij van mening dat eventuele decretale initiatieven die uit het debat zouden voortvloeien als parlementaire initiatieven – voorstellen van decreet – bij de Vlaamse Raad aanhangig gemaakt moeten worden. Tenslotte is de VLD van mening dat de regelgeving inzake media in de eerste plaats een soepele regelgeving moet zijn, die het beleid toelaat vlug en efficiënt op de snelle wijzigingen in het medialandschap te reageren. De mediapolitiek moet in de eerste plaats een anticiperende politiek zijn, en geen politiek die achter de feiten aanholt. In dit verband stelt de spreker zeer duidelijk dat het niet de bedoeling van het beoogde mediapact kan zijn om bepaalde privé-belangen via politieke weg te verankeren. Daarnaast moet het mediabeleid erop gericht zijn een kader te creëren waarbinnen het medialandschap zich kan ontwikkelen en waarbinnen de privé-actoren zich kunnen bewegen. Dit kader moet deze actoren ook duidelijk maken waaraan ze zich hebben te houden.

Anderzijds vraagt de spreker zich af waarom de minister pas nu poogt om tot een partijenoverschrijdend overleg te komen. In het recente verleden werden immers een aantal belangrijke decreten gestemd waarin geen rekening werd gehouden met de opmerkingen van de liberale partij, zelfs toen deze nog mee in de Vlaamse regering zat. Hij denkt hier met name aan het decreet op de lokale radio's van 7 november 1990, het decreet op de niet-openbare televisieverenigingen van 23 oktober 1991 en niet in het minst het BRTN-decreet van 27 maart 1991. Hier werden belangrijke kansen op partijenoverschrijdend overleg gemist. De spreker vraagt zich af waarom de minister nu plots wel een zo ruim mogelijke meerderheid voor zijn mediabeleid wenst.

De spreker is eveneens van mening dat het huidige debat rijkelijk laat geopend wordt. Zo heeft het makke en soms pijnlijke debat met de directie van de BRTN over de BRTN-begroting 1995 nogmaals duidelijk gemaakt dat er iets schort met de werking van de openbare omroep. Los van de vraag of dit te wijten is aan onbekwaamheid van de BRTN-top, is het alleszins duidelijk dat het BRTN-decreet van 27 maart 1991 de top niet toelaat zijn rol te spelen. Vele punten van kritiek die de toenmalige PW reeds bij de bespreking van het BRTN-decreet heeft geuit – onder meer met betrekking tot de verhouding tussen de raad van beheer en het directiecomité, het personeel – blijken nu bewaarheid te worden, maar ondertussen is voor de openbare omroep veel kostbare tijd verloren gegaan en werden belangrijke kansen gemist. Zo ligt het gebrek aan slagkracht dat inherent is aan het decreet van 27 maart 1991 mede aan de basis van het verlies van het voetbalcontract. Indien men de BRTN in het televisielandschap van morgen een eerlijke kans wil geven, wat de

VLD duidelijk wenst, dringt een fundamentele herziening van het decreet van 27 maart 1991 zich op. Hierbij stelt de VLD met veel genoegen vast dat een aantal ideeën die zij reeds in 1991 verdedigde, maar die toen nog taboe waren voor de andere partijen, nu ook door CVP en SP bijgetreden worden. De spreker denkt hier met name aan het principe van de afzetbare cultuurmanagers, het personeelsstatuut en de samenstelling van de raad van bestuur. De VLD is verheugd over deze evolutie in de geesten.

De spreker besluit dit eerste luik van zijn tussenkomst met de mededeling dat zijn fractie bereid is om op een open en constructieve manier aan het mediadebat deel te nemen, ondanks het feit dat de meerderheid in het verleden niet bereid is geweest om haar voorstellen, en inzonderheid deze met betrekking tot de BRTN, ernstig te nemen. Dit impliceert echter wel dat de meerderheid rekening zal moeten houden met de voorwaarden die de spreker bij zijn inleiding heeft opgesomd.

2. Bedenkingen bij en alternatieven voor de belangrijkste krachtlijnen van de medianota

a) De betekenis van de snelle technologische evolutie in het medialandschap en de rol van de overheid

De spreker is in de eerste plaats van mening dat de beleidsnota een belangrijke lacune vertoont, met name dat zij te weinig rekening houdt met de uitgesproken snelle technologische evolutie op het gebied van de media. Hierdoor gaat de nota ervan uit dat een aantal ideeën misschien wel interessant, maar alleszins onuitvoerbaar zijn. De beschouwingen in verband met een landelijke commerciële radio zijn in dit verband typerend. Volgens de minister is het niet relevant om de denkpiste van een landelijke commerciële zender te lanceren, omdat de beschikbare frequentie dergelijke zender niet toelaat. Rond 2000 zal de digitale broadcasting echter een feit zijn, en is een landelijke commerciële zender perfect mogelijk. Gevolg van deze lacune is dat de minister in zijn medianota verzuimt principieel stelling te nemen over de al dan niet wenselijkheid van een landelijke commerciële zender.

De nota gaat eveneens voorbij aan de mogelijkheden die de integratie van tot nu toe gescheiden vormen van communicatie – kabel, telefonie en communicatie – in de nabije toekomst zal bieden. Glasvezel en digitale compressie liggen aan de basis van de befaamde ‘Highways of information’ die nog onvatbare vormen van communicatie zullen mogelijk maken. Tele-shopping en video-on-demand zijn hiervan slechts de eerste voorbeelden.

Van cruciaal belang is de vraag hoe de overheid op deze overvloed aan informatie zal inspelen. Vlaanderen zal overspoeld worden door informatie en het is duidelijk dat het kijkgedrag van de burger de volgende jaren ingrijpend zal wijzigen. Hierbij is het de eerste taak van de overheid ervoor te zorgen dat alle burgers toegang tot deze informatie kunnen krijgen. De dreiging van een maatschappij waarin informatie-arme burgers tegenover informatie-rijke burgers komen te staan is reëel, en vormt op termijn een bedreiging voor de democratie. Een belangrijke vraag is of alle informatie kosteloos moet zijn. Volgens de VLD moet segmentatie van het aanbod, waarbij een bepaald basispakket gratis en andere programma’s tegen betaling ter beschikking gesteld worden, mogelijk gemaakt worden. Wat de produktie van program-

ma's betreft, is de VLD een sterke tegenstander van het monopolie van de huidige distributeurs. Volgens de heer P. Dewael moet de wetgeving in die zin aangepast worden dat iedereen toegang tot de markt van de informatieverstrekking kan krijgen. Persoonlijk opteert de spreker tevens voor een systeem waarbij het maken en het verdelen van programma's duidelijk gescheiden is. Tenslotte is het voor de VLD essentieel dat een legistiek kader wordt gecreëerd waarbinnen het medialandschap zich kan ontwikkelen en waarbinnen de privé-actoren zich kunnen bewegen. Dit kader moet deze actoren ook duidelijk maken waaraan ze zich hebben te houden. De spreker stelt dus zeer duidelijk dat zijn partij op dit vlak geen voorstander is van het 'laissez faire, laissez passer' principe. Tenslotte moet dit kader de overheid ook toelaten om vlug op de uitdagingen van de informatiemaatschappij in te spelen.

b) De Europeanisering van het medialandschap en de mogelijke komst van VT4

De VLD is van mening dat de medianota met betrekking tot de Europese dimensie van het mediabeleid een schizofreen standpunt vertolkt. Enerzijds wordt de Europese Unie en de mogelijkheden tot culturele integratie die deze biedt opgehemeld, anderzijds wordt nog steeds gepoogd om buitenlandse zenders die in het Nederlands uitzenden van de Vlaamse kabel te houden onder het mom dat deze een bedreiging voor de Vlaamse culturele identiteit zouden vormen. Volgens de heer P. Dewael wordt het cultureel discours hier misbruikt om een economisch protectionisme te verdedigen. De Europese Richtlijn Televisie Zonder Grenzen is zeer duidelijk en dwingend van aard, wat betekent dat ze ook door Vlaanderen gerespecteerd moet worden. Het is niet correct om de Europese wet- en regelgeving enkel in te roepen wanneer dit de Vlaamse politiek goed uitkomt, en haar in andere gevallen te willen negeren en zelfs te omzeilen. Het argument van de minister, namelijk dat hij op Europees vlak pleit voor een aanvulling van de Europese Richtlijn Televisie Zonder Grenzen met een culturele paragraaf, houdt geen steek omdat het nog jaren kan duren vooraleer dit principe wordt geïmplementeerd in de Europese regelgeving, indien het al zo ver komt. Ondertussen moet de Europese regelgeving onverwijld worden toegepast. De achterhoedegevechten om VT4 van de Vlaamse kabel te houden moeten dringend stopgezet worden. Indien de minister echter toch van mening is dat hij VT4 op basis van de vigerende regelgeving van de kabel kan houden, is de spreker zeer benieuwd naar de argumenten. Hij is van mening dat deze argumenten in het kader van het huidige mediadebat in volle openheid besproken moeten worden. De spreker wijst er terloops op dat de pogingen van de heer E. Van Rompuy om de kabelmaatschappijen te dwingen om VT4 van de kabel te houden, alleszins mislukt zijn.

De spreker verduidelijkt zijn stelling, namelijk dat het toepassen van economische spelregels op culturele materies niet noodzakelijk tot een onderminning van de cultuur moet leiden, als volgt. Vanuit de economische logica kon verwacht worden dat VTM een minimum aan eigen producties zou programmeren om zijn produktiekosten te minimaliseren. Vanuit de economische logica kon met andere woorden verwacht worden dat **VTM** de Vlaamse culturele identiteit een slechte dienst zou bewijzen. In realiteit heeft zich echter een totaal ander scenario afgespeeld : in tegenstelling tot wat kon worden verwacht, is VTM koploper inzake eigen producties geworden en levert de commerciële omroep wel degelijk een belangrijke bijdrage tot het behoud van de eigen Vlaamse culturele identiteit. De verklaring voor dit ogenschijnlijk ge-

brek aan economische logica ligt in het feit dat VTM juist bij eigen culturele produkties de hoogste kijkcijfers boekt, wat op zijn beurt de reclametarieven en dus de reclame-inkomsten van VTM opdrijft. Het programmeren van culturele produkties beantwoordt dus wel degelijk aan een economische logica, zij het niet de onmiddellijk voor de hand liggende.

Terug aanknopend bij zijn **beginstelling**, **namelijk** dat de Vlaamse regering de Europese richtlijn Televisie Zonder Grenzen moet toepassen en haar achterhoedegevechten tegen de komst van VT4 moet staken, stelt de heer P. Dewael dat dit niet betekent dat Vlaanderen in het geheel geen voorwaarden aan de komst van VT4 en andere buitenlandse zenders kan stellen, integendeel. Volgens hem kan uit het recente arrest van het Europees Hof van Justitie in de zaak TVIO afgeleid worden dat een lidstaat aan alle commerciële zenders, zowel de binnenlandse als de buitenlandse, een zogenaamd cultureel lastenboek kan opleggen willen deze toestemming krijgen om op de kabel te komen. Dergelijk lastenboek kan bijvoorbeeld stipuleren dat uitgesproken geweld op het scherm in Vlaanderen niet kan en dat een bepaald minimum aan Vlaamse produkties gerealiseerd moet worden. Indien de Commissie zich bij dit voorstel zou kunnen aansluiten, betekent dit wel dat het kabeldecreet van 4 mei 1994 aangepast moet worden.

In de marge van deze bespreking vestigt de spreker er de aandacht op dat Vlaanderen de Europese richtlijn op alle vlakken moet toepassen, dus bijvoorbeeld ook op het vlak van de reclamewetgeving. Hierin mogen geen strengere voorwaarden opgelegd worden dan in de Richtlijn Televisie Zonder Grenzen. Dit betekent concreet dat het reclamedecreet van 15 december 1993 gewijzigd moet worden omdat hierin nog steeds gesteld wordt dat reclame voor en na kinderprogramma's niet kan, terwijl de Europese richtlijn hier geen problemen mee heeft. Deze strengere Vlaamse regelgeving is geen goede zaak, ten eerste omdat kinderen op andere netten wel in contact komen met reclame, en vooral omdat deze regel concurrentievervalsend werkt voor **VTM**.

Tenslotte wijst de heer P. Dewael op het groot contrast tussen de houding van VTM en deze van de Vlaamse overheid tegenover de komst van VT4. Terwijl de Vlaamse overheid een defensieve strategie voert, gaat VTM met de oprichting van Kanaal 2 doelbewust in het offensief. De spreker kan dit ten zeerste appreciëren, alhoewel hij er zich van bewust is dat **VTM** hiermee zelf de zin van het reclamemonopolie in vraag stelt. Anderzijds gebiedt de eerlijkheid te stellen dat de Vlaamse overheid met de toekenning van reclame aan de BRTN-radio en sponsoring aan de televisie, dit reclamemonopolie zelf doorbroken heeft.

Samenvattend acht de VLD volgende principes in het kader van de Europeanisering van het medialandschap essentieel :

1) De Europese Richtlijn Televisie Zonder Grenzen staat niet toe dat Vlaanderen de komst van een Nederlandstalig televisiestation dat vanuit het buitenland uitzendt zou verhinderen. De Vlaamse regering moet haar achterhoedegevechten tegen de komst van VT4 dan ook staken.

2) Op basis van het recent arrest van het Hof van Justitie over de zaak TVIO is het perfect mogelijk dat Vlaanderen aan zowel buiten- als binnenlandse commerciële zenders die op de Vlaamse kabel willen eenzelfde cultureel lastenboek oplegt. De VLD pleit ervoor dat het kabeldecreet in die zin aangepast zou worden.

3) Het reclamedecreet van 15 december 1993 moet aangepast worden om, in overeenstemming met de Europese wetgeving, reclame voor en na kinderprogramma's toe te laten.

c) De voorstellen met betrekking tot de BRTN-televisie

De heer P. Dewael herhaalt wat hij reeds in zijn inleidende beschouwingen heeft gesteld, namelijk dat voor de openbare omroep veel en kostbare tijd is verloren gegaan. Onmiddellijk na het totstandkomen van het kabeldecreet van 28 januari 1987, en nog voor VTM op de buis kwam, heeft de PW in de persoon van minister P. Dewael geijverd voor een aanpassing van het statuut van de BRTN. De PW zag toen reeds in dat de BRTN het in een concurrentieel medialandschap zeer moeilijk zou krijgen, en reeds in 1988 diende minister P. Dewael bij de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet in om van de BRTN een slagvaardiger omroep te maken. De hervormingsvoorstellen hadden zowel betrekking op de financiering als op het beheer van de openbare omroep omdat de minister van Cultuur ervan overtuigd was dat de problemen van de BRTN niet opgelost werden met een verhoging van zijn financiële dotatie indien niet tegelijkertijd een aantal institutionele hypotheke n gelicht werden.

De krachtlijnen van dit voorontwerp van decreet uit 1988 kunnen als volgt samengevat worden. Inzake beheer werd gepleit voor een sui generis statuut voor de openbare omroep met volgende kenmerken : grotere bestuursautonomie en onafhankelijkheid in de werking, grotere verantwoordelijkheid van de bestuursorganen met de aanstelling van 5 voltijdse cultuurmanagers, het afsluiten van een beheersovereenkomst met de Vlaamse Raad, en het toepassen van de regels van efficiënt bedrijfsbeheer. Het sleutelwoord was depolitisering en responsabilisering.

Inzake financiering werd geopteerd voor het principe van de gescheiden financiering, waarbij de openbare omroep enkel gefinancierd wordt met een dotatie. Reclame was uit den boze en werd voorbehouden voor de financiering van de commerciële omroepen. De reden voor deze optie was de onafhankelijkheid van de openbare omroep veilig te stellen. Er werd ook voorzien in een middel om de dotatie vast te stellen. Op advies van het Comité van Experts van de Mediaraad werd er voor geopteerd om een gemiddelde kostprijs voor het produceren van een uur radio of een uur televisie te bepalen, waarbij dit bedrag vermenigvuldigd zou worden met het in de beheersovereenkomst voorziene aantal uren uitzending. Daarbij zou de dotatie gegarandeerd worden voor de periode van de beheersovereenkomst. Verder bevatte het voorontwerp van decreet bepalingen ter realisering van een onpartijdige nieuwsdienst, de Derden waarvan de BRT diende verlost, en over het personeelstatuut dat een privaatrechtelijk karakter zou moeten krijgen. Toen reeds verdedigde de toenmalige PW de idee dat de openbare omroep een volwaardig eerste net moest uitbouwen en het tweede net, tot er voldoende middelen voorhanden zouden zijn, moest behouden als 'evenementennet'.

Dit voorontwerp van decreet werd door de Vlaamse regering echter niet aanvaard, en uiteindelijk werd het voorstel van decreet Van Rompuy-Chevalier de basis van een nieuw BRTN-decreet dat pas op 27 maart 1991 van kracht werd. Van dit decreet heeft de toenmalige PW en later ook de VLD steeds gezegd dat het niet ver genoeg ging, en dat het er niet in zou slagen om van de BRTN een slagvaardiger openbare omroep te maken.

Vandaag, bijna 4 jaar later, blijken de overige fracties dit

VLD-standpunt geleidelijk aan bij te treden, wat de spreker enkel kan verheugen. De spreker herhaalt dat voor de BRTN kostbare tijd verloren is gegaan.

De krachtlijnen van de hervorming van de BRTN zien er voor de VLD anno 1994 als volgt uit :

1) De financiering van de BRTN moet gebeuren met openbare middelen omdat enkel op deze wijze de onafhankelijkheid van de openbare omroep gewaarborgd kan worden. Daartegenover staan de commerciële omroepen die gefinancierd moeten worden met reclamegelden. De VLD is en blijft met andere woorden voorstander van het principe van de gescheiden financiering.

Momenteel is Vlaanderen reeds in de richting van een systeem van gemengde financiering voor de BRTN geëvolueerd. Enerzijds is er de BRTN-radio die het reclamemonopolie voor de landelijke radio heeft gekregen, maar tevens gebruik maakt van de overheidsdotatie, anderzijds is er de BRTN-televisie die grotendeels gefinancierd wordt uit de overheidsdotatie maar die niettemin ook over inkomsten uit sponsoring kan beschikken. De heer P. Dewael is van mening dat vooral deze sponsoring een slechte zaak is voor de openbare omroep. De modale kijker ziet immers geen verschil tussen reclame en sponsoring, waardoor het verschil tussen de openbare en de commerciële omroep vervaagt. Bovendien vormt sponsoring een bedreiging voor de programmatorische onafhankelijkheid van de BRTN. Ook de toekenning van het reclamemonopolie aan de BRTN-radio is geen goede zaak geweest. Hiermee werd het reclamemonopolie van VTM doorbroken en is de oprichting van een commerciële landelijke radio onmogelijk geworden. De VLD pleit onomwonden voor het afschaffen van het systeem van gemengde financiering, alhoewel zij beseft dat de BRTN-radio hierdoor zijn reclame-inkomsten en hiermee een belangrijke bron van inkomsten zal verliezen. Niettemin dient op termijn ook voor de radio het systeem van gescheiden financiering toegepast te worden.

De spreker betreurt dat de medianota geen duidelijke stelling neemt over de financiering van de openbare omroep. 'Idealiter' zou de openbare omroep alleen met overheidsgeld gefinancierd moeten worden, maar anderzijds wordt de mogelijkheid om reclame toe te laten op de BRTN-televisie ook niet uitgesloten. De heer P. Dewael stelt zeer formeel dat zijn partij nooit zal instemmen met reclame op de BRTN-televisie. Op dat moment zal zij de overheidsdotatie van meer dan 7 miljard openlijk in vraag gaan stellen.

2) Wat het beheer van de openbare omroep betreft, opteert de VLD voor de volgende structuur :

- Beheer door een raad van bestuur waarin, voor een termijn van 5 jaar, 5 beheerders worden aangesteld die voltijs in dienst van de BRTN zijn. Dit betekent een belangrijke breuk met het huidig systeem, waarbij de beheerders soms slechts 1 maal per week – lid van de vaste commissie – of zelfs 1 keer per maand – vergadering raad van bestuur – op de BRTN aanwezig zijn. Deze raad van bestuur kan eventueel aangevuld worden met 7 nevenambtelijke bestuurders ;

- De vaste commissie en de functie van de 4 ambtenaren-generaal vallen weg. De ambtenaren-generaal kunnen eventueel de functie van bestuurder opnemen ;

- Met de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering wordt voor een bepaalde periode – bijvoorbeeld 5 jaar – een beheersovereenkomst afgesloten die bepaalt wat de rol en de

opdracht van de openbare omroep is, en welke gegarandeerde dotatie daartegenover staat ;

- De raad van bestuur beschikt over reële bevoegdheid en kan binnen de door de decreetgever bepaalde rol en opdracht en op basis van de beheersovereenkomst, beleid voeren. Hieronder wordt zowel het programmabeleid, het financieel beleid als het personeelsbeleid verstaan ;

- De controle van de overheid vervalt, behalve die van het Rekenhof. De Vlaamse Raad doet geregeld een evaluatie en heeft, binnen de periode van 5 jaar, slechts één sanctie : ontslag van de raad van bestuur ;

- De raad van bestuur wordt op pluralistische basis aangesteld door de Vlaamse Raad.

Essentieel in dit model is dat de raad van bestuur, gegeven de opdracht van de decreetgever en binnen het kader van de verfijnde opdracht en rol die in het kader van de beheersovereenkomst op punt wordt gesteld, zijn opdracht met maximale autonomie kan uitvoeren. De spreker benadrukt dat dit model niet te nemen of te laten is, voor zover het deze krachtlijn in tact houdt.

3) Wat rol en opdracht van de openbare omroep betreft, moet de inbreng van de Vlaamse Raad, als enige aandeelhouder van de 'public service' die de openbare omroep moet zijn, veel explicieter en duidelijker zijn dan nu het geval is. Deze omschrijving houdt in voor welk doelpubliek de omroep moet werken, hoe de programma's zich kwalitatief moeten verhouden en welke resultaatsverbintenis - met name hoeveel kijkdichtheid moet gehaald worden voor welk soort programma - aangegaan moet worden. De VLD staat achter de vier criteria die de Raad voor Cultuur in zijn medianota van 1992 als toetsing voorstelde om vast te stellen of de openbare omroep zijn rol van 'public service' vervult :

- redactionele onafhankelijkheid tegenover de politieke wereld, maar ook tegenover de commerciële sector die een programmering voorstaat die alleen op grote kijkdichtheid is gericht ;

- culturele pluraliteit en diversiteit die ook kleinere groepen kijkers aan hun trekken moet laten komen ; dit is alleen mogelijk wanneer ook grote groepen blijvend worden aangesproken ;

- kwaliteit, en dat niet alleen in programma's die kleine groepen kenners aanspreken, maar ook in massa-uitzendingen ;

- democratische toegankelijkheid, niet alleen van het brede veld van maatschappelijke terreinen waar de publieke belangstelling en dus ook de media-interesse naar uitgaat.

De VLD is verheugd dat deze principes ook in de medianota zijn opgenomen.

4) Inzake personeel is de VLD van mening dat, voor een slagkrachtige openbare omroep, het ambtenarenstatuut niet kan. Daarom opteert de VLD voor een privaatrechtelijk systeem voor het personeel van de openbare omroep.

5) Tenslotte is het maken van programma's de belangrijkste en enige opdracht van de openbare omroep. Dit moet tot uiting komen in de structuur. Alle diensten moeten ondergeschikt zijn aan de produktie. Hierbij opteert de VLD voor het privatiseren, alleszins verzelfstandigen, van de technische diensten.

Voor de VLD is het essentieel dat het debat over de

herstructurering van de openbare omroep voorafgaat aan het debat over de financiering.

6) Wat de wenselijkheid van een tweede BRTN-net betreft, is de VLD van mening dat dit debat slechts in derde orde aan bod kan komen. Pas wanneer het management en het personeelsstatuut zijn hervormd, en wanneer men in het licht van de beheersovereenkomst een zicht heeft op de middelen waarover de BRTN kan beschikken, kan men de discussie over het tweede BRTN-net aangaan. Indien de beschikbare middelen niet voldoen om een volwaardig tweede net uit te bouwen, heeft de BRTN er geen belang bij om dit tweede net te behouden. Volgens de VLD bewijst men de BRTN een slechte dienst indien met hem oplegt 2 netten uit te bouwen, en hem hiervoor de middelen niet geeft. Dit heeft immers tot gevolg dat op 1 net minderwaardige programma's aangeboden worden, wat de reputatie van de openbare omroep aantast. De spreker verwijst in dit verband naar recente uitspraken van personeelsleden van de BRTN die eveneens van mening zijn dat deze beter 1 volwaardig net uitbouwt, dan 2 waarvan de kwaliteit niet gewaarborgd kan worden.

De heer P. Dewael is het niet eens met de stelling van de administrateur-generaal van de BRTN, namelijk dat de BRTN zal afglijden tot een ghetto-zender indien hij slechts 1 net behoudt. Volgens de spreker wordt dit gevaar pas reëel indien hij 2 netten behoudt die kwalitatief niet voldoen.

De spreker is eveneens van oordeel dat de openbare omroep niet in onmiddellijke competitie moet gaan met de commerciële zenders die een andere opdracht hebben. Dit leidt immers tot een vervaging tussen de programma's van de openbare en de commerciële zenders, wat voor de BRTN geen goede zaak is. Op termijn zou dit zelfs de bestaansreden van een door de overheid gefinancierde omroep in vraag kunnen stellen. De spreker is tevens van mening dat de prestaties van de openbare omroep niet gemeten mogen worden aan de kijkcijfers, en dat een vermindering van deze kijkcijfers niet tot een penaliserende met de dotatie mag leiden.

De heer P. Dewael herhaalt dat voor zijn partij het debat over het bestaan van het tweede net ondergeschikt is aan de herstructurering en de financiering van de BRTN. Indien de minister echter a priori stelt dat er onder geen beding meer middelen voor de openbare omroep kunnen komen, is het voor de VLD evenzeer duidelijk dat de BRTN zich onder die voorwaarden beter beperkt tot 1 volwaardig en kwalitatief hoogstaand net.

De heer P. Dewael besluit zijn tussenkomst met betrekking tot de BRTN dat de VLD-voorstellen niet te nemen of te laten zijn, maar dat de geest van de beschreven krachtlijnen alleszins bewaard moet blijven. Het doel moet immers een meer slagvaardige BRTN zijn. De VLD is en blijft immers voorstander van een duaal mediabestel waarin zowel plaats is voor commerciële zenders als voor een kwalitatief hoogstaande en goed functionerende openbare omroep.

d) Lokale en regionale televisieverenigingen

De VLD stelt vast dat de meeste regionale televisies veel succes kennen, wat haar verheugt. De partij is het ermee eens dat het systeem van lokale en regionale televisieverenigingen eind 1995 geëvalueerd zou worden. Op dat moment dient ook de vraag gesteld of de regionale monopolies gehandhaafd kunnen blijven.

e) Vrije radio's

De heer P. Dewael stelt vast dat de meeste vrije radio's

op sterven na dood zijn. Dit heeft alles te maken met het decreet-Van Rompuy van 7 november 1990 dat ketenvorming onmogelijk gemaakt heeft. Het merendeel van de kleinschalige lokale radio's beschikt echter niet over de nodige professionaliteit, met als gevolg dat de luistercijfers drastisch gedaald zijn. De VLD pleit dan ook onomwonden voor een herziening van het decreet op de vrije radio's en ze vraagt met name dat opnieuw schaalvergroting toegelaten zou worden.

De VLD is het ermee eens dat de BRTN-radio zijn opdracht goed vervult en veel succes heeft, maar de partij wijst erop dat de BRTN op dit vlak geen concurrentie kent. De liberale partij blijft vragende partij voor een landelijke commerciële zender. In dit verband is de VLD van mening dat Radio-Donna niet tot de prioriteiten van de openbare omroep behoort, en dat deze zender eerder een voorbeeld van dergelijke landelijke commerciële zender is. De VLD steunt dan ook VTM in zijn vraag om dergelijke landelijke commerciële zender te mogen opstarten. De technische beperkingen die dergelijk initiatief voorlopig nog kunnen bemoeilijken – tekort aan frequentie – kunnen met de digitalisering op korte termijn opgelost worden.

f) Geschreven pers

De VLD is van mening dat de schrijvende pers van het allergrootste belang is, en dat zij niet het slachtoffer mag worden van de Europeanisering van het media- en in casu het televisielandschap. Bij de oprichting van VTM werd ervoor geopteerd de schrijvende pers tot belangrijkste aandeelhouder van de commerciële omroep te maken omdat zij op deze manier een deel van de aan VTM verloren gegane reclame-inkomsten zou kunnen recupereren. Deze formule heeft zijn succes bewezen, maar ze wordt bedreigd door de opkomst van buitenlandse zenders die het reclamemonopolie van VTM de facto doorbreken. De reclame-inkomsten die ontsnappen aan VTM benadelen onrechtstreeks immers ook de geschreven pers.

De heer P. Dewael is dan ook van mening dat naar alternatieve oplossingen voor de bescherming van de schrijvende pers gezocht moet worden. De VLD is voorstander van een steunbeleid, op voorwaarde dat dergelijk beleid er in de eerste plaats op gericht is de redakties te versterken. Investeren in de opleiding van journalisten en economische en fiscale gunstmaatregelen zijn eveneens verdedigbaar. In de veronderstelling dat de liberalisering van het Europese televisielandschap zich doorzet, en indien de pers hierdoor belangrijke inkomsten zou derven, moet artikel 17 § 2 van de wet van 1987 die door maxi-decreet in leven is gehouden in ere hersteld worden.

De spreker voegt er nog aan toe dat hem zou verheugen indien A. Leysen het **VTM-aandelenpakket** van de krant Het Volk zou verkopen aan De Persgroep die het dan zou onderbrengen bij de krant De Morgen. Op deze manier zou De Morgen immers mee kunnen genieten van de inkomsten van VTM, wat zijn leefbaarheid zou vergroten. De heer P. Dewael wijst erop dat De Morgen sinds zijn opname in De Persgroep tegen alle verwachtingen in een nieuwe start heeft genomen. Dit is van het allergrootste belang voor de pluriformiteit van de schrijvende pers, die de VLD steeds verdedigd heeft.

B. Het standpunt van de SP, toegelicht door de heer D. Van der Maelen**1. Algemene appreciatie**

Zoals de vorige spreker, hoopt ook de heer D. Van der Maelen dat de Commissie op basis van de medianota tot een constructief en toekomstgericht mediadebat kan komen.

2. Bedenkingen bij de belangrijkste krachtlijnen van de medianota

a) Tendenzen in het medialandschap en de rol van de overheid in het mediagebeuren

De heer D. Van der Maelen is van mening dat de toekomstige ontwikkeling van het medialandschap bepaald wordt door drie belangrijke tendenzen.

Er is in de eerste plaats de tendens tot concentratievorming, en dit zowel in Vlaanderen als elders. Deze trend betekent een gevaar voor het pluralisme en de democratie.

Een tweede tendens is deze van de commercialisering van het medialandschap. Deze tendens vormt een reële bedreiging voor de culturele component van het mediagebeuren. Media is 'big business' geworden en vormt een aantrekkingspool voor de haute finance. De communicatiesector is op korte tijd uitgegroeid tot de snelst groeiende economische sector.

Een derde trend is de internationalisering van het medialandschap.

Rekening houdend met deze drie belangrijke tendenzen, stelt de SP zich de vraag welke nog de rol van de overheid in het snel wijzigend medialandschap moet en kan zijn.

De SP is er zich alleszins van bewust dat de maakbaarheid van dit landschap om een drietal redenen zeer beperkt is. Er is in de plaats het gegeven dat het medialandschap zich ontwikkelt volgens de regels van het vrije-marktprincipe, en hierop heeft de overheid helaas weinig greep. De overheid kan wel trachten een greep te krijgen op de actoren, maar uiteindelijk zijn het deze actoren **z**élf die beslissen, waarbij zij meestal enkel oog hebben voor hun eigen belang. Ten tweede is de technologische evolutie zo snel, dat de overheid het tempo niet kan volgen. Tenslotte stelt de tendens tot internationalisering vooral kleine landen als België voor extra problemen. Hun pogingen om greep op het gebeuren te krijgen zijn per definitie beperkt.

Niettemin is de spreker van mening dat er toch nog een rol is weggelegd voor de overheid, zij het een beperkte. Deze rol ziet de socialistische partij als volgt :

1) De overheid moet zoveel mogelijk actie voeren op het Europees niveau. De heer D. Van der Maelen heeft alle lof voor de inspanningen die de minister op dit vlak reeds heeft gedaan, en hierbij denkt hij met name aan de recente pogingen om aan de Richtlijn Europa Zonder Grenzen een culturele paragraaf te laten toevoegen. De spreker vraagt zich echter af wanneer op dit punt concrete resultaten bereikt zullen worden.

2) De overheid moet eveneens trachten zoveel mogelijk inzicht te verwerven in de ontwikkelingen die zich voordoen. In dit verband betreurt de spreker dat tot nu toe, en ondanks

tahijke interventies van zijn partij ter zake, nog geen uitvoering is gegeven aan de bepalingen van de regeringsverklaring van 1991 met betrekking tot de oprichting van een Media-instituut. Het verheugt de spreker dat dit Media-instituut nu aangekondigd wordt in de medianota, en hij hoopt dat er spoedig uitvoering aan zal worden gegeven. Het is voor het beleid immers van het grootste belang snel over deskundig advies te kunnen beschikken. Spijtig genoeg werd op dit vlak veel kostbare tijd verloren.

3) De overheid heeft tevens tot taak een regulerend kader te creëren waarbinnen het mediagebeuren zich moet afspelen, en hieronder verstaat de SP inzonderheid het waarborgen van een brede waaier aan informatie en de mogelijkheid om beperkingen – bijvoorbeeld inzake reclame en geweld op de televisie – op te leggen.

4) De overheid moet bemiddelend optreden tussen de verschillende media-actoren, waarbij zij er naar moet streven om via een aantal overeenkomsten de scherpe kantjes van het mediagebeuren af te ronden.

5) Ten slotte moet de overheid het bestaan van een sterke en pluriforme geschreven pers en een sterke openbare omroep waarborgen.

b) De BRTN-televisie

De heer D. Van der Maelen is van mening dat de goede werking van de BRTN-televisie vandaag door drie belangrijke hypothesen bezwaard wordt.

1) In de eerste plaats de structurele hypotheek. Uit de tussenkomsten van de BRTN-top op de recente begrotingsbesprekingen is nogmaals gebleken dat de decretaal vastgelegde verhoudingen tussen raad van bestuur en directie een soepel en efficiënt bestuur van de openbare omroep onmogelijk maken.

De spreker gaat ermee akkoord dat deze structuur herdacht wordt, maar hierbij moet men volgens hem vertrekken van een herdefiniering van de specifieke opdracht – ‘corporate mission’ – van de openbare omroep. Deze eerste opdracht moet volgens de spreker in drie stappen gebeuren. In de eerste plaats moeten de algemene doelstellingen van de BRTN opnieuw omschreven worden. Vervolgens moeten de doelstellingen van de verscheidene onderdelen, en inzonderheid van radio en televisie, van de BRTN bekeken worden. En tenslotte moet men afdalen tot het niveau van de subonderdelen TV1, TVTWEE, Radio 1, 2 en 3.

Vervolgens dient de beheersstructuur opnieuw bekeken te worden. In dit verband kan de SP zich aansluiten bij de algemene principes die in de medianota werden uiteengezet.

In een laatste fase dient bekeken of de nieuwe beheersstructuur ook werkbaar zal zijn op het veld.

2) De tweede hypotheek betreft de financiële hypotheek. De spreker is van mening dat deze hypotheek in samenhang met de eerste bekeken moet worden.

Wat de financieringsmethode betreft, hier stelt de spreker zeer duidelijk dat de SP in principe geen vragende partij voor reclame op de BRTN-televisie is. Een volledige gescheiden financiering is in praktijk echter niet haalbaar omdat de overheid niet genoeg middelen ter beschikking kan/wil stellen om de BRTN toe te laten twee kwalitatief hoogstaande en volwaardige televisienetten uit te bouwen. Dit betekent dat men moet overstappen naar het principe van gemengde financiering, waarbij reclame-inkomsten een, maar niet de enige aanvullende bron van inkomsten voor de BRTN is.

Onder deze 'andere' aanvullende bron van inkomsten verstaat de spreker de inkomsten uit een zogenaamd 'Mediafonds' dat gespijsd zou worden met de bijdragen van die actoren uit het medialandschap die vooral de vruchten van de recente ontwikkelingen in het mediagebeuren plukken. Hiermee verwijst de spreker inzonderheid naar SABAM en de kabelmaatschappijen. Hiertegenover staan met name de openbare omroep en de schrijvende pers die van de recente ontwikkelingen vooral nadelen ondervinden en die uit dit fonds zouden kunnen putten. De juiste modaliteiten zijn uiteraard voor discussie vatbaar. De spreker was alleszins verheugd in de medianota een analoge denkpiste te hebben teruggevonden, namelijk daar waar de nota gewaagt van een zogenaamd 'Kabelfonds'.

De spreker wijst er nog op dat de BBC de enige openbare omroep in Europa is die geen systeem van gemengde financiering kent.

3) Tenslotte is er de technologische hypotheek. Indien de **BRTN** de trein van de technologische vernieuwingen niet wenst te missen – zowel wat digitalisering als het aanbod van nieuwe diensten betreft – zijn dringend belangrijke investeringen nodig. De SP gaat er dan ook mee akkoord dat de openbare omroep gebruik zou kunnen maken van tijdelijke investeringssteun voor uitzonderlijke toepassingen.

c) De sociale dimensie van het mediabeleid

De heer D. Van der Maelen is van mening dat de informatie- en communicatiemaatschappij speciale aandacht moet hebben voor de sociale dimensie van het informatiebegeuren. Er moet met name vermeden worden dat er een kloof zou ontstaan tussen informatie-arme en informatie-rijke burgers. Volgens de medianota zouden de kabelmaatschappijen concreet aan segmentatie van het programmapakket denken, waarbij bepaalde programma's aan alle burgers, andere slechts tegen betaling aangeboden zouden worden. Volgens de spreker is het van essentieel belang dat er een sociaal aanvaardbare segmentatie van de programmapakketten komt. De spreker is voorstander van een sociaal tarief voor het basispakket, waarin zeker alle Vlaamse zenders opgenomen moeten zijn. Daarnaast mag er een middentarief zijn voor een aantal meer elitaire zenders, en persoonlijk is de spreker ook voorstander van een hoger tarief – eventueel zelfs betaaltelevisie – voor onder meer de buitenlandse commerciële zenders.

Dezelfde redenering is van toepassing op de nieuwe diensten.

Een derde element van sociale toetsing betreft de aanwending van de nieuwe diensten. De spreker is van oordeel dat het de rol van de overheid is om erover te waken dat de nieuwe diensten op een maatschappelijk nuttige manier aangewend worden. Dit betekent concreet dat een systeem als televerkoop voor ouderen en gehandicapten tegen een sociaal tarief verkrijgbaar moet zijn. Hetzelfde geldt voor alarmfuncties die via de kabel verkrijgbaar zullen zijn.

d) *Controle* op en sanctionering in het medialandschap

De heer D. Van der Maelen betreurt dat de voorliggende medianota geen aandacht heeft voor de problematiek van controle op en sanctionering in het medialandschap. Volgens hem is er naar het voorbeeld van Groot-Brittannië dringend nood aan een externe autoriteit die deze bevoegdheid op zich zou kunnen nemen. De weinige regelgeving die er is, moet ook nageleefd worden, en de reclamewetgeving is in dit verband een goed voorbeeld.

e) De geschreven pers

De heer D. Van der Maelen vestigt er de aandacht op dat de geschreven pers in Vlaanderen stilaan rond twee polen geconcentreerd wordt. Volgens hem vormt dit op termijn een bedreiging voor de democratie, en is er dringend nood aan een preventief optreden. Dit kan, zoals in bepaalde landen reeds het geval is, door een anti-concentratiewetgeving in te stellen. Persoonlijk is de spreker eerder voorstander van maatregelen die de onafhankelijkheid van de redacties waarborgen. Dit kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door financiële steun aan de pers te koppelen aan waarborgen voor redactionele onafhankelijkheid.

C. Standpunt van de CVP, uitgebracht door de heren E. Van Rompuy en S. De Clerck

1. Algemene appreciatie

De heer E. Van Rompuy benadrukt dat zijn fractie zich voluit kan aansluiten bij de voorliggende nota. Zij beantwoordt aan de stellingen en de filosofie van de CVP, en biedt aantrekkelijke perspectieven.

De heer S. De Clerck apprecieert vooral het evenwichtig karakter van de nota, waarbij ook de culturele dimensie van het mediagebeuren niet uit het oog werd verloren.

Deze spreker hoopt dat een constructief debat met de VLD mogelijk blijft, maar hij betreurt dat deze partij alle dossiers – BRTN, lokale radio's, regionale televisie – aan elkaar wil koppelen. De CVP wenst momenteel alle prioriteit te geven aan de herstructurering van de BRTN, en hij hoopt dat de VLD zijn partij hierin wenst te volgen.

2. Bedenkingen bij de belangrijkste krachtlijnen van de medianota

a) Tendenzen in het medialandschap en de rol van de overheid in het mediagebeuren

Zoals de heer D. Van der Maelen, is de heer E. Van Rompuy van mening dat het medialandschap gekenmerkt wordt door drie belangrijke tendenzen.

Er is in de eerste plaats de snelle technologische evolutie. De heer E. Van Rompuy is echter van mening dat het ritme van deze technologische stroomversnelling niet overroepen mag worden. De popularisering van de multimedia – elektronische post, datacasting, teleshopping, video-on-demand, pay-per-view – kan zeker niet op korte termijn verwacht worden. Zeker de eerstvolgende jaren zal het kijkgedrag van de modale Vlaming nog grotendeels afgestemd zijn op BRTN, VTM en aanverwante commerciële zenders. Dit betekent meteen dat het mediabeleid voor de volgende jaren zoals het op basis van de medianota vastgesteld zal worden niet te fel op de nieuwe technologische media afgestemd mag zijn. Anderzijds moet men zich hoeden om mediapacten voor meerdere jaren af te sluiten omdat deze door de technologische evolutie achterhaald dreigen te worden.

De concentratiebeweging is een tweede tendens. De realiteit is dat een krantengroep vandaag niet langer leefbaar is indien geen synergie met de audiovisuele media wordt gezocht. Op termijn kan dit een bedreiging vormen voor de democratie.

De derde tendens is deze van de commercialisering en de internationalisering, met hieraan gekoppeld de ‘terreur’ van de kijk- en luistercijfers. De heer E. Van Rompuy is van oordeel dat de openbare omroep niet meegezogen mag worden in de richting van de commercialisering, maar anderzijds is het zo dat de openbare omroep toch een zeker publiek moet aanspreken om zijn bestaan te rechtvaardigen.

In tegenstelling tot de VLD-fractie die van mening is dat tegen de achtergrond van commercialisering en internationalisering geen ruimte meer is voor een actief overheidsbeleid, en er nog enkel een breed legistiek kader geschapen kan worden waarbinnen het mediagebeuren zich moet afspelen, is de CVP van mening dat er nog wel degelijk plaats is voor en noodzaak is aan een voluntaristisch mediabeleid. Zo moet de overheid volgens de CVP pogen om alsnog een dam op te werpen tegen de commercialisering. Hierbij zal de overheid rekening moeten houden met twee andere belangrijke actoren op het veld, namelijk de kabel- en telecommata-schappijen, die momenteel in een belangrijke concurrentiestrijd gewikkeld zijn.

b) Europeanisering van het medialandschap

De heer E. Van Rompuy benadrukt dat zijn partij de pogingen van de minister om VT4 van de Vlaamse kabel te houden volmondig steunt. De spreker ontkent dat de minister hiervoor geen argumenten zou hebben, en hij verwijst naar diens tussenkomst die hij volledig onderschrijft (cfr. infra, III., A.). De minister moet de ruimte in de Europese wetgeving aanwenden om VT4 van de kabel te houden.

De heer E. Van Rompuy staat zeer sceptisch tegenover de thesis van de heer P. Dewael, namelijk dat Vlaanderen een zogenaamd ‘cultureel lastenboek’ zou kunnen opleggen aan zenders die in het Nederlands vanuit het buitenland op de Vlaamse kabel komen. Eens dat deze zenders in het buitenland een vergunning hebben gekregen, is het zeer moeilijk hen in Vlaanderen iets op te leggen. De spreker betwijfelt tevens of de Europese Unie het opleggen van dergelijk lastenboek zou aanvaarden. Volgens hem moet hiervoor het Groenboek gewijzigd worden. Een mogelijk **alternatief** bestaat erin dat de kabelmaatschappijen deze zenders een gedragscode zouden opleggen, maar ook dit lijkt hem moeilijk realiseerbaar.

De medianota stelt zeer duidelijk dat aan de basis van de pogingen om VT4 van de Vlaamse kabel te houden, de bekommernis ligt om de eigen Vlaamse omroepen maximaal te beschermen. Ook hiermee kan de CVP volmondig instemmen. De komst van buitenlandse zenders is inderdaad niet neutraal voor de eigen zenders. In een recent interview in de Financieel Economische Tijd – 15 oktober 1994 – wijst de heer Godefroid van het reclameagentschap Omnimedia er op dat de Vlaamse reclamemarkt niet oneindig rekbaar is, en dat de komst van een nieuwe zender geen nieuwe televisiereclame-inkomsten zal genereren. Dit geldt des te meer omdat in Vlaanderen momenteel reeds 34 % van de reclamemarkt naar televisie gaat, wat 5 % meer is dan in het buitenland het geval is. Dit betekent concreet dat de komst van een buitenlands station ten koste zal gaan van een ander station. In die zin is de strategie van VTM om een tweede kanaal op te starten een defensieve strategie die erop gericht is de eigen positie te consolideren.

De spreker verwacht dat de overige fracties zich in het kader van dit mediadebat duidelijk uitspreken over de vraag of zij al dan niet de bekommernis van de CVP delen om de eigen omroepen maximaal te beschermen.

Tenslotte is de heer E. Van Rompuy van mening, en dit in tegenstelling tot de VLD, dat Vlaanderen strengere voorwaarden moet kunnen opleggen dan voorzien in de Europese wetgeving. Dit geldt in casu voor reclame voor en na kinderprogramma's en geweld op de televisie.

c) BRTN-televisie

De heer E. Van Rompuy stelt dat de recente begrotingsbespreking zeer duidelijk aangetoond heeft dat zich bij de BRTN belangrijke structurele ingrepen opdringen. De krachtlijn van het BRTN-decreet van 27 maart 1991 was de openbare omroep uit de greep van de politiek te halen. Momenteel is de tijd rijp voor een volgende stap, namelijk de omroep een grotere verantwoordelijkheid geven inzake het dagelijks management en zijn opdracht beter definiëren. De spreker is van mening dat de commercialisering van het televisielandschap ertoe geleid heeft dat het belang van een goed werkende openbare omroep beter naar waarde geschat kan worden.

De spreker is het eens met de stelling van de SP, namelijk dat in eerste instantie de rol en opdracht van de openbare omroep herdacht moeten worden. De medianota verwijst in dit verband naar de vier criteria die de Raad van Cultuur in 1992 in dit verband heeft opgesomd, namelijk redactionele onafhankelijkheid, culturele pluraliteit en diversiteit, kwaliteit en de democratische toegankelijkheid. De CVP kan zich volmondig bij deze uitgangspunten aansluiten.

Wat de huidige driedelige opdracht van de BRTN, namelijk informatie, educatie en ontspanning, betreft, is de heer E. Van Rompuy van mening dat rekening houdend met de tussenkomsten van de heer J. Ceuleers tijdens de recente begrotingsbespreking media met name de inhoud van het luik ontspanning terug in vraag gesteld moet worden.

Wat het beheer betreft, kan de CVP zich achter de voorstellen van de medianota scharen. De raad van bestuur, benoemd door de Vlaamse Raad en bestaande uit 7 leden met kennis van het medialandschap, moet zich bezig houden met de grote oriëntaties, terwijl het directiecomité, bestaande uit 4 leden, het dagelijks management op zich neemt en slechts een tijdelijk mandaat krijgt. De spreker voegt eraan toe dat het essentieel is dat de Vlaamse Raad zichzelf de discipline oplegt om zich bij de keuze van de leden van de raad van bestuur in de eerste plaats te laten leiden door de capaciteiten, en niet door de politieke kleur van de kandidaten. Het is eveneens essentieel dat de BRTN een nieuwe generatie managers krijgt die de BRTN een nieuwe richting kan insturen.

Voor de CVP moet er in eerste ^{instap}instantie duidelijkheid komen over de opdracht en het beheer van de BRTN, alvorens over de middelen gesproken kan worden. Hierbij gaat de spreker er wel van uit dat de BRTN nood heeft aan 2 volwaardige netten. Zoniet is het voor de openbare omroep bijzonder moeilijk om een gevarieerd aanbod te presenteren dat concurrentieel is met dit van de commerciële netten.

De heer E. Van Rompuy stelt zeer duidelijk dat de CVP voorstander blijft van het systeem van gemengde financiering, en hij haalt hiervoor volgende argumenten aan.

In de eerste plaats is het niet realistisch te veronderstellen dat de huidige reclame-inkomsten van de BRTN-radio – 1 miljard – gecompenseerd kunnen worden door de dotatie te verhogen. Hiervoor zijn de middelen niet aanwezig.

Bovendien is het onvermijdelijk dat voor de uitbouw van 2 volwaardige televisienetten nogmaals extra inkomsten no-

dig zijn. Ook hiervoor kan geen beroep gedaan worden op de Vlaamse Gemeenschap.

Daarnaast is de spreker van mening dat het geen goede zaak zou zijn om aan de BRTN-televisie de sponsoring te ontnemen. Sponsors van kunst- en sportevenementen zouden hierdoor immers een belangrijk klankbord verliezen, wat een negatief effect op de sponsoring van maatschappelijk waardevolle evenementen zou hebben.

De heer E. Van Rompuy wenst zich momenteel niet uit te laten over de denkpiste reclame toe te laten op de BRTN-televisie. Persoonlijk staat de spreker hier eerder huiverig tegenover omdat dit een grote druk zou leggen op de BRTN om de kijkcijfers te verhogen, desnoods ten koste van de kwaliteit, en bovendien zou dit op termijn tot een invraagstelling van de dotatie kunnen leiden zoals reeds bevestigd door de VLD-fractie. De spreker wenst de mogelijkheid tot reclame niet uit te sluiten, maar persoonlijk voelt hij meer voor de denkpiste die ook door de SP naar voor werd geschoven, namelijk aanvullende financiering uit een Mediafonds (cfr. supra).

De spreker besluit dat de CVP absoluut niet akkoord kan gaan met het voorstel van de VLD om de gemengde financiering af te schaffen.

Wat de timing van de herstructureringsoperatie van de BRTN betreft, stelt de heer S. De Clerck zeer duidelijk dat deze er voor zijn partij zo vlug mogelijk moet komen. Het recente aanbod van de nieuwe raad van bestuur van de BRTN, namelijk dat hij binnen de 3 maand zelf een concreet voorstel zal voorleggen, mag de Commissie er volgens de spreker niet van weerhouden haar besprekingen verder te zetten. De Vlaamse Raad mag zich niet laten vastpinnen op de timing van de raad van bestuur van de BRTN. De spreker verwacht van de minister een concreet voorstel voor de afhandeling van dit dossier.

Voor de CVP is het essentieel dat eerst de opdracht en de structuur van de BRTN herbekeken worden. Pas dan kan de financiering aan bod komen. Concreet wenst de heer S. De Clerck in de eerste plaats het debat over de opdracht van de BRTN, opnieuw te openen. Vervolgens moeten de samenwerkingsverbanden opnieuw bekeken worden. En hieronder verstaat de spreker zowel het samenwerkingsverband met de VAR, als mogelijke samenwerkingsverbanden die erop gericht zijn een deel van de taken van de openbare omroep uit te besteden aan derden – bv. de technische opdrachten. De vraag over de nieuwe beheersstructuur is van cruciaal belang. In tegenstelling tot de VLD is de CVP van mening dat de raad van bestuur moet blijven bestaan. Zoniet dreigt de rechtstreekse greep van de politiek op de BRTN terug toe te nemen. In dit kader dient ook de huidige formule inzake het meerjarenplan – principe dat behouden moet blijven – verfijnd te worden.

d) De lokale radio's

De CVP is het ermee eens dat het decreet op de lokale radio's van 7 november 1990 aan herziening toe is, en de heer S. De Clerck denkt hierbij concreet aan volgende aspecten. In de eerste plaats lijkt het aangewezen om de verplichting 80 % eigen produkties uit te zenden te versoepelen. Vervolgens moet voor nieuwsgaring en uitwisseling van programma's een grotere samenwerking tussen de lokale radio's en zelfs met de regionale televisieverenigingen mogelijk zijn, op voorwaarde dat de onafhankelijkheid van de verschillende stations gewaarborgd blijft. Ketenvorming blijft uitgesloten.

Wat de reclamewerving betreft, kan de CVP ermee instemmen dat de lokale radio's 'in hoofdzaak' in plaats van 'enkel' streekgebonden reclame zouden uitzenden. Anderzijds is de heer S. De Clerck van mening dat aan de lokale radio's meer verplichtingen opgelegd mogen worden, bijvoorbeeld wat het minimum aantal nieuwsuitzendingen betreft. De spreker kondigt aan dat de CVP op korte termijn een decretaal initiatief zal nemen om deze wijzigingen van het decreet van 1990 mogelijk te maken.

Wat de technische problematiek en het zendcomfort betreft, wijst de heer S. De Clerck erop dat hiervoor geen decretale oplossing mogelijk is. Het betreft hier de verantwoordelijkheid van het **BIPT**.

De CVP blijft gekant tegen een landelijke radio en tegen regionale radio's die gekoppeld zouden worden aan de regionale televisieomroepen.

e) Regionale televisieverenigingen

De CVP kan ermee instemmen dat het decreet op de regionale televisieverenigingen van 23 oktober 1991 op het einde van 1995 geëvalueerd zal worden. Op dat moment zal de kaart van regionale televisieverenigingen volledig ingevuld zijn – Halle-Vilvoorde en Mechelen zijn momenteel nog niet in werking. De heer S. De Clerck is van mening dat het medium van de regionale televisie op korte termijn uitgegroeid is tot een kwalitatief zeer hoogstaande vorm van televisie, en dat het niet meer weg te denken valt uit het Vlaamse medialandschap.

Niettemin zijn enige technische verbeteringen aan het decreet van 23 oktober 1991 wenselijk. Zo dient er volgens de CVP een formule uitgedokterd om samenwerking tussen regionale televisieverenigingen in grensgebieden mogelijk te maken. De uitzendduur – vandaag een half uur – mag uitgebreid worden tot 1 uur. Daarentegen wenst de CVP de financieringswijze van de stations niet te wijzigen.

f) De kabelmaatschappijen

De heer S. De Clerck is van mening dat de kabelmaatschappijen vandaag te weinig aandacht krijgen, alhoewel zij een cruciale rol in het mediagebeuren spelen. De spreker heeft in dit verband de volgende bedenkingen.

In de eerste plaats is er het gegeven dat de gemeenten inzake de kabel over een natuurlijk monopolie beschikken. De kabel, die ook wel de 'goudader' van de toekomst wordt genoemd, biedt vele mogelijkheden, maar de vraag is wat de noodzakelijke investeringen zal doen om de kabel op te waarderen – interactief gebruik. Kunnen de gemeenten deze investeringen alleen aan, of is een bijdrage van de overheid en/of de privé noodzakelijk? Deze vraag is op korte termijn aan de orde, en het initiatief van de minister-president inzake Telenet-Vlaanderen kan in dit verband als accelerator werken. De heer S. De Clerck is dan ook van mening dat een gezamenlijke commissie van de Commissies Media en Economie georganiseerd moet worden waarin de minister-president de doelstellingen en de timing van Telenet-Vlaanderen zou toelichten.

Hierbij aansluitend is er de problematiek van het beheer en de exploitatie van de bestaande kabel. Hoe staan de kabelmaatschappijen bijvoorbeeld tegenover de decoder: wensen zij deze zelf te exploiteren, of gaat hun voorkeur daarentegen uit naar een gezamenlijk beheer met derden of zelfs een exclusief beheer door derden?

Zeer actueel is de problematiek van de toegang tot de kabel. Momenteel beschikken de kabelmaatschappijen ter zake over de volledige vrijheid, waardoor een aanvaring met de minister en zelfs het decreet niet uitgesloten zijn. De recente gebeurtenissen rond VT4 zijn hiervan een goede illustratie. Volgens de spreker moet er ter zake een beroepsmogelijkheid komen, en dit zowel voor diegenen die de toegang tot de kabel geweigerd wordt, als voor de minister die een beslissing tot (niet)-toelating tot de kabel zou willen aanvechten. Deze beroepsmogelijkheid is volgens de heer S. De Clerck de noodzakelijke tegenhanger van de contractuele vrijheid van de kabelmaatschappijen. Hiervoor is een aanpassing van het kabeldecreet van 4 mei 1994 nodig.

Een andere discussie betreft deze van de must en may carry en de financiële repercussie hiervan. Zo is het voor de spreker niet evident dat het doorzenden van Kanaal 2 van VTM – must carry – gratis moet gebeuren, temeer omdat Belgacom de kosten voor het doorseinen van het VTM-sig-naal doorrekent aan de kabelmaatschappijen. Daartegenover staat dat VT4, dat zelfs wil betalen voor het doorzenden van zijn signaal, door bepaalde kabelmaatschappijen geweigerd wordt. Volgens de spreker is ook op dit vlak een verfijning van het kabeldecreet noodzakelijk. De suggestie van de heer D. Van der Maelen, namelijk dat het aanbod opgedeeld zou worden in pakketten die aan een verschillend tarief doorgezonden zouden worden, lijkt hem een goede oplossing.

Vervolgens is er de problematiek van het toezicht op de telecom. Hier stelt zich de vraag of de Vlaamse Gemeenschap dit toezicht federaal wenst te houden, of dat ze daarentegen zal pogen deze bevoegdheid naar zich toe te trekken. In de eerste optie zou het BIPT, waarop de minister momenteel reeds weinig vat heeft, ook belast zijn met de controle op de nieuwe activiteiten van de kabelmaatschappijen. De spreker vraagt zich af of het niet meer aangewezen zou zijn een eigen Vlaams controle-instituut op te richten.

Tenslotte kan de spreker het in de medianota gelanceerde initiatief inzake het Kabelfonds volmondig steunen, en hij verwijst naar zijn eigen voorstel van decreet ter **zake**³. De vraag is echter over welke middelen dergelijk fonds zou beschikken, en welke zijn finaliteit zou zijn. De heer S. De Clerck is van mening dat deze vraag gekoppeld moet worden aan de problematiek van de financiering van de kabelmaatschappijen. Op het moment dat deze financiering wordt geregeld, dient tevens voorzien in een formule om een kabelfonds te financieren. Dergelijk fonds zou onderzoek en eventueel bepaalde produkties kunnen financieren.

g) De vrije nieuwsgaring

De heer S. De Clerck stelt dat hij positief staat tegenover het aangekondigde voorstel van wet ~~en~~ voorstel van decreet van de heer D. Van der Maelen inzake de vrije nieuwsgaring, en hij verwijst naar zijn eigen voorstel van decreet ter **zake**.⁴ Hij dringt erop aan dat de Commissie zo vlug mogelijk het advies van de Raad van State over de juiste bevoegdheidsafbakening tussen het federale en het gemeenschapsniveau zou vragen.

³ Voorstel van decreet van de heer S. De Clerck houdende regeling van de erkenning en van de vergunning van de kabelnetten en -diensten en houdende oprichting van een kabelinstituut en een kabeldistributiefonds (Stuk 348 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2). Dit voorstel van decreet werd in samenhang met het ontwerp van decreet betreffende de herziening van het kabeldecreet van 289 januari 1987 besproken (Stuk 157 (BZ 1992) - Nr. 6).

⁴ Voorstel van decreet van de heer S. De Clerck c.s. houdende de organisatie van het recht van vrije nieuwsgaring voor de omroeporganisaties en de organisatoren van culturele of sportieve evenementen (Stuk 577 (1993-1994) - Nr. 1).

D. Standpunt van de W, uitgebracht door de heer H. Olaerts

1. Algemene appreciatie

De heer H. Olaerts is van mening dat de medianota een zeer evenwichtig geheel vormt en dat de W er zich groten-deels kan achterscharen. Niettemin vindt de fractie voor een aantal verzuchtingen geen antwoord in de medianota.

De spreker is van mening dat de poging om op basis van de medianota 10 jaar rust in het medialandschap te krijgen, een illusie zal blijken te zijn.

2. Bedenkingen bij de belangrijkste krachtlijnen van de mediauota

a) De commercialisering van het televisielandschap

De W is van mening dat de commerciële zenders momenteel te veel in het middelpunt van de politieke belangstelling staan. Een **commerciële** zender verkoopt volgens de W in de eerste plaats reclameblokken, tussendoor opgevuld met programma's.

De spreker benadrukt dat de W tegen een ongebreidelde toename van het aantal commerciële zenders is gekant. België is het dichtst bekabelde land ter wereld, maar paradoxaal genoeg wordt België hiervoor gestraft. Immers, elke zender die bij een kabelmaatschappij binnenkomt, kan vrijwel het gehele Vlaamse publiek bereiken. Eigenlijk is de markt nergens zo vrij als in België. Het betekent voor een buitenlandse zender slechts een geringe investering om het volledige Vlaamse publiek te bereiken. De W meent bijgevolg dat Vlaanderen geen Europese lessen inzake protectionisme te ontvangen heeft.

De Vlaamse overheid heeft de taak de eigen cultuur te beschermen, en hiervoor moet zij ook op Europees vlak actie voeren. In afwachting van resultaten op Europees vlak moeten in eigen land maatregelen getroffen worden. Deze maatregelen moeten de markt minder aantrekkelijk maken voor buitenlandse privé-zenders, en tegelijk beantwoorden aan de sociale bekommernis om ten aanzien van de brede bevolking het recht op informatie en ontspanning te kunnen vrijwaren.

De W is van mening dat het VTM-monopolie niet meer door de overheid gegarandeerd moet worden.

b) BRTN-televisie

Voor de W moet de openbare omroep het centrale gegeven van het Vlaamse medialandschap blijven. De overheid heeft de opdracht om de BRTN de nodige middelen te geven om zijn **driedledige opdracht** – informatie, educatie en ontspanning – waar te maken. De openbare omroep vervult deze opdracht niet in een luchtledige ruimte, maar in een dynamische samenleving waarbinnen gemeenschapszin steeds meer een cruciale factor wordt. In het proces van democratische burgerschapsvorming moet de openbare omroep mee een stuwende rol spelen. De W is het ermee eens dat hiervoor een diepgaande hervorming van de BRTN noodzakelijk is.

Aan deze taakomschrijving beantwoordt een **budget**. Het is de taak van de overheid ervoor te zorgen dat dit budget voldoende groot is om de opdracht te kunnen waar-

maken. Op lange termijn wenst de W terug te komen tot de orthodoxe situatie van een openbare omroep met overheidsgeld en reclamegelden voor de commerciële zenders. Het huidige systeem van een vaste basisdotatie – huidig bedrag eventueel aan te passen in functie van de nieuwe opdracht – die jaarlijks wordt geïndexeerd is een formule die de W niet verwerpt. Op lange termijn is het echter het ideaalbeeld van de W dat het kijk- en luistergeld integraal zou dienen voor de financiering van de BRTN. Dit is geen oproep om terug te keren tot het vroegere systeem dat node-loos ingewikkeld was en meerjarenplanning onmogelijk maakte.

De W vraagt zich af waarom er kijk- en luistergeld moet zijn, indien het niet dient voor de financiering van de openbare radio en televisie. Daarom pleit de W voor een volledige bevoegdheid over inning en besteding door de gemeenschappen of de gewesten. Indien het geïnde bedrag de dotatie overschrijdt, kan het teveel worden gebruikt voor steun aan of diversificatie van de pers.

Sponsoring op de BRTN kan, maar moet aan een strikte normering onderworpen worden. VTM kan verder elk initiatief nemen om het overblijvende segment televisie-reclame in te palmen.

De heer H. Olaerts betreurt dat de medianota geen duidelijke stelling durft nemen over de financieringswijze van de BRTN. Deze wordt de veel afhankelijk gemaakt van de herstructurering en het zoeken naar een nieuwe opdracht voor de openbare omroep.

Inzake het *beheer* van de openbare omroep is de spreker van mening dat de raad van bestuur enkel het algemeen beleid mag bepalen. De leden worden weliswaar door de Vlaamse Raad aangesteld, maar leveren wel het bewijs van een reële deskundigheid op academisch en/of professioneel vlak.

De vaste commissie moet worden afgeschaft. Zo moet de omroep dagelijks bestuurd worden door een directiecomité met een in de tijd beperkt mandaat. In dit college moet voldoende managing-talent aanwezig zijn.

Dit college moet ook zorgen voor een doorzichtige en soepele structuur, waarbij overbodige tussenstations uitgeschakeld worden. In het verleden was de BRTN al te zeer een instrument van de vakbondsbeweging. Nieuwe personeelsleden krijens alleszins niet het ambtenarenstatuut. Wel moet er een zekere bescherming zijn voor de journalisten.

Uitwassen van administratieve pietluttigheid moeten worden geweerd. Creativiteit bij de programma-makers moet alle volle kansen krijgen.

Bij de BRTN *zou* een *consumentenraad* opgericht moeten worden met een brede samenstelling van diverse maatschappelijke actoren. Zo kunnen ook de kijker en de luisteraar mee een kwalitatief oordeel vellen over de programmering van de BRTN.

Het bestaan van de *gastprogramma's* moet grondig worden geëvalueerd. Zo nodig moeten ze worden afgeschaft. In het kader van de informatie-opdracht moet de Teletekst-berichtgeving op een volwaardige wijze worden uitgebouwd, en dit naar Nederlands voorbeeld.

Verder is de W van mening dat de BRTN moet samenwerken met commerciële zenders. *Samenwerking*, in plaats van gelijktijdige uitzending van verkiezingsshow's of

sportevenementen, is een bewijs van goed beheer en een garantie voor een hogere kwaliteit. Er moet ook samenwerking komen met andere kleinere taal- en cultuurgebieden in Europa. De samenwerking met Nederland moet daarbij opnieuw prioritair worden. De Taalunie speelt hierin een centrale rol.

c) Vlaams kabel-abonnement

Kabelmaatschappijen oefenen een openbare dienst uit, namelijk het vervoer van beeldsignalen naar de huiskamer. Kabelmaatschappijen kunnen uiteraard verder nieuwe diensten ontwikkelen. Initiatieven zoals Telenet Vlaanderen zijn noodzakelijke en uitdagende projecten. De W wil dat de overheid de distributie van de 'must-carry' programma's koppelt aan een sociaal abonnement. De H. Olaerts zal ter zake een voorstel van decreet indienen. Essentieel is dat de Vlaming zelf kan kiezen voor een klein pakket van programma's, en dat hij niet verplicht mag worden om een steeds duurder kabelabonnement te betalen. Binnen dit pakket moet het recht op informatie voldaan kunnen worden.

d) Mediaraad

De heer H. Olaerts is van mening dat de werking van de huidige Mediaraad niet bevredigt. Eind oktober 1994 is er nog geen jaarverslag 1992/1993. Bovendien blijkt uit het 'woord vooraf' bij het jaarverslag 1991/1992 dat de Raad niet zozeer beleidsinspirerend werkt, maar wel beleidslegitimerend is. Bovendien leidt de Raad aan een 'afwezigheidssyndroom'. De aan/afwezigheid wordt bepaald door de belangen die op een bepaald ogenblik te verdedigen zijn.

In het laatste jaarverslag staat te lezen dat van de 33 leden van de algemene vergadering 8 leden nooit aanwezig waren en 5 slechts eenmaal, met andere woorden bijna de helft van de algemene vergadering neemt niet of nauwelijks aan de besluitvorming deel. Zelfs in het comité van 8 experts namen 2 leden aan geen enkele vergadering deel en was 1 lid slechts éénmaal aanwezig.

Verder blijkt uit het verslag dat de Mediaraad **voornamelijk** een Raad inzake Radio en Televisie is. Er is nauwelijks sprake van een raad actief op het brede terrein van de media.

e) Media-instituut

Omdat er voor een goed beleid inzake media en televisie nood is aan degelijk voorbereidend studiewerk, meent de W dat de Vlaamse overheid de werkmiddelen van de Mediaraad beter zou besteden aan een gedegen Media-instituut dat samen zou werken met de Vlaamse universiteiten.

E. Standpunt van AGALEV, uitgebracht door de heer H. Van Dienderen

1. De BRTN-televisie

Agalev verheugt er zich in de eerste plaats over dat alle in de Vlaamse Raad vertegenwoordigde fracties het belang van een goed functionerende openbare omroep onderschrijven. Zoals de andere fracties, is echter ook Agalev het ermee eens dat de malaise binnen de BRTN momenteel

van die aard is, dat een goede werking onmogelijk is. De heer H. Van Dienderen is het er dan ook mee eens dat een structurele ingreep zich opdringt.

De spreker is echter van mening dat de in de medianota gesuggereerde remedies niet ver genoeg gaan. Agalev legt regelmatig zijn oor te luisteren bij de vakbonden en de journalisten van de openbare omroep, en op basis van deze gesprekken heeft de Groene Partij haar bedenkingen en alternatieven geformuleerd. Deze hebben zowel betrekking op de structuur, de financiering als de inhoudelijke opdracht die de medianota voor de BRTN voorstelt.

a) Structuur

De heer H. Van Dienderen stelt dat hij op basis van eigen ervaringen kan getuigen dat de huidige structuur van de BRTN een goede werking van de openbare omroep onmogelijk maakt. De gepolitiseerde raad van bestuur trekt alle bevoegdheden naar zich toe, en maakt een soepele besluitvorming op het niveau van de directie onmogelijk. De gebeurtenissen rond het voetbalcontract vormen de beste illustratie van de nefaste gevolgen van deze beleidsstructuur. In een recent wetenschappelijk werk over de audiovisuele media in Vlaanderen⁵, stelt P. Perceval eveneens dat de politiek de wortel van het kwaad binnen de BRTN vormt. Deze is volgens de auteur zowel verantwoordelijk voor het irrationeel personeelsbeleid, de falende communicatie als de mank lopende financiering.

Gegeven deze achtergrond, is de heer H. Van Dienderen dan ook van mening dat het voorstel van de medianota, namelijk afschaffen van de vaste commissie en afslanken van de raad van bestuur, niet ver genoeg gaat. Zelfs een sterk in aantal gereduceerde raad van bestuur zal taken en bevoegdheden naar zich toe blijven trekken.

Volgens de heer H. Van Dienderen moet men veel verder gaan, en moet de raad van bestuur afgeschaft worden. Agalev pleit voor een rechtstreeks toezicht van de Vlaamse Raad op de BRTN. Momenteel verschijnt de BRTN-top reeds 2 maal per jaar voor de Mediacommissie om zijn beleid toe te lichten – naar aanleiding van de bespreking van het meerjarenplan en de begroting – en volgens de Groene Partij vormt dit een volwaardig alternatief voor het toezicht van de gepolitiseerde raad van bestuur. Bovendien dient rekening gehouden met de overige controlemechanismen op de BRTN : de regeringscommissaris die de legaliteit controleert, het Rekenhof dat toezicht houdt op de financiële verrichtingen, en raden als de Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie en de Geschillenraad die elk een specifiek aspect van de werking van de BRTN opvolgen. Deze controleorganen zouden eventueel nog versterkt kunnen worden.

Agalev is niet gekant tegen het principe van een BRTN-top met een in de tijd beperkt mandaat, maar ook dit principe heeft slechts kans op slagen indien de raad van bestuur afgeschaft wordt. Indien dit niet het geval is, zullen de directeurs, die niet langer vastbenoemd zijn, nog minder dan in het huidige systeem de directieven van de raad van bestuur naast zich neer kunnen leggen.

⁵ P. Perceval, De omroepsector : waarom oorlog en waarom vrede, in : J.-Cl. Burgelman e.a. (eds.), *Audiovisuele media in Vlaanderen. Analyse en beleid*, VUB-Press, 1994, pp. 13-57.

b) De inhoud van de BRTN-programma's en de discussie over het tweede net

De heer H. Van Dienderen stelt dat kwaliteit het belangrijkste criterium voor de BRTN-programma's moet zijn, en dat informatie en eigen drama hierbij een primordiale rol moeten spelen. De spreker verwijst in dit verband naar de recente begrotingsbesprekingsbespreking met een delegatie van de BRTN waaruit gebleken is dat de BRTN beschamend weinig eigen drama uitzendt beduidend minder dan de commerciële zender – en dat dit aandeel zelfs nog daalt. Ook het aandeel van de kinderprogramma's – een genre waarin de BRTN nochtans een zeer sterke reputatie had opgebouwd – neemt af. Dit betekent dat de programma's die het speerpunt van een toekomstgerichte openbare omroep zouden moeten zijn, meer en meer van ondergeschikt belang worden.

Vervolgens is Agalev van mening dat de programma's van derden en de regeringsmededelingen afgestoten moeten worden. De heer H. Van Dienderen wijst erop dat zijn partij hiervoor steunt krijgt vanuit de BRTN zelf, en hij verwijst met name naar het interview van BRTN-televisiejournalist D. Sterckx in De Morgen van 30 november 1994. In dit interview houdt D. Sterckx tevens een pleidooi voor een versterking van de nieuwsredactie van de BRTN, een vraag die Agalev eveneens kan onderschrijven. Helaas is hiervan niets in de medianota terug te vinden. Niettemin hoopt de spreker dat de andere fracties de vraag van zijn partij om de derden en de regeringsmededelingen af te stoten, zal steunen.

Wat de discussie over het aantal netten betreft, herhaalt de heer H. Van Dienderen de stelling die hij reeds tijdens de recente begrotingsbespreking heeft verdedigd, namelijk dat de keuze voor 1 of 2 net(ten) uiteindelijk een beslissing van de Vlaamse Raad moet zijn. Indien deze Vlaamse Raad de BRTN niet genoeg middelen verstrekt om 2 volwaardige netten uit te bouwen, moet de openbare omroep zich beperken tot 1 net. De spreker is echter wel degelijk van mening dat de openbare omroep 2 volwaardige netten nodig heeft om zich in het concurrentieel televisielandschap waar te kunnen maken, en hij pleit dan ook voor voldoende middelen om dit tweede net te kunnen realiseren.

c) Financiering

De heer H. Van Dienderen stelt zeer duidelijk dat zijn partij voorstander blijft van zuivere overheidsfinanciering voor de openbare omroep. Indien deze middelen echter niet volstaan voor de uitbouw van een concurrentiële openbare omroep, geeft Agalev de voorkeur aan reclame boven sponsoring als extra bron van inkomsten, omdat de programmatorische onafhankelijkheid van de BRTN bij sponsoring minder gegarandeerd zou worden. Dit is althans de visie van de vakbonden en de programmamakers van de BRTN.

Agalev steunt de BRTN in zijn pleidooi om een omroepindex in te voeren.

2. De geschreven pers

De Groene partij is en blijft een principiële verdediger van een pluriforme Vlaamse pers, en de partij blijft dan ook voorstander van overheidssteun aan de geschreven pers. De spreker is echter van mening dat deze steun gekoppeld moet worden aan een voorwaarde, namelijk de invoering van een redactiestatuut dat de onafhankelijkheid van de redacties moet waarborgen.

In dit verband wijst de heer H. Van Dienderen op het gevaar van een te grote concentratie in het domein van de geschreven pers, een gevaar dat de laatste maanden zeer reële vormen begint aan te nemen WM-constellatie. Terwijl de vrije markt in de periode van de ontluikende pers een waarborg was voor de pluriformiteit van deze pers – periode van de Franse Revolutie – vormt deze vrije markt op het einde van de twintigste eeuw juist de grootste bedreiging voor deze pluriformiteit, en is er een rol weggelegd voor de overheid als behoeder van deze pluriformiteit. De invoering van een redactiestatuut ter bescherming van hen die het intellectuele kapitaal voor de pers leveren, vormt een eerste stap, en de spreker hoopt dan ook dat de minister het Groene pleidooi ter zake ernstig zal nemen.

F. Standpunt van het Vlaams Blok, toegelicht door mevrouw M. Dillen

1. Enkele inleidende beschouwingen

De minister heeft in zijn medianota een oproep gedaan tot alle democratische partijen om een toekomstperspektief uit te werken voor het mediabeleid van de Vlaamse Gemeenschap. De minister heeft een oproep gedaan tot alle democratische partijen om op basis van zijn nota binnen de Vlaamse Raad een constructief en voldragen mediadebat te voeren. De minister is zeer duidelijk geweest. Alle partijen mogen in zijn optiek deel nemen aan dit debat. Met uitzondering van het Vlaams Blok. Zo liet de minister duidelijk verstaan.

Mevrouw M. Dillen stelt dat zij en haar partij zich niet uitgesloten voelen door de woorden van de minister. Het Vlaams Blok is een democratische partij. De leden van het Vlaams Blok zijn op democratische wijze verkozen. En de spreker wacht nog altijd op het eerste bewijs van het tegendeel. Want het is gemakkelijk te schelden op het Vlaams Blok. Het is gemakkelijk het Vlaams Blok als ondemocratisch af te schilderen naar de bevolking toe. De minister weet toch dat zijn woorden in de media veel aandacht krijgen. Maar het is louter demagogie, dergelijke uitlatingen. Niet meer of niet minder.

Het probleem van de minister zit elders. Vele burgers hebben hun vertrouwen in de zogenaamde traditionele partijen verloren en voelen zich door hen verlaten en vaak nog bedrogen ook. Vele mooie beloften. De realiteit is echter anders. En dit zagen de burgers en zien ze nog steeds. Ook vandaag nog.

Denk maar aan het zielige schouwspel dat zich in Antwerpen afspeelt. De burgers accepteren dit niet langer en geven hun vertrouwen aan partijen met een duidelijk programma.

Dit stoort de minister. Dit stoort de traditionele bondgenoten van de minister natuurlijk ook, want meer en meer macht en invloed gaan verloren. En zoiets werkt frustrerend. En als enig verweermiddel grijpt de minister naar demagogische uitlatingen. Want de grond van de kritiek kan de minister niet weerleggen. En dit maakt hem machteloos en woedend tegelijkertijd.

De minister mag echter niet vergeten dat dergelijke uitdrukkingen een regelrechte belediging zijn en blijven aan het adres van een gedeelte van de bevolking. En dergelijke beledigingen, dergelijke kleineringen aanvaardt de bevolking steeds minder en minder. Zij komen hiertegen in opstand op hun manier, en terecht.

Waar haalt de minister het recht vandaan om zonder reden een gedeelte van de bevolking te willen uitsluiten in een toch niet onbelangrijk debat, want daar is iedereen het dan toch over eens.

Mevrouw M. Dillen waarschuwt de minister dat de burgers dergelijke uitlatingen van ministers, politici, andere gezagsdragers tegen het Vlaams Blok van alsom minder aanvaarden. De minister moet dit eindelijk gaan inzien.

En mevrouw M. Dillen voelt zich hier vandaag bijzonder sterk met deze woorden. Verkiezing na verkiezing wint haar partij, wint het Vlaams Blok. In haar stad bijvoorbeeld, in de grootste stad van Vlaanderen, in Antwerpen, spreekt zij vandaag namens Cén op drie kiezers. Een derde van Vlaanderen grootste stad waarvan de minister de intentie heeft deze stem uit te sluiten en niet te laten horen in een dergelijk belangrijk debat.

Voor mevrouw M. Dillen is dit een schande.' Dit is in een democratisch land absoluut onaanvaardbaar. Dat recht heeft de minister bevoegd voor de media niet. De minister die de pretentie heeft te zwaaien met demagogische uitlatingen, zogenaamd in naam en in het belang van de democratie, echter zonder enig bewijs, zonder enige grondslag, zonder enige motivatie, deze minister levert door deze uitsluitingsintentie zelf het bewijs van een anti-democratische houding, totaal onaanvaardbaar.

Het zou zinvoller zijn dat de minister zijn mening herziet. Dit kan zijn geloofwaardigheid en de geloofwaardigheid van deze Vlaamse regering alleen maar ten goede komen.

2. Algemene beschouwingen bij de beleidsnota

a) Rol van de overheid

Het is de bedoeling van de minister om voor minimum tien jaar een mediapakt op te stellen dat aan de uitdagingen voor de toekomst van de Vlaamse media moet beantwoorden. De minister heeft de bedoeling om voor minimum een periode van tien jaren het medialandschap te regelen. Mevrouw M. Dillen vreest dat dit totaal onmogelijk is. Het is onmogelijk om in een dergelijke bijzonder snel evoluerende markt, op dergelijke lange termijn een beleid uit te stippelen, laat staan eventueel decretaal een en ander uit te werken.

De minister heeft volledig gelijk een visie op langere termijn uit te stippelen, maar die termijn moet realistisch zijn. Het beleid moet zich terdege bezinnen over een sector die in een sneltempo evolueert en waarin – indien wij niet tijdig de bakens zetten en de nodige keuzes maken – onze mening geschiedenis zal zijn nog voor we ze hebben kunnen ventileren.

Het is essentieel hier een kader te scheppen dat de mogelijkheid laat altijd snel op de bal te kunnen spelen, dat de mogelijkheid geeft de evolutie van bijzonder nabij te volgen en zelfs trachten die evolutie voorop te blijven wat evenwel een bijzonder moeilijke opdracht is. Het wettelijke kader

moet voldoende soepel, voldoende elastisch zijn maar met visie naar de toekomst en moet tevens rekening houden met de specifieke evolutie, vooral op technologisch gebied.

Allerlei mogelijkheden staan op stapel. Denken we aan CD-1, CD-ROM, video on demand, computernetwerken, interactieve teletekst, enz. allemaal technieken met een enorm potentieel, maar waarvan de toekomst nog niet voldoende duidelijk is. Alle zijn nog in evolutie en op zoek naar hun juiste markt. Maar het zijn geen dromen meer. Het wordt realiteit. Belangrijk hierbij is dat wij een voldoende inzicht hebben in de ontwikkeling.

b) De BRTN-televisie

In het debat dat de minister in deze Vlaamse Raad over het Vlaams mediabeleid wil voeren, wordt terecht gesteld dat het debat inzonderheid wordt gevoerd over de toekomst van de Vlaamse openbare omroep.

Inhoudelijk gezien is het de evidentie zelf dat de toekomst van de Vlaamse openbare omroep centraal staat, en als een rode draad als het ware eigenlijk door de ganse nota loopt. De toekomst van de huidige BRTN is eigenlijk het centrale gegeven. En terecht moet het beleid zich grondig en ernstig bezinnen over de toekomst van de BRTN. Waarbij de spreker wil opmerken dat een bezinning over de toekomst van de BRTN niet enkel een taak is van de minister en van de Vlaamse Raad. Het is ook de opdracht van de BRTN zelf die dit blijkbaar niet goed begrijpt, en de spreker verwijst naar het toch wel op bepaalde ogenblikken zielige schouwspel waarvan de Commissie twee weken geleden de getuige was bij de bespreking van de begroting waar de BRTN-top of een gedeelte van de top aanwezig was. Het was toen zeer duidelijk : de BRTN zelf heeft niet de minste visie op zijn eigen toekomst. Op verschillende vragen over toch wel essentiële materies heeft de BRTN zelf geen of geen voldoende duidelijk antwoord, geen uitgewerkte visie.

De BRTN gaat, en op financieel gebied valt dit misschien nog te begrijpen, steeds in de aanval, hij stelt zich op als klagende en tegelijkertijd vragende partij, en vaak met verdoken chantage, in de zin van : goede programma's kosten veel geld, we beschikken niet over een toereikend budget hiervoor, dus kan dit niet. Maar een echt toekomstperspectief, dat heeft de spreker van de vertegenwoordigers van de BRTN niet kunnen vernemen. Dit is bijzonder betreurenswaardig. Zeker gelet op het gegeven dat de sector in een snelle en diepgaande evolutie is op verschillende gebieden.

Hoe moet het nu met de toekomst van de BRTN ?

Het is de vaste overtuiging van het Vlaams Blok dat de BRTN vandaag een totaal verkeerde strategische koers vaart. Wanneer men speler is op een bepaalde markt, dan moet men zijn sterke en zwakke punten kunnen afwegen. En de BRTN heeft en zwakke en sterke punten, zoals iedere onderneming. En vele van deze zwakke punten zijn gekend.

De zwakke punten van de BRTN zijn, onder meer, het zwakke management – mismanagement of afwezigheid van enig management – , de inflexibiliteit en strakke manier van werken, denk aan de bijzonder lange en tijdrovende procedure van beraadslaging met de vaste commissie, de raad van bestuur, enz., verder de politieke inmenging en verdeling van alles volgens kleur en partij, het statuut van ambtenaar voor het personeel, de afhankelijkheid van de dotatie, de enorme personeelsdmk op de eigen begroting van de BRTN, enz.

Maar er zijn ook sterke kanten. Denk bijvoorbeeld aan de technische know how. Ook heeft de BRTN een potentiële, maar onbenutte kans van onafhankelijkheid gelet op zijn financieel statuut. Maar deze kans grijpt hij al te weinig.

De BRTN kan onmogelijk de strijd aanbinden tegen de commerciële zender, of zoals in de toekomst de werkelijkheid zal worden, tegen een batterij van commerciële zenders. Maar de BRTN moet dit beseffen. Sterker nog, hij mag zelfs de overtuiging toegedaan zijn dat dergelijke concurrentiestrijd niet nodig is, niet de essentie is.

– *Opdracht*

Belangrijk in het huidige debat dat hier wordt gevoerd is dan ook de opdracht en functie van de openbare zender. Deze opdracht, deze functie dient grondig te worden herdacht. Want de laatste jaren is er een evolutie gekomen bij de televisie. Wat we evenwel zagen in de evolutie van de **TV-zenders**, gaat wel niet op voor de radiozenders, omdat de openbare zender daar eigenlijk geen concurrentie heeft.

Het is voor iedereen duidelijk dat de BRTN onmogelijk op het huidige niveau zal kunnen standhouden bij de komst van een aantal nieuwe zenders. Heeft het dan zin om op de weg die vandaag bewandeld wordt, verder te gaan ? Geenszins. Het is nu de hoogste tijd om de BRTN voor te bereiden op wat er in de toekomst zal gebeuren.

Wat zal de toekomst brengen ?

1. Een verder vermindering van het marktaandeel, en dit is geen schande. Mevrouw M. Dillen wenst dit hier duidelijk te beklemtonen. De openbare zender zal zich met minder moeten tevreden stellen. De druk van de commerciële zenders zal steeds groter worden. Maar BRTN moet hier wel tegen vechten en wel door met kwaliteit de kijker te overtuigen.

2. Verloop van het betere personeel naar nieuwe zenders. Dit is realistisch en menselijk. Ook hier zal de BRTN zich dus met minder moeten tevreden stellen. Hopelijk wordt er wel een beter kader gecreëerd zodat niet alle kwaliteit die vandaag in huis is, wegloopt.

3. In de toekomst dreigt er nog steeds politisering van het management. Dit is nefast voor de omroep. Dit moet worden bestreden.

De openbare omroep moet dus dringend zijn niche opzoeken en uitbouwen, wil hij binnen vijf jaren nog een belangrijke speler op de markt zijn. Binnen zijn opdracht moet de openbare omroep zo optimaal mogelijk kunnen functioneren.

En wat is zijn opdracht ?

Een openbare omroep die zich beperkt tot zijn basistaken. Het is belangrijk dat de openbare omroep de Vlaamse kijker kan boeien en blijven boeien door zijn verscheidenheid ten opzichte van de commerciële zender. Het is onzinnig de strijd te willen aangaan met de commerciële zenders indien men hetzelfde veld wil bezetten : het is een strijd die van vooraf aan verloren is. En die daarenboven enkel leidt tot vervlaking en nivellering. De commerciële zender VTM profileert zich met veel eigen programma's, programma's van Vlaamse bodem, helaas vaak inhoudelijk gezien van een bedroevend en laag niveau. Hiermee moet en mag de BRTN niet concurreren omwille van de zogenaamd heilige kijkcijfers. Dit mag voor de openbare omroep niet de leidraad zijn bij de programmatie. Kijkcijfers zijn niet het alpha en omega voor een openbare omroep.

Terecht wordt in de medianota gesteld dat de BRTN-TV nog steeds een grote aantrekkingskracht uitoefent op het Vlaamse publiek. Wanneer de openbare omroep zich beperkt tot zijn duidelijke opdracht, die dan ook moet worden vastgelegd, zal hij op een gedeelte van het Vlaamse publiek die aantrekkingskracht blijven uitoefenen. Juist omwille van deze specifieke opdracht. De BRTN mag zich niet laten leiden door louter economische principes, iets wat, en terecht, voor een commerciële zender een heel andere opdracht is.

Belangrijk is dan ook de taak, de opdracht van de BRTN duidelijk te omschrijven, en niet met vage termen die alle wegen open laten. Vroeger was de BRTN echt een massamedium. Dit is definitief voorbij door de segmentering van de markt. En mevrouw M. Dillen vreest dat het ook een illusie is de groei van de commerciële zenders tegen te gaan.

Een goede openbare omroep is dan ook een belangrijk en noodzakelijk tegengewicht tegen een mogelijk te ver gaande liberalisering. Een gezonde maatschappij heeft nood aan een eigen openbare omroep die zich evenwel beperkt tot haar essentiële opdrachten.

Wat zijn nu die opdrachten volgens het Vlaams Blok ?

Mevrouw M. Dillen wil hierbij uitdrukkelijk beklemtonen dat het belangrijk is dat de openbare omroep een duidelijk profiel heeft.

1. Instructief. Dit interesseert de commerciële zender niet. Er vloeien immers te weinig opbrengsten uit dergelijke programma's voor hen.

2. Informatie en duiding. Uiteraard dient dit te gebeuren met respect voor objectiviteit en neutraliteit. Iets wat helaas vandaag al te vaak wordt genegeerd, en wat de BRTN aan zijn laars lapt.

3. Amusement van hoger niveau, zonder evenwel uitsluitend elitair te moeten zijn. Terecht is hier in deze commissie reeds gesteld dat er tussen spelletjes en elitaire culturele programma's nog een hele markt ligt, ook voor de openbare omroep. De openbare omroep moet ernaar streven uit te munten in het amusement van het betere soort. En tevens in programma's die toch niet op de commerciële zender terecht kunnen. Zonder, en dit wil mevrouw M. Dillen duidelijk beklemtonen, hierbij in concurrentie te willen treden met de commerciële zender.

Programma's zoals 'Familie', 'Buren', die dagelijks aan bod komen bij de commerciële zender, daaraan heeft Vlaanderen absoluut geen bijkomende nood. Deze drie basistaken dienen op een evenwichtige wijze te worden gedoseerd. Het is de rol van de openbare omroep om de vervlakking in het medialandschap tegen te gaan. Kwaliteitsprogramma's zijn daarvoor onontbeerlijk.

Dit is trouwens vandaag eigenlijk ook al terug te vinden in het BRTN-decreet zelf waar de taak van de instelling wordt omschreven als informatie, vorming en ontspanning. En ook de minister stelt dit eigenlijk in zijn nota wanneer hij poneert : 'De openbare omroep moet de kijkers en luisteraars niet benaderen als consumenten van een commercieel produkt, maar als mensen die via radio en televisie elementen aangereikt krijgen om zich een persoonlijke mening te vormen, om zich verder te ontwikkelen en zich op een behoorlijke wijze te ontspannen.' Deze optie is de enige waaronder het Vlaams Blok aan de openbare zender een behoorlijke en toereikende financiële regeling wil toekennen.

– *Financiering*

In de beleidsnota staat geschreven : ‘Idealiter zou de openbare omroep moeten kunnen werken met een overheidsdotatie en zou de private omroep exclusief een beroep moeten kunnen doen op private financiering’.

Dit is voor het Vlaams Blok het enige gezonde en juiste principe. Een openbare omroep mag alleen worden gefinancierd met openbare gelden. Dergelijke optie hypothekeert geenszins de specifieke taak van de openbare omroep. Het Vlaams Blok is een absolute tegenstander van een gemengde financiering voor de openbare omroep.

Ook van sponsoring. Het gevaar dat dit een daadwerkelijke invloed heeft op de programma’s, is reëel. Dit wordt trouwens onomwonden toegegeven door de heer J. Ceuleers, directeur-generaal televisie, die duidelijk stelt dat ‘Sponsoring heeft toch een zekere invloed op de programmatie, zo heb ik ondervonden in de loop der jaren’ (De Morgen, 22 oktober 1994)

Maar de financiering, en dit wil mevrouw M. Dillen hier uitdrukkelijk beklemtonen, kan niet langer gebeuren zoals dit vandaag het geval is. De huidige regeling is verkeerd en zelfs bedrieglijk naar de bevolking toe. De BRTN heeft recht op de volledige opbrengsten van de kijk- en luistergelden. Evenwel gekoppeld aan voorwaarden :

1. Geen reclame of sponsoring, wat de facto ook een vorm van reclame is. Er moet worden afgestapt van het principe van de gemengde financiering.

2. Een andere regeling dan de huidige voor het kijk-en luistergeld. Vandaag is deze regeling een bedrog van de burger. De burger betaalt per jaar kijk-en luistergeld, in de veronderstelling dat dit bedrag integraal naar de openbare omroep gaat, naar het kijken en luisteren. Dit is echter een illusie. De BRTN krijgt hiervan slechts een gedeelte. Voor 1993 werd in het Vlaams Gewest een totaal bedrag van 14,174 miljard betaald aan kijk-en luistergeld. Hiervan kreeg de BRTN slechts 49,46 % in de vorm van de dotaties. Wat met de overige miljarden gebeurt, daar heeft de bevolking het raden naar.

De bevolking betaalt zich reeds blauw aan belastingen van allerlei aard. Een extra belasting voor het kijken en luisteren, noem het kijk-en luistergeld, wordt daarnaast ook nog eens gevraagd, en voor een gemiddeld doorsnee gezin met een relatief beperkt inkomen, is dit bedrag naast de talrijke andere belastingen die er in totaliteit op jaarbasis dienen te worden afgedragen niet niets. Wel, wanneer de overheid een taxatie oplegt aan de burger die beschikt hetzij over een radio hetzij over een autoradio hetzij over een televisie of verschillende van deze toestellen, een taxatie speciaal hiervoor geïnd, moet deze taxatie ook worden aangewend voor de doelstellingen waarvoor men dit aan de bevolking oplegt.

Het Vlaams Blok pleit dan ook voor :

1. Een integrale toekenning van het kijk-en luistergeld aan de openbare omroep. En dit principe van integrale betoelaging vanuit openbare middelen is een realistisch principe. Het komt vandaag nog relatief weinig voor, maar het bestaat nog steeds.

In Europa vinden we hierbij als voorbeeld de BBC, een van de weinige openbare zenders die vaak als voorbeeld wordt gegeven van hoe het in theorie zou moeten zijn, maar duidelijk in praktijk kan zijn.

Mevrouw M. Dillen begrijpt dat de minister hierbij de wenkbrauwen fronst, want hierdoor beschikt hij natuurlijk over minder financiële middelen voor andere doeleinden dan de openbare omroep, die hij bekomt door afwending van financiële middelen uit de pot kijk-en luistergeld. De burger denkt dat deze gelden integraal toekomen aan de BRTN. Dit is een vergissing, sterker nog een misleiding van de burger. Heeft de minister bijkomende middelen nodig voor andere doeleinden binnen zijn cultuurbeleid, dan moeten die op een andere wijze worden geïnd, en niet door de belasting op het kijken en luisteren. Dit is voor het Vlaams Blok een zeer belangrijk principe.

2. Deze integrale toekenning van het kijk-en luistergeld aan de openbare omroep moet evenwel gekoppeld worden aan een verlaging van de huidige heffing voor kijk-en luistergeld. Dit bedrag is voor een doorsnee gezin behoorlijk hoog. Vandaag is er in het Vlaams gewest een heffing in totaliteit van 14,174 miljard. Dit bedrag dient te worden herleid tot 10, maximum 11 miljard. Alle partijen varen hierbij goed. De bevolking, want dit betekent een aanzienlijke verlaging van de huidige belasting voor het kijk-en luistergeld. Ook de BRTN, want zijn budget wordt aanzienlijk opgetrokken, en hij hoeft zich niet langer in te zetten en te bekommeren om naast de dotaties ook nog bijkomende middelen te verwerven uit sponsoring en dergelijke.

– *Personeelsstatuut*

Bij de herprofilering van de openbare omroep en het uitwerken van een nieuw statuut is ook het personeelsdossier niet onbelangrijk. Het personeelsbeleid en het personeelsstatuut van de openbare zender moet ingrijpend worden gewijzigd.

Het is een vaststaand gegeven dat de personeelskost loodzwaar op de begroting van de BRTN weegt. Hierdoor wordt enige flexibiliteit trouwens onmogelijk gemaakt. Het kan niet langer dat ambtenaren er alleen de dienst uitmaken.

Aan de top van de openbare omroep, die toch wel beschikt over een belangrijk budget, moeten mensen komen met een echte managersmentaliteit en managersdoorzicht. Die daarboven als echte managers kunnen werken. Met de huidige leiding gebeurt dit niet. Er is geen sprake van een echt management in de juiste betekenis van het woord, en dit is duidelijk gebleken uit de bespreking met de vertegenwoordigers van de BRTN in de Commissie twee weken geleden. Dit is voor een zo belangrijke onderneming als de openbare omroep absoluut onaanvaardbaar. Het was duidelijk dat de heren van de Reyerslaan duidelijk niet beseffen wat er gaat komen. Zij hebben geen voldoende inzicht in de nieuwe allianties, in de macht van de nieuwkomers, in de pletwals die een aantal reeds in gereedheid brengen.

Eén van de meest opmerkelijke uitspraken van de laatste weken werd opgetekend uit de mond van de heer J. Ceuleers in een interview met De Morgen (22.10.94) : ‘Schrijf het maar duidelijk op : tenzij ik vroeger doodval verlaat ik de BRTN op 1 mei 2000, de dag dat ik met pensioen ga ! Het kan een beetje verwaand klinken maar ik vind mijn werk hier veel te belangrijk.’

Met andere woorden, de heer J. Ceuleers kan bokken schieten zoveel hij wil, pas binnen zes jaar komen er voor de openbare omroep nieuwe perspectieven.

Beseft de heer J. Ceuleers eigenlijk wel welke verwaandheid uit zulke woorden klinkt ? Heeft er iemand in dit land een budget van zovele miljarden die het zich kan permitteren

dergelijke uitspraken te doen in het openbaar ? Dergelijke uitspraken kan en mag het beleid niet aanvaarden. Ook hier moeten functionarissen van een dergelijk hoog niveau verantwoordelijkheid dragen en verantwoording afleggen. De verantwoordelijkheid die gekoppeld is aan hun functie, met alle voordelen eraan verbonden, maar ook met de nadelen van de verantwoordelijkheid. Dit wil zeggen echte verantwoordelijkheid en zijn consequenties nemen wanneer er kapitale fouten gebeuren.

In de beleidsnota speelt de minister hier terecht op in.

De vandaag vastgeroeste mening van onafzetbaarheid en een benoeming voor het leven, hoe men ook zijn functie uitoefent, welke resultaten er ook zijn, waarbij er vandaag eigenlijk weinig of geen verantwoording dient te worden afgelegd door de BRTN-verantwoordelijken, komt blijkbaar, en terecht, op de helling te staan.

De Standaard van 22 november jl. blokletterde : 'Top openbare omroep BRTN haalt 1996 niet'. Dit was een duidelijke en veelzeggende titel. Er werd gesteld dat er een akkoord zou bestaan binnen de Vlaamse regering dat tegelijkertijd met het stemmen van een nieuw BRTN-decreet de ganse BRTN-top zou worden vervangen. Duidelijk een lelijke streep door de rekening van sommige van deze topambtenaren die zoals reeds gesteld openlijk en met arrogantie verklaren dat zij niet vlugger zullen opstappen dan de dag van hun pensioen.

Volgens de geciteerde bron in het kranteartikel is de bedoeling duidelijk : de vier huidige directeurs die bewezen hebben dat ze de problemen van de BRTN niet inzien of niet aankunnen, zullen vervangen worden door jongere, meer dynamische elementen met een duidelijke visie op de openbare omroep.

Dit kan mevrouw M. Dillen in het licht van hetgeen zij reeds gezegd heeft, enkel toejuichen en bijtreden.

De spreker komt tot slot van het punt betreffende het personeel nog even terug op de personeelskost. Deze kost is absoluut te hoog in vergelijking met de totaliteit van de ganse begroting. Hier zijn wel ingrijpende veranderingen die besparend werken mogelijk. De administratie in de huidige openbare omroep is te groot, slurpt te veel middelen op. Maar tegelijkertijd is het duidelijk dat een groot deel van de administratie kan worden uitbesteed. Denken we aan de dienst lonen, de pensioenen, enz. die kunnen worden geregeld en op veel goedkopere wijze door specifiek daartoe bevoegd zijnde instanties. Vandaag durft de BRTN hierin niet snoeien want de druk van de vakbonden is al te groot. Maar hierin dient dringend verandering te komen. En dit is slechts één voorbeeld.

- Bestuur

De openbare omroep is een echte onderneming met een aanzienlijk budget. Deze onderneming dient dan ook te worden bestuurd op een behoorlijke wijze.

In de medianota stelt de minister voor dat de vaste Commissie wordt afgeschaft. Dit is een positief gegeven, want dergelijke instantie naast de raad van bestuur werkt enkel verstarrend en vertragend.

De minister pleit voor een raad van bestuur samengesteld uit 7 leden benoemd door de Vlaamse Raad die maandelijks samenkomt. Daarnaast dient er een directiecomité te worden gevormd met vier leden die instaan voor het echte manage-

ment : een voorzitter en iemand bevoegd voor radio, televisie en voor de technische diensten.

Mevrouw M. Dillen vreest dat door een dergelijke hervorming de raad van bestuur een machteloos orgaan blijft, en dat er misschien al te veel macht wordt gegeven aan de leden van het directiecomité. Slechts eenmaal per maand samenkomen is voor een onderneming in een zodanig snel evoluerende markt absoluut onvoldoende. Een raad van bestuur moet besturen in de werkelijke zin van het woord. Moet zich regelmatig inlaten met het echte bestuur van een zo belangrijke onderneming.

In de nota beperkt de minister er zich toe te stellen dat 'De raad van bestuur de uitvoering van het beleid moet controleren en goed- of afkeuren. Het onderscheid van de verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en van de directie van de instelling moet duidelijk omschreven worden'. Hier blijft de minister absoluut te vaag, en wordt één en ander als basisprincipe te weinig uitgewerkt. Er moet van uitgegaan worden dat de raad van bestuur het beleid uitstippelt en controleert of het directiecomité werkt volgens dit uitgewerkt beleidsplan. Dit is essentieel, maar is niet in de nota terug te vinden.

Het is absoluut noodzakelijk dat er een soepelere, permanentere wijze van besturen en organiseren van de openbare omroep wordt uitgewerkt die kan inspelen op de dagdagelijkse realiteit.

Mevrouw M. Dillen vindt het idee tot het oprichten van een directiecomité met vier personen een positief uitgangspunt, op voorwaarde dat deze vier personen zich bezighouden met het dagdagelijkse reilen en zeilen ieder binnen hun dienst waarvoor ze bevoegd zijn, en mits ze op regelmatige basis in contact staan met de raad van bestuur die de krijtlijnen uitstippelt, die het beleid uitwerkt en op de voet volgt en evalueert en aanpast wanneer noodzakelijk.

Op dit punt blijft de nota eigenlijk te vaag. Mevrouw M. Dillen treedt het uitgangspunt volledig bij. Ook het Vlaams Blok is voorstander van een directiecomité, liefst bemand met personen die komen uit de bedrijfswereld en weten hoe een zo belangrijke onderneming dagelijks dient te worden geleid. Dit directiecomité dient dan duidelijke en welomlijnde volmachten te krijgen van de raad van bestuur. Maar de raad van bestuur moet op een actieve en permanente wijze bij het bestuur worden betrokken, en mag niet vervallen tot een log, lam apparaat.

Belangrijk, en de spreker wil dit als slot van dit punt nog even beklemtonen, is de noodzaak dat in de raad van bestuur specialisten zitten, die weten waarover het gaat. Bevoegd op de domeinen waarvoor zij een opdracht hebben.

– *Het tweede net*

Het Vlaams Blok is, in de mate van het mogelijke, voorstander van een volwaardig tweede net. Terecht pleit de minister hiervoor in zijn nota. De kostprijs hiervan kan niet zo bijzonder hoog zijn want de infrastructuur is aanwezig.

-Het zou eventueel ook interessant kunnen zijn hier meer regionale aandacht aan te besteden. Ook hiervan kan de kostprijs niet onaanvaardbaar hoog liggen. Er is via de radio reeds een regionale uitbouw. Dit uitbouwen ook naar televisie toe moet binnen de grenzen van de financiële mogelijkheden liggen.

– *Benaming*

Tot slot wil mevrouw M. Dillen ook pleiten voor een naamswijziging van de BRTN waarbij het Vlaams karakter tot uiting komt. Wanneer de minister pleit voor extra zorg voor het eigen cultureel patrimonium, voor de Vlaamse eigenheid, mag Vlaanderen niet beschaamd zijn dit ook in de naam van de openbare omroep duidelijk tot uiting te laten komen.

c) De BRTN-radio

Bij de bespreking van deze nota is een herdenking van de huidige radio ook niet onbelangrijk. Ook hier moet de BRTN zich meer beperken tot zijn essentiële functie. De BRTN-radio heeft een zeer hoog luistercijfer, maar we mogen niet vergeten dat hij enkel op dergelijke wijze heeft kunnen standhouden in het radiolandschap dankzij de asymmetrische constructie waarbij hij het reclamemonopolie kon verwerven, wat dan weer goed uitkwam voor de WM.

Een staat heeft er geen belang bij om in eigen beheer radiozenders uit te baten die evengoed door het privé-initiatief kunnen worden geleid. Het Vlaams Blok pleit zeer duidelijk voor het behoud van Radio 1, BRT2 en BRT3 en de Wereldomroep, maar we moeten ons toch wel de vraag stellen of de overige zenders wel noodzakelijk dienen te worden behouden bij de openbare omroep.

Radio Donna, Studio Brussel, het zijn twee voorbeelden die zeker voor privatisering in aanmerking komen. Radio Donna heeft een luisterdichtheid van 11,9 % , Studio Brussel van 7,6 %. Los daarvan hebben beide zenders een goed uitgewerkte structuur, goede programma's voor hun doelgroepen, getuige daarvan trouwens de luisterdichtheid. Er zullen naar alle waarschijnlijkheid en logica ter zake dan ook voldoende kandidaten zijn om dit over te nemen.

Het Vlaams Blok zegt dan ook zeker niet neen tegen commerciële radiozenders op nationale basis, te beluisteren binnen de ganse Vlaamse Gemeenschap. De huidige radicale afwijzing van de commerciële radio is immers al te duidelijk een overbescherming van de WM. Er zijn vandaag nog een aantal technische belemmeringen die de commerciële radiozender tegenhoudt, maar deze kunnen op termijn worden verholpen en opgelost mits er middelen voor worden vrijgemaakt, mede op kosten van de geïnteresseerde. De belemmeringen mogen echter niet van politieke aard zijn, en dat moeten we helaas vandaag vaststellen.

d) Visie op de nieuwe commerciële zenders

– *Wenselijkheid ?*

Tweede VTM-net, VT4 en de mogelijke komst van Nederlandse zenders – RTL4, RTL 5, Veronica. Het aanbod blijft stijgen. Dit is een vaststelling.

En het is een illusie, los van de vraag betreffende de wenselijkheid van bijkomende commerciële televisiezenders, wat een discussie van een andere aard is, te denken dat in de toekomst nieuwe commerciële televisiezenders van de beeldbuis gehouden kunnen worden. Hoe lovenswaardig de inspanningen van de minister vanuit Vlaams standpunt ook mogen zijn, en dan inzonderheid de gehanteerde culturele argumentatie.

Maar deze druist in tegen de Europese politiek van cultureel liberalisme en is tevens een voorbeeld van voorbijgestreefd protectionisme. De Europese Televisierichtlijn is zeer

liberaal geïnspireerd en vertrekt van het axioma van het vrij verkeer van het televisiesignaal. Enkel de toestand in het land van herkomst zou van belang zijn, het land van ontvangst zou zomaar alles moeten laten ondergaan.

Het Vlaams Blok betreurt deze uitgangspositie. Samen met de minister. Terecht pleit de minister er in zijn nota voor dat de Vlaamse regering zal blijven eisen dat de audiovisuele sector niet op een louter **economische wijze** wordt behandeld, en dat het land van ontvangst de kans krijgt om op de Europese regelgeving toe te zien. Maar het is vandaag niet de realiteit. En de spreker vreest dat de wens van de minister utopie zal zijn.

Omtrent de komst van een aantal nieuwe kandidaten op het Vlaamse mediaveld rijzen een aantal cruciale vragen :

1. Is het wenselijk dat er inderdaad één of verschillende nieuwe commerciële zenders komen ?
2. Is er voldoende elasticiteit in de reclamemarkt om deze bijkomende zenders te absorberen ?

Mevrouw M. Dillen dacht dat zij, en nu spreekt zij over de situatie in haar omgeving, in Antwerpen, verwend was met het aanbod van zenders die via de kabel worden aangeleverd, want naast het algemeen klassiek bekende pakket kan zij wanneer het haar belijft ook afstemmen op Rai Uno, Rai Due, de Spaanse TV en de Turkse zender TRT. En nu sinds enige tijd ook nog de regionale zender. Toch hoor je dikwijls : er is vanavond weer niks te zien.

En binnenkort komen er dus weer een aantal zenders bij. De spreker denkt dat dit inderdaad een logisch gevolg is.

Ten eerste is er de verschuiving van belangrijkheid van het geschreven medium naar het beeldmedium.

Ten tweede speelt het element van de schaalvoordelen ook hier : buitenlandse groepen kunnen makkelijk een bestaand systeem implementeren in een ander land en aldus een grotere marktterritorium opeisen.

Bovendien is er het element van veroudering van het produkt. Dankzij de investering in nieuwe produkten – VTM – worden oude produkten geactiveerd of zwaar onder vuur genomen.

Dat laatste is duidelijk merkbaar bij de openbare zender die sterk nadeel ondervindt van de commerciële medespeler.

Kan aan deze nieuwkomers geweigerd worden om uit te zenden ? Mevrouw M. Dillen denkt, al de uitspraken en pogingen van de minister ten spijt, dat dit een illusie is.

En zij heeft hiermee ook geen problemen, op voorwaarde evenwel, en dat is wel de verantwoordelijkheid van de politieke wereld, dat er een behoorlijk, nieuw en werkzaam kader wordt gecreëerd voor een behoorlijke goede openbare omroep.

Volgens het Vlaams Blok zit niemand echt op een nieuwe commerciële zender te wachten, maar is niemand tegen. Eerder nieuwsgierig. Zodoende zullen VT4, Kanaal 2 van VTM en andere kandidaten zelf hun markt moeten zoeken. Zij zullen zelf moeten aantonen of ze leefbaar zijn om het waar te maken.

Mevrouw M. Dillen herhaalt dat het Vlaams Blok ten aanzien van de commerciële zenders geen enkele oekaze of geen enkele voorkeur heeft. Zij dienen enkel de geldende wetgeving na te leven, zij dienen de normering die van kracht is te respecteren. En dat geldt ook voor VTM dat bepaalde

delen van deze regelgeving manifest aan zijn laars lapt : de onderbreking van programma's voor reclameblokken is hiervan slechts één voorbeeld.

Maar terug naar de essentie. De zender die niet leefbaar is, die zal het onderspit delven. Alle niet-openbare zenders zullen het reclame-monopolie dat op dit ogenblik door VTM wordt waargenomen onder zich moeten verdelen, en zij zullen bewijzen wie de langste adem en/of de beste programmatie heeft.

Dienen hier nog bijkomende garanties gevraagd te worden over hoeveel percent een zender moet besteden aan producties van eigen bodem ? Uiteraard is een investering via deze zenders in de eigen beeldindustrie noodzakelijk en daarvan heeft VTM het bewijs terdege geleverd.

Maar alle nieuwkomers weten dat zij, indien ze marktaandeel willen verwerven, hetzelfde zullen moeten doen. Het is dus niet de wetgever die hier het mechanisme zal dienen op te leggen, maar het is de markt zelf die bepaalt wat nodig is.

Zowel VT4 als Kanaal 2 van **VTM** mikken op ongeveer 10 % marktaandeel, waar vandaag 75 % wordt verdeeld onder VTM en BRTN. Het staat iedereen vrij hieromtrent gissingen te doen, maar vanuit de eerste berichten blijkt dat vooral de BRTN marktaandeel zal zien verdwijnen.

Maar uiteindelijk zal de markt – dit is de kijker – beslissen welke strategie het gaat halen. Het welslagen hangt dus af van de programmatie van de zender.

– Voldoende financiële middelen ?

Men zou zich kunnen afvragen of al die nieuwkomers de beschikbaarheid van hun werkmiddelen wel terdege hebben ingeschat, met andere woorden of zij er inderdaad van overtuigd zijn dat de reclamemarkt nog zoveel kan ophoesten om een aantal nieuwe huizen recht te houden.

Mevrouw M. Dillen geeft aan wie er volgend jaar allemaal op diezelfde extra centen zit te azen :

- een of twee nieuwe TV-zenders
- regionale TV's in opgang
- een tweede telefoongids

Om nog maar te zwijgen van het teruglopend krantenlezers-aantal. Allen hebben zij hun berekeningen gemaakt op basis van de zekerheid dat de privé-bedrijven nog wel voldoende geld zullen opbrengen voor reclame om de kosten van hun uitgaven te dekken.

Deze mensen dienen er echter attent op gemaakt dat het in ons land vooral de exporterende bedrijven zijn die vandaag betere resultaten kunnen voorleggen, terwijl de bedrijven die het van de directe consumptie moeten hebben stagneren of achteruitgaan. En het zijn net die laatsten die de facto groeien om te adverteren in deze nieuwe media.

Mevrouw M. Dillen waarschuwt hier dan ook zeer duidelijk voor de wijd verspreide overtuiging van een aantal specialisten die menen dat de bedrijven de nieuwe media zullen betalen. Zij vreest dat er geen sprake zal of kan zijn van enige vorm van marktverruiming. Dit blijkt trouwens ook uit marktonderzoeken gedaan door TMP/Omnimedia (Financieel Economische Tijd van 15 oktober 1994).

Uit dit onderzoek blijkt dat de reclamemarkt niet zal groeien door de oprichting van een nieuw station. Evenmin is het waarschijnlijk dat er een verschuiving zal plaatsvinden van andere media naar televisie. Televisie heeft in Vlaande-

ren momenteel een marktaandeel van ongeveer 34 % in de globale reclamekoek. Het Europese gemiddelde bedraagt 29 %. Vlaanderen bekleedt nu reeds binnen Europa een hoge score. Het is dus vrij irrealistisch te beweren dat televisie in Vlaanderen nog enkele miljarden extra aan reclameinkomsten kan aantrekken. De komst van nieuwe zenders zal enkel leiden tot een herverdeling van de beschikbare middelen.

Mevrouw M. Dillen waarschuwt nu reeds dat voor deze media geen gemeenschapsgeld ter beschikking staat, hoe men het ook draait of keert. Maar zij denkt dat iedereen het daar over eens is. Men kan immers de staatssteun voor de schrijvende pers niet kopiëren in een staatssteun voor beeldmedia, of andere nieuwkomers.

– *Opleggen van minimum-verplichtingen*

De **commerciële** zenders zijn vrije zenders, die leven van eigen middelen en de facto los staan van de overheid. Toch is het belangrijk dat ook zij een aantal minimum-verplichtingen naleven. En vooral is het belangrijk dat de weinige regels die nog kunnen worden opgelegd, ook effectief worden nageleefd, iets wat vandaag van alsom minder het geval is.

Twee facetten zijn hierbij volgens de spreker belangrijk.

1. Wanneer de commerciële zenders aan informatie en duiding gaan doen, is het belangrijk dat ook zij zich houden aan de minimumvereisten van objectiviteit en neutraliteit. Met respect voor alle politieke stromingen die in Vlaanderen vertegenwoordigd zijn, zonder dat het noodzakelijk is dat alle informatie desbetreffende op een weegschaal wordt gelegd. Maar toch dienen ook zij zich te houden aan een code van objectiviteit en neutraliteit. Dit mag men vereisen alvorens ze op de kabel toe te laten.

2. Daarnaast staat tevens het dossier van de reclame. Onze enige commerciële zender lapt meer en meer de verplichtingen aan zijn laars. VTM legt niet bijzonder veel respect aan de dag voor de decretale regeling van reclame en sponsoring. Het wordt de hoogste tijd dat VTM hiervoor op een duidelijke wijze wordt terecht gewezen. Programma's worden onderbroken voor reclame, de inhoud van de reclame druist vaak in tegen de wettelijke verplichtingen, er zijn schermvermeldingen bij bepaalde programma's, er is ook directe prijsvermelding, ook de vijfminutenregel lapt VTM aan zijn laars. Dergelijke situatie is niet langer aanvaardbaar. VTM gedraagt zich als onaantastbare heer en meester van het hun toegekende reclamemonopolie. Maar VTM is niet onschendbaar. Ook hij moet de wettelijke verplichtingen nauwgezet naleven.

Mevrouw M. Dillen is er voorstander van dat de weinige verplichtingen die aan een commerciële zender nog kunnen opgelegd worden, ook effectief worden nageleefd, en hier pleit zij voor een sanctionerend optreden. Anders heeft het geen enkele zin verplichtingen op te leggen en regels vast te stellen. De controle dient hier effectief te gebeuren via een onafhankelijke controle-instantie, die de mogelijkheid heeft op dit gebied regulerend tussen te komen. Maar ook aan buitenlandse zenders die hier in Vlaanderen willen uitzenden, moet deze vereisten opgelegd worden, en moet het beleid over de mogelijkheid beschikken daadwerkelijk controle te kunnen uitvoeren, anders zijn regels overbodig en zelfs lachwekkend.

e) Machtsconcentraties

Een andere realiteit in het huidige medialandschap waar in de medianota weinig of geen aandacht aan wordt besteed, zijn de huidige machtsconcentraties die zich voordoen in het medialandschap en die vandaag zelfs gevaarlijke vormen dreigen aan te nemen.

Zo bijvoorbeeld de huidige machtsconcentratie van de W M :

45 % marktaandeel op de krantenmarkt met drie titels ;
 35 % optie in VT4 ;
 14 % in de Vlaamse Mediaholding – 8 % in VTM ;
 49 % in de VAR – en zo rechtstreekse invloed in de BRTN ;
 12,5 % in de RAR – eventueel.

Dergelijke machtsconcentratie is ongunstig. Ook de wijze waarop deze machtsconcentratie is opgebouwd – en die wil de spreker terzijde toch wel even beklemtonen – doet vragen stellen.

Na het De Smaele-débacle en het faillissement van De Standaard krijgt André Leysen deze krantengroep. Na een blijkbaar foute beleidskeuze van André Leysen fabriceerde de toenmalige meerderheid de exclusieve intrede van de WM in de VAR, de reclameregie van de openbare omroep, zowel voor televisie als – en dat is belangrijker – voor de radio. En thans de recente evolutie door de overname van Het Volk, waardoor Leysen 8 % van de VIM-aandelen in zijn handen kreeg.

Nu heeft de WM de kwasi alleenheerschappij in de VAR, maar speelt ze potentieel een belangrijke rol in de commerciële zender. En er is aangekondigd dat de aandelen te koop zouden worden aangeboden, alhoewel niet iedereen het hier over eens bleek te zijn.

Is dat het gezochte en geroemde pluralisme ? Wie controleert de WM ? Wie gaat de WM tegenhouden ?

De spreker verwijst in dit verband naar de opmerking van de heer H. De Ridder, oud-hoofredacteur van de Standaard, dat in tegenstelling tot de uitdrukkelijke wil bij de oprichting van de WM, vandaag de absolute meerderheid van de aandelen in handen is van één enkele aandeelhouder, namelijk de heer A. Leysen.

Meer nog, wie controleert de combinatie VUM-Roularta die onder hun beiden de totale TV-markt controleren, die de regionale zenders in hun greep hebben en niet meer passeerbaar zijn in de TV-zenders die ons land rijk is, en binnenkort ook in de TV-nieuwkomers ?

Wij hebben hier te maken met een aanfluiting van het vrije marktprincipe. Wij hebben hier te maken met een risico van eenzijdige opiniebepaling. We mogen niet toelaten dat één groep een groot deel van de media kan beïnvloeden.

Concentratie is onvermijdelijk. Maar hoever kan en mag concentratie gaan in een sector die bij uitstek informeert, duidt, opinievormend werkt ? Een te grote concentratie in de handen van enkelen houdt een bedreiging in. Dit op de eerste plaats voor een aantal belangrijke maatschappelijke waarden, zoals de vrijheid van meningsuiting en het aanbod van een brede opiniewaaier in de pers. Dit is toch een vraag waarover het beleid zich in de toekomst ernstig zal moeten bezinnen.

Daarenboven, los van de bedenking betreffende de concentratie in handen van één groep, is het onaanvaardbaar dat iemand tegelijkertijd betrokken is bij de openbare om-

roep – dit via de VAR **én** bij de commerciële omroep of mogelijk bij verschillende commerciële omroepen. De vraag blijft in welke mate drie deelnemingen in concurrerende stations verenigbaar is en blijft.

Het Vlaams Blok noteert dat de heer E. Van Rompuy in het nieuwe BRTN-decreet een bepaling wil invoeren die het privé-aandeelhouders in de VAR verbiedt te participeren in commerciële stations. En terecht. Deontologisch beschouwd is het absoluut onverenigbaar dat men actief deelneemt **én** aan de openbare omroep **én** aan een of meerdere commerciële zenders. Dit is onaanvaardbare belangenvermenging.

fl De geschreven pers

Naast de bedenking dat in de medianota weinig of niets terug te vinden is betreffende de sterker wordende trend naar concentraties, ook in de geschreven pers, krijgt de geschreven pers als afzonderlijk onderdeel eveneens een stiefmoederlijke behandeling. Er is geen duidelijke standpuntbepaling. Mevrouw M. Dillen betreurt dit. Want de geschreven pers loopt gevaar door de toekomstige evolutie in het medialandschap.

Vandaag geniet de geschreven pers compensaties voor haar verlies aan inkomsten door de oprichting van een commerciële zender, want zij krijgt toch wel behoorlijke dividenden. Maar wanneer er een uitbreiding is van commerciële zenders in het Vlaamse medialandschap, lopen deze compensaties gevaar. Dergelijke compensaties zullen trouwens niet bij alle nieuwe commerciële zenders kunnen worden afgedwongen.

De spreker kan dan ook alleen maar vaststellen dat in de medianota bijzonder weinig aandacht wordt besteed aan het lot van de geschreven pers in de toekomst.

De minister, die te pas en te onpas zwaait met democratische beginselen, moet beseffen dat een goede geschreven pers, pluralistisch van aard, essentieel is voor die democratie. Mevrouw M. Dillen kan dan ook enkel de afwezigheid van aandacht in de nota betreuren.

Mevrouw M. Dillen besluit dat de evolutie van het medialandschap in het algemeen en de toekomst van onze openbare omroep in het bijzonder, in een vernieuwd kleed, grondig gewijzigd, maar slagvaardiger dan vandaag, ook de Vlaams Blok-fractie nauw aan het hart ligt.

III. Reactie van de minister en de leden op de standpunten van de verscheidene fracties

A. De Europeanisering van het medialandschap en de mogelijke komst van VT4

– De minister blijft bij het standpunt dat hij wel degelijk voldoende rechtsgrond bezit om VT4 van de kabel te houden.

Er is in de eerste plaats het arrest-Van Binsbergen dat uitdrukkelijk stelt dat de Europese wetgeving niet aangewend mag worden om de wetgeving van een bepaalde lidstaat te omzeilen, wat bij VT4 wel degelijk het geval is. VT4 is feitelijk een Vlaamse zender die de Europese wetgeving enkel gebruikt om het Vlaamse kabeldecreet van 28 januari 1987, dat duidelijk stelt dat er in Vlaanderen maar één commerciële omroep kan zijn die het reclamemonopolie krijgt, te omzeilen. In dit verband wijst de minister de heer P. Dewael erop dat op het moment dat hijzelf minister van Cultuur was – periode 1985-1991 – zich steeds achter het

arrest-Van Binsbergen heeft geschaard, en het zelfs aangewend heeft om de komst van RTL4 te verhinderen. Bovendien is het ook minster P. Dewael die het reclamemonopolie van VTM heeft ingesteld. De minister betreurt dan ook dat diezelfde spreker vandaag een fundamenteel verschillende visie verdedigt.

De heer P. Dewael antwoordt dat hij graag beaamt dat de PW de komst van VTM mogelijk heeft gemaakt, en dat hij hier ook vandaag nog fier over is. Dankzij VTM is er in Vlaanderen een belangrijke audiovisuele industrie gegroeid, die enorme impulsen aan de werkgelegenheid heeft gegeven. De spreker blijft er echter van overtuigd dat het geven van het reclamemonopolie op het einde van de jaren 1980 de enige mogelijkheid was om de oprichting van een commercieel televisiestation kans op slagen te geven. Op dat moment had Vlaanderen een enorme achterstand op audiovisueel gebied, en het risico op mislukking voor een commerciële zender was reëel. En dit was des te meer het geval omdat de voorspellingen over de reclame-inkomsten voor een commerciële zender op dat moment niet bemoedigend waren. Indien het beleid toen had geweten wat in de feiten is gebleken, namelijk dat de reclamemarkt uitermate elastisch op de komst van VTM zou reageren, zou het debat over het monopolie misschien anders geëvolueerd zijn. Met de kennis die men toen had, was het beleid echter geneigd om de overlevingskansen van een commerciële zender eerder laag in te schatten. Vandaar dat de spreker ook vandaag de instelling in 1987 van het reclamemonopolie voor een commerciële zender blijft verdedigen. Hij voegt er nog aan toe dat dit debat zich afspeelde op een moment dat er op Europees niveau nog geen sprake was van de Richtlijn Televisie Zonder Grenzen. Ook dit is een belangrijk element in het debat. De spreker vervolgt dat de klacht die nadien door de SP bij het Europees Hof van Justitie tegen het Vlaams kabeldecreet is neergelegd, voor drie punten ontvankelijk werd **verklaard**⁶, maar dat artikel 7 met betrekking tot het monopolie merkwaardig genoeg niet werd vernietigd. Nog tijdens zijn ministerschap heeft de spreker een ontwerp van decreet ingediend om het kabeldecreet van 28 januari 1987 in overeenstemming te brengen met de Europese wetgeving, maar de bepalingen met betrekking tot de taal van uitzenden werden door de toenmalige coalitiepartners CVP en SP niet aanvaardbaar geacht. Uiteindelijk heeft het dan nog tot begin 1994 moeten duren vooraleer Vlaanderen het kabeldecreet in overeenstemming heeft gebracht met het arrest van het Hof van Justitie van 16 december 1992. De spreker merkt op dat het kabeldecreet van 4 mei 1994 niet wezenlijk verschilt van het ontwerp dat hij als minister van Cultuur reeds in 1991 bij de Vlaamse Raad had ingediend. Hij betreurt dat 'politieke spelletjes' aan de basis liggen van deze toestand.

De minister komt terug op zijn uitgangspunt, namelijk dat het Europees Hof van Justitie met het arrest- Van Binsbergen duidelijk gesteld heeft dat Europese wetgeving niet gebruikt mag worden om Vlaamse regelgeving te ontwijken. De Vlaamse regelgeving stelt zeer duidelijk dat in Vlaanderen maar één commerciële zender kan bestaan die toegang heeft tot de reclamemarkt, en het is duidelijk dat VT4 vanuit Groot-Brittannië zal uitzenden om deze bepaling van het Vlaamse kabeldecreet te ontwijken. Dit belangrijk gedeelte van zijn argumentatie heeft de heer P. Dewael niet kunnen weerleggen.

⁶ Zie in dit verband het verslag over het ontwerp van decreet betreffende de kabelnetten en de vergunning voor het aanleggen en exploiteren ervan en betreffende het bevorderen van de verspreiding en de productie van televisieprogramma's (Stuk 157 (BZ 1992) – Nr. 6).

Hierop repliceert de heer P. Dewael dat het recente arrest van het Europees Hof van Justitie in de zaak TVIO – arrest van 5 oktober 1994 – duidelijk stelt dat ontwijking van de rechtsregels enkel een probleem vormt indien hierdoor het algemeen belang van het betrokken land – hier in casu Vlaanderen – geschaad wordt, wat niet het geval is. De minister ontkent deze interpretatie.

Hierbij aansluitend vestigt de minister de aandacht op een tweede argument om VT4 de toegang tot de Vlaamse kabel te ontzeggen, namelijk het feit dat de Europese Commissie recent de regelgeving over de non-domestic omroepen in Groot-Brittannië aanhangig heeft gemaakt bij het Europees Hof van Justitie.

Tenslotte is er het argument waar de heer P. Dewael zelf reeds naar heeft verwezen, namelijk het oorspronkelijk Vlaams, maar nu ook Frans pleidooi om aan de Europese Richtlijn Televisie Zonder Grenzen een culturele paragraaf toe te voegen. Hierbij zou het onder meer de bedoeling zijn om de lidstaten die een buitenlandse zender toelaten, toe te laten de vergunningen te toetsen. De heer P. Dewael heeft ongetwijfeld gelijk, **wanneer** hij stelt dat deze aanpassing nog niet voor de nabije toekomst is. Niettemin zijn er preceden-ten waaruit blijkt dat het Europees Hof van Justitie in bepaalde arresten rekening houdt met aangekondigde Europese wets- en regelwijzigingen, en zijn jurisdictie hierop afstemt.

– De heer G. Geens wijst erop dat de Vlaamse Gemeenschap een belangrijke rol heeft gespeeld bij het totstandkomen van de cultuurparagraaf van het Verdrag van Maasticht, en hij pleit ervoor dat de Vlaamse Gemeenschap ook in de toekomst de verdediging van de kleine culturen in Europa op zich zou blijven nemen. Sinds de besprekingen over het GATT-akkoord – 1993 – is Frankrijk hierin een belangrijke bondgenoot geworden. Concreet vraagt de spreker dat de minister voor Cultuur in de Europese Ministerraad van de Ministers voor Cultuur de invoering van een ‘cultureel lastenboek’ voor televisieomroepen zou bepleiten. Zolang dit principe op Europees vlak niet is aanvaard, is elke poging van de Vlaamse overheid om VT4 van de kabel te houden zonder rechtsgrond.

– Ingaande op de bemerking van de heer P. Dewael over de strikte Vlaamse regeling inzake reclame voor en na kinderprogramma’s, wijst de minister erop dat in het ontwerp van decreet tot herziening van het reclamedecreet van 12 juni 1991 reclame in kinderprogramma’s wel degelijk toegelaten was. De striktere reglementering zoals opgenomen in het uiteindelijke decreet van 15 december 1993 is er gekomen na amendering door de Vlaamse Raad.

B. BRTN-televisie

1. Financiering

– De minister stelt dat de heer P. Dewael het debat over de financiering van de openbare omroep te simpel voorstelt. Het is bijvoorbeeld niet evident dat de reclame die nu naar de BRTN-radio gaat in een systeem van gescheiden financiering naar **VTM** zou gaan. Ook de sponsoring op de BRTN brengt slechts 200 miljoen op.

– De heer D. Van Mechelen vraagt of de SP onder gemengde financiering voor de BRTN naast sponsoring ook

etherreclame verstaat. De heer D. Van der Maelen herhaalt dat zijn partij in principe geen vragende partij is voor reclame. Idealiter wordt de BRTN enkel gefinancierd door een overheidsdotatie, maar indien deze dotatie niet volstaat dient in de eerste plaats teruggevallen op sponsoring als aanvullende financieringsbron. Indien de middelen dan nog niet volstaan, moet de BRTN beroep kunnen doen op een zogenaamd Mediafonds, en in laatste instantie moet de BRTN toegang krijgen tot de reclamemarkt.

– De heer G. Geens stelt dat de discussie over de koppeling van de BRTN-dotatie aan het kijk- en luistergeld niet opnieuw geopend mag worden. Het kijk- en luistergeld is een belasting vergelijkbaar met de verkeersbelasting waarop de BRTN geen subjectief recht kan doen gelden. Ook de verkeersbelasting wordt niet rechtstreeks gebruikt om openbare werken te financieren. Bovendien is het kijk- en luistergeld een belasting op het bezit van een televisie-, resp. radio-toestel, en niet op het kijken of luisteren naar een BRTN-programma.

Los van deze discussie is de spreker wel van mening dat de BRTN naast de overheidsdotatie over bijkomende inkomsten moet beschikken. De dotatie moet als basisfinanciering fungeren, maar deze basisfinanciering zal in de toekomst niet volstaan om de BRTN concurrentieel te houden. Een stijging van de eigen inkomsten van de BRTN mag ook niet leiden tot een vermindering van de basisdotatie.

Volgens de spreker moet het ook mogelijk zijn dat de BRTN door samenwerkingsverbanden met bijvoorbeeld VIM of de Nederlandse zenders tot een gemeenschappelijk gebruik van dure infrastructuur zou komen. Op termijn kan dit een belangrijk kostenbesparend effect hebben.

– Ingaande op de stelling van de heer H. Olaerts, namelijk dat het kijk- en luistergeld integraal aangewend moet worden voor de financiering van de BRTN, vraagt de heer P. Dewael hoe de overheid het deficit dat zij hierdoor derft, en waardoor de subsidiëring van belangrijke maatschappelijke sectoren als onderwijs, monumentenzorg en verkeer in het gedrang dreigt te komen, moet compenseren. De heer H. Olaerts antwoordt dat het hier een principiële stelling van de W betreft.

– De heer E. Van Rompuy merkt op dat het Vlaams Blok voorstander is van een verhoging van de BRTN-dotatie met zo'n 2 miljard, terwijl deze partij in het verleden steeds een fervent tegenstander van de openbare omroep was. Mevrouw M. Dillen repliceert dat haar partij een verhoging van de dotatie enkel verdedigt indien de opdracht van de openbare zender anders wordt ingevuld.

– De heer H. Van Dienderen is van mening dat de BRTN recht heeft op 75 % van het kijk- en luistergeld, en hij vestigt er de aandacht op dat ook de Mediaraad deze mening is toegedaan. De overige 25 % kunnen gebruikt worden voor steun aan de regionale televisieverenigingen, die op deze manier minder afhankelijk van de reclamemarkt zouden worden.

De minister verwijst naar de interventie van de heer G. Geens en bevestigt dat het kijk- en luistergeld een algemene belasting is waarop de BRTN geen subjectief recht kan doen gelden.

– De heer P. Dewael vestigt de aandacht op een recent interview met de directeur-generaal **televisie**⁷, waarin deze

⁷ Humo van 1 december 1994, pp. 16-24.

stelt dat minister H. Weckx geen tegenstander zou zijn van reclame op televisie. De spreker vraagt of dit correct is. Minister H. Weckx antwoordt dat hij deze uitspraak volledig voor rekening van de directeur-generaal laat, en dat hij ter zake geen enkele definitieve uitspraak heeft gedaan.

2. Beheer

– De heer E. Van Rompuy merkt op dat het beheerssysteem dat de VLD voorstelt serieus afwijkt van het voorstel van de medianota. Volgens het voorstel van de medianota blijven raad van bestuur en directiecomité naast elkaar bestaan, maar worden de verantwoordelijkheden en bevoegdheden beter afgelijnd. In het voorstel van de VLD zou de raad van bestuur echter verdwijnen en vervangen worden door een beheerscollege van 5 cultuurmanagers.

De heer P. Dewael beaamt dat deze opties verschillen, maar dat zij hetzelfde beogen, namelijk de autonomie en de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de omroep verhogen. Essentieel in de voorstellen van de VLD is dat het college van 5 voltijdse cultuurmanagers een resultaatverbintenis met de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering aangaat, en dat het afzetbaar is indien deze resultaatverbintenis niet nagekomen wordt. De spreker herhaalt dat de raad van bestuur bestaande uit 5 cultuurmanagers eventueel uitgebreid kan worden met 7 nevenambtelijke leden. Met haar voorstel spiegelt de VLD zich aan het Nederlandse voorbeeld.

De minister is van mening dat het verschil tussen beide voorstellen hier ligt dat de VLD **én** raad van bestuur **én** dagelijkse leiding in handen legt van het college van 5 cultuurmanagers, terwijl de medianota opteert voor een raad van bestuur die verantwoordelijk is voor de grote lijnen van het beheer – meerjarenplan, begroting – terwijl het directiecomité, dat tevens aanwezig is in de raad van bestuur, instaat voor het dagelijks beheer. Essentieel is dat de taken en verantwoordelijkheden van beide instanties scherp afgelijnd worden. Deze structuur is afgestemd op deze van het bedrijfsleven.

De minister is eveneens van mening dat beide voorstellen niet fundamenteel verschillend zijn, en dat het mogelijk moet zijn tot een compromis te komen. Essentieel is dat het dagelijks bestuur vlug en met volle bevoegdheid beslissingen kan nemen, en waarbij, zoals in het bedrijfsleven, afzetting van de leden van het directiecomité mogelijk moet zijn. De minister stelt wel dat hij zijn twijfels heeft over de werkbaarheid van de essentie van het VLD-voorstel, namelijk dagelijks bestuur en raad van beheer in 1 orgaan te verenigen.

De heer D. Van Mechelen is van mening dat dit de enige mogelijkheid is om de dubbelzinnige verhouding die er momenteel tussen raad van bestuur en directiecomité bestaat op te heffen. In het voorstel van de minister zal de raad van bestuur het gepolitiseerd instrument blijven dat over het directiecomité moet waken. In het VLD-voorstel sluit de Vlaamse Raad een beheersovereenkomst met de openbare omroep, waarin duidelijk gesteld wordt welke de opdracht van de BRTN is en welke financiële middelen hiervoor voorzien worden. Het beheerscomité bestaande uit 5 mensen moet deze beheersovereenkomst uitvoeren en jaarlijks in de Mediacommissie de uitvoering van dit contract toelichten. Hierbij zijn de 5 beheerders hoofdelijk verantwoordelijk en gemandateerd voor een beperkte periode. Zij worden in dienst genomen met een bediendencontract en de Vlaamse

regering heeft steeds de mogelijkheid om in te grijpen. De creatie van een tweede orgaan tussen de politieke instanties en dit beheerscomité, in casu een raad van bestuur, is volgens de VLD overbodig. Indien de raad van bestuur gehandhaafd blijft, zal het directiecomité zijn verantwoordelijkheden blijven ontlopen en zal het zich blijven verstoppen achter de raad van bestuur.

De minister vraagt waarom in het VLD-voorstel nog 7 nevenambtelijke bestuurders zijn voorzien. De heer D. Van Mechelen antwoordt dat het hier een tussenoplossing betreft. De voorkeur van de VLD gaat echter uit naar het zuivere systeem van een beheerscomité van 5 cultuurmanagers zoals hierboven beschreven. Dit beheerscomité is het directiecomité van de medianota.

Hierop vraagt de heer S. De Clerck wie in het VLD-model de sparring-partner wordt. Door het ontbreken van deze sparring-partner zal de politiek terug op de voorgrond kunnen treden, terwijl dit duidelijk niet de bedoeling is. Indien er binnen het beheerscollege onenigheid zou optreden, blijft enkel de minister over om als tussenpersoon op te treden. Vandaag wordt deze taak van sparring-partner in principe waargenomen door de raad van bestuur.

De heer D. Van Mechelen repliceert dat deze sparring-partner ook voor spanningen kan zorgen, en hij verwijst naar het voorbeeld van Belgacom waar de voorzitter van de raad van bestuur en de afgevaardigd bestuur voortdurend met elkaar in conflict treden. De heer S. De Clerck wijst erop dat de hervorming van de beheersstructuur van Belgacom juist tot doel heeft dit spanningsveld weg te nemen, maar dat de raad van bestuur een essentiële tussenschakel tussen dagelijks bestuur en de politieke overheid blijft.

De heer P. Dewael herhaalt dat beide voorstellen in essentie hetzelfde beogen en dat het mogelijk moet zijn een compromis te bereiken.

– Ingaande op de bedenking van de heer H. Van Dierden, namelijk dat de afslanking van de raad van bestuur geen einde zal stellen aan het wezenlijk probleem, namelijk de verhouding tussen raad van bestuur en directiecomité, antwoordt de minister dat zijn voorstel **méér** behelst dan het louter afslanken van de raad van bestuur. Essentieel is dat de bevoegdheden van de raad van bestuur decretaal vastgelegd worden, en dat het directiecomité zich met andere woorden op het decreet zal kunnen beroepen om zijn taak naar behoren te kunnen uitvoeren.

– De heer P. Dewael vestigt nogmaals de aandacht op het recente Humo-interview met de directeur-generaal televisie van de BRTN. In een bepaalde passage beweert de heer J. Ceuleers dat de BRTN-delegatie die door de Commissie voor de Media uitgenodigd werd om de BRTN-begroting toe te lichten, niet op de hoogte was van haar juiste opdracht, wat dan zou verklaren waarom de discussie uit de hand gelopen is. De heer P. Dewael omschrijft deze uitlating van de heer J. Ceuleers als 'schaamteloos' en vraagt dat de Commissie hierop zou reageren.

3. Personeel

– De heer E. Van Rompuy merkt op dat het wel degelijk de bedoeling was van het decreet van 1991 om een verdere versoepeling van het personeelsstatuut mogelijk te maken, maar dat dit onmogelijk gemaakt werd door het KB-Langendries. De enige manier om aan het personeel van de BRTN

een soepeler statuut te geven, is hen te vragen op vrijwillige basis uit het ambtenarenstatuut te stappen.

De heer P. Dewael beaamt dat het binnen het huidige statuut van de BRTN onmogelijk is om het personeel een soepeler statuut te geven, en dat dit juist de reden is waarom de VLD voor een sui generis statuut opteert. De BRTN zou dan een cultureel bedrijf worden met de Vlaamse Gemeenschap als enige aandeelhouder. Het huidig personeel zou dan onder een overgangstatuut vallen, het toekomstig personeel zou het statuut van privé-werknemer krijgen.

– De heer P. Dewael verwijst nogmaals naar het Humo-interview met de heer J. Ceuleers en meer bepaald naar de passage waarin de directeur-generaal televisie beweert on-aantastbaar te zijn en tot zijn pensioen te zullen aanblijven, wat de politici ook mogen beweren. Volgens de heer P. Dewael betreft het hier een zeer verwaande en arrogante opmerking, en is de uitdrukking ‘de schaamte voorbij’ hier meer dan op zijn plaats. En dit geldt des te meer omdat de directeur-generaal er enkele pagina’s later voor pleit om de ganse Sportredactie te ontslaan. De spreker vraagt een reactie van de minister op deze uitlatingen van de directeur-generaal.

4. Discussie 2 netten

In tegenstelling tot de VLD, is de minister van mening dat de BRTN wel degelijk 2 netten moet hebben om zijn drieledige opdracht van openbare omroep volwaardig te kunnen uitvoeren en om concurrentieel te zijn met de commerciële omroepen. Zoniet dreigt de openbare omroep een gettozender te worden.

De minister stelt eveneens dat de huidige legislatuur alleszins niet meer middelen voor de openbare omroep zal voorzien. Een andere regering kan in dit verband andere beslissingen nemen.

De heer E. Van Rompuy kan niet akkoord gaan met de strategie van de VLD, namelijk dat het debat over het aantal netten ondergeschikt zou zijn aan het debat over de herstructurering en de financiering van de openbare omroep. Volgens hem moet juist de omgekeerde weg gevolgd worden, namelijk eerst duidelijkheid scheppen over het aantal netten dat men wenst, om vervolgens de beheersstructuur en de financiering hierop te kunnen enten.

C. De lokale radio's

De heer A. Denys is ontgoocheld over de bepalingen met betrekking tot de lokale radio's in de medianota. Het ontbreekt de minister volgens hem op een globale visie op dit medium.

Het decreet van 7 november 1990 heeft volgens de spreker een hermonopolisering van het radiolandschap in het voordeel van de BRTN tot gevolg had, wat hij sterk betreurt. Sinds de inwerkingtreding van dit decreet is de aantrekkingskracht van de lokale radio's sterk afgenomen, en momenteel is de luisterdichtheid zelfs teruggevallen tot 8 à 9 %. De spreker wijst ook op het grote contrast met Wallonië waar ter zake een liberaliserende politiek gevolgd wordt.

De heer A. Denys is tevens van mening dat het té gemakkelijk is om de problemen van het zendcomfort van de

Vlaamse lokale zenders volledig af te schuiven op het decreet van de Franse gemeenschap dat in een breed zendbereik voor de lokale radio's voorziet waardoor de Vlaamse zenders gestoord worden. Hij stelt dat Vlaanderen hier zelf ook schuld treft omdat de BRTN de beste delen van de frequentieband bezet en dus ook op dit vlak een monopoliserende politiek naar de BRTN toe wordt gevoerd.

De spreker besluit dat de VLD voorstander blijft van een landelijke radio, en van volwaardige regionale en lokale radio's. Technisch is dit perfect haalbaar.

D. De vrije nieuwsgaring

De heer A. Denys betreurt dat dit thema in de beleidsnota niet werd uitgewerkt. De VLD is van mening dat de overheid zelf niet als scheidsrechter moet optreden in netelige situaties als deze met betrekking tot het voetbalcontract, maar dat de overheid het kader moet scheppen waarbinnen dergelijke dossiers opgelost moeten worden.

De heer A. Denys stelt dat de grond van de zaak de tegenstelling van twee grondrechten, namelijk deze tussen eigendomsrecht en vrijheid betreft. De VLD is dan ook van mening dat deze problematiek of federaal niveau geregeld moet worden, en de partij kondigt op korte termijn een wetgevend initiatief ter zake aan. Dit wetsvoorstel zal erop gericht zijn een compromis tussen de twee geciteerde grondrechten te bereiken.

De spreker kan er mee instemmen dat de Commissie naar aanleiding van het aangekondigde wets én voorstel van decreet van de heer D. Van der Maelen het advies van de Raad van State over de juiste bevoegdheidsafbakening vraagt. Het reeds geciteerde voorstel van decreet van de heer S. De Clerck is volgens de VLD té eng omdat het zich toespitst op culturele en sportieve evenementen.

IV. Algemeen besluit door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden

Dit besluit dient gelezen in samenhang met de opmerkingen en replieken van de minister zoals opgenomen onder Deel III.

A. Algemene bedenkingen

– De minister dankt de leden van de Commissie voor de open benadering van het mediabeleid, een benadering die het mogelijk maakt om over de partijgrenzen heen naar de beste oplossingen voor een Vlaams mediabeleid te streven dat zich ook in het aangroeiend mediaaanbod kan blijven ontwikkelen.

Voor de minister is het van essentieel belang dat de Vlaamse lezers, kijkers en luisteraars over eigen en pluriforme media beschikken die hen naar hun eigen aard en inzichten een verscheidenheid van bladen en programma's aanbieden.

Volgens de minister is terecht in de opdracht van de BRTN ingeschreven dat de openbare omroep in een evenwichtig zendschema en met grote zorg voor de uitstraling van de culturele identiteit van de Vlaamse Gemeenschap programma's ter informatie, vorming en ontspanning van kijkers en luisteraars moet brengen en dat de informatie daarbij voorrang verdient.

Vlaanderen stond en staat open voor andere talen en culturen. Indien Vlaanderen over sterke eigen kranten, weekbladen en omroepen beschikt die een veelheid van informatie en programma's brengen, zal het buitenlands aanbod geen bedreiging maar een verrijking betekenen.

De minister hoopt dat hij er samen met de Commissie in slaagt om een kader te creëren waarin de media zich kunnen blijven ontwikkelen.

– Wat de VLD-fractie betreft, en inzonderheid de tussenkomst van zijn voorganger, de heer P. Dewael, stelt de minister met genoegen vast dat er een grote bereidheid is om tot een aantal krachtlijnen voor een lange termijnpact te komen, krachtlijnen die over de partijgrenzen heen en ook voor de volgende legislatuur of legislaturen nog zullen gelden,

De minister wil niet vooruitlopen op de wijze waarop de Commissie tot besluitvorming zal komen, maar hij heeft steeds aangetoond dat de Vlaamse regering op dit terrein in volle openheid met de Vlaamse Raad wenst samen te werken. Dat mag evenwel niet beletten dat de minister het beleid uitvoert dat hem door het regeerakkoord of door externe factoren is opgelegd.

Zo heeft de minister het initiatief genomen voor het decreet van 14 juli 1993 met betrekking tot de zendvergunningen, voor een schaalvergroting van de regionale televisieverenigingen, voor de aanpassing van het kabeldecreet aan het arrest van het Hof van Luxemburg van 1992, voor het wegwerken van spanningsvelden en verfijning van de regelgeving inzake reclame en sponsoring – decreet 15 december 1993 – en voor de coördinatie van de regelgeving inzake media.

Legistiek verdient het volgens de minister meer dan aanbeveling dat een aanpassing van het regelgeving die uit dit debat voortvloeit op basis van een gecoördineerde tekst zou kunnen gebeuren.

Na de goedkeuring van het kabeldecreet heeft de minister de in artikel 26 door de Vlaamse Raad gegeven opdracht tot coördinatie – een titanenopdracht – voorbereid. Hij had gehoopt bij het begin van het parlementaire jaar een codex-Weckx aan de Vlaamse Raad te kunnen voorleggen. De minister vermoedt dat de coördinatie ook voor de Raad van State een moeilijke en in elk geval tijdrovende bezigheid is, want hij heeft het advies nog steeds niet ontvangen. Het werd nochtans eind juli gevraagd.

De minister houdt de Commissie over de stand van zaken verder op de hoogte.

– De heer P. Dewael vraagt zich af waarom de minister zich pas nu tot de democratische partijen richt, en citeert een aantal decreten waarbij geen rekening werd gehouden met de opmerkingen van de liberale partij – lokale radio's, BRTN-decreet en regionale televisie.

De minister doet opmerken dat hij pas sedert begin 1992 bevoegd is voor cultuur, en dat de betrokken decreten in 1990 en 1991 werden goedgekeurd.

Wat de BRTN betreft, geeft hij grif toe dat in het liberale voorstel van decreet van 16 maart 1990 een aantal opties staan die nauw aansluiten bij wat de Vlaamse regering vandaag voorstaat. Hij is het met de heer P. Dewael eens dat er een grote kans bestaat om daarover tot overeenstemming te komen.

Daar het omzetten van de theorie in de praktijk niet steeds zo eenvoudig is, denkt de minister dat het verstandig zou zijn dat daarbij rekening gehouden wordt met de visie van de raad van bestuur van de BRTN die recent een uitvoerig debat over de toekomst van de openbare omroep heeft gevoerd, en ook van de directie die een aantal voorstellen heeft geformuleerd, wat het personeelsbeleid en een duidelijke scheiding en omschrijving van de bevoegdheden van de raad van bestuur en van het management betreft. De voorstellen van de BRTN-hiërarchie zijn vervat in de nota die als bijlage aan het verslag van de begrotingsbespreking is gevoegd (Stuk 15 (1993-1994) – Nr. 8-G).

Bovendien heeft de BRTN de minister gisteren rond 16.30 uur per drager een schrijven bezorgd, waarvan de minister integraal lezing geeft. Deze tekst is als bijlage bij het verslag opgenomen (Bijlage 1).

B. De verschillende aspecten van de medianota

1. Nieuwe technologieën

Wat de nieuwe technologieën betreft – inzonderheid de heren P. Dewael, D. Van der Maelen en S. De Clerck zijn hier op tussengekomen – is in de medianota aangegeven dat de uitbreiding van de kabel en de digitalisering nieuwe mogelijkheden biedt en dat bijkomende programma's en diensten kunnen worden aangeboden, en is vermeld dat nieuwe toepassingen als telekrant, videospelletjes, telewinkelen, teleleren, interactieve teletekst, databroadcast, (near) video on demand en televerkoop zich aandienen.

Voor al de toepassingen die als omroep kunnen worden aangemerkt, biedt het recente kabeldecreet van 4 mei 1994 ruimte, behalve voor televerkoop dat door het maxi-decreet is verboden. Alleen indien men beperkingen wil opleggen – wat bij de bespreking van het kabeldecreet niet bleek – is een aanpassing van de regelgeving nodig. Omroepverenigingen kunnen immers worden erkend die zich met andere soorten van diensten tot het publiek of een deel ervan richten.

Of het een algemene wens is van de fracties om televerkoop toe te staan, is de minister niet duidelijk.

De minister heeft op 30 september 1994 aan de Vlaamse Mediaraad een ontwerp van uitvoeringsbesluit inzake de nieuwe diensten voorgelegd. Daarin staat onder meer dat de diensten moeten onderscheiden zijn van de traditionele programma's van de omroepen zoals wij die tot nog toe kennen, en dat de redactionele verantwoordelijkheid bij de nieuwe omroepcategorie moet berusten. De andere voorwaarden zijn de klassieke die ook voor de andere private omroepen gelden – zoals onafhankelijkheid, beperking van doel, financieringsplan en jaarverslag. Indien dit gewenst wordt, kan de minister het voorontwerp van tekst, dat nog bij het Comité van Experts berust, bezorgen.

De heer E. Van Rompuy is van oordeel dat de technologische stroomversnelling ook niet mag worden overroepen.

Indien Vlaanderen de evolutie op de voet wil volgen is het vooral nodig te weten wat er in de sector gebeurt. Daarom juicht de minister een initiatief als Media Net toe omdat verschillende actoren – uitgevers, omroepen, bedrijven, kabelmaatschappijen – het initiatief hebben genomen om samen en in overleg nieuwe toepassingen uit te testen.

De minister zal aan Media Net Vlaanderen vragen om hem op de hoogte te houden van de evoluties in het audiovisuele veld.

2. De Europeanisering van het mediabeleid

– De heer P. Dewael is van oordeel dat de medianota wat de Europese dimensie betreft een schizofreen standpunt inneemt : de Europese Unie en integratie wordt opgehemeld maar anderzijds worden buitenlandse zenders, die in het Nederlands uitzenden, van de kabel gehouden onder het mom van bedreiging van de Vlaamse culturele eigenheid.

De minister is het hier niet mee eens. Hij citeert uit Hoofdstuk IV. 1. Uitgangspunten : ‘Sinds het Verdrag van Maastricht wordt erkend dat de mediasector, die traditioneel gestuurd wordt vanuit markt-economische principes, ook onmiskenbaar sociaal-culturele dimensies in zich draagt. De houding van de Europese Unie zal in grote mate bepalend zijn voor het succes waarmee het evenwicht in de mediasector gerealiseerd wordt in de nabije toekomst. De Vlaamse Gemeenschap moet in het mediadebat onomwonden stelling nemen. De Vlaamse regering zal blijven eisen dat de audiovisuele sector niet op een louter economische wijze wordt behandeld en dat het land van ontvangst de kans krijgt om op de naleving van de Europese regelgeving toe te zien’.

De laatste passage geeft duidelijk aan dat er problemen zijn en dat de Vlaamse Gemeenschap, ook gesteund door Frankrijk, misbruiken van de Europese regelgeving wil tegengaan.

Mede omdat de reclamemarkt niet erg rekbaar blijkt, is ook de CVP resoluut voorstander van het afhouden van zenders die onze regelgeving via het buitenland zouden ontwijken.

De minister is het met de W-fractie eens dat Vlaanderen geen Europese lessen inzake protectionisme te ontvangen heeft en dat op Europees vlak naar een bescherming van de eigen cultuur moet worden gestreefd.

– In de medianota is tevens vermeld dat de Vlaamse Gemeenschap op Europees vlak blijft pleiten voor bijkomende kansen voor de nationale en regionale – lees : Vlaamse – omroepen.

De minister heeft in dit verband herhaaldelijk een lans gebroken voor een beperking van de exclusiviteitsrechten omdat het voor onze kijkers van essentieel belang is dat onze omroepen de belangrijkste evenementen kunnen blijven verslaan zodat de kijkers volgens hun eigen geaardheid en naar hun eigen smaak en inzichten en zonder extra betaling die evenementen kunnen volgen. Hij zal zich daar blijven voor inzetten omdat een beperking noodzakelijk is voor het behoud van de zo geroemde Europese culturele identiteiten en verscheidenheid, en om te beletten dat er via het media- en dienstenaanbod een opdeling in informatierijke en informatie-arme burgers komt.

Vorige week las de minister in de krant dat de Interland Spanje-België op 25 maart 1995 waarschijnlijk niet rechtstreeks door de Vlaamse omroepen wordt uitgezonden. TVE, dat over de uitzendrechten beschikt, vraagt 30 miljoen frank voor een rechtstreekse uitzending omdat de Spaanse zender voor België-Spanje van 17 december 1994 aan Tele-sport, een Zwitsers bureau, dat voor dat duel de

uitzendrechten bij de Voetbalbond vastlegde, eenzelfde bedrag moet betalen.

Het is duidelijk dat de Vlaamse omroepen daar machteloos tegenover staan, en dat de Vlaamse kijker op zijn voetbalhonger zal moeten blijven zitten.

Indien **TVE** de match rechtstreeks uitzendt kan de kabelkijker misschien nog de combinatie TV-Jan Wauters uittesten, maar indien dit de regel wordt, zal de armslag van de Vlaamse omroepen al te veel worden beperkt en staat een Amerikaans omroepsysteem met grote eenheidszenders niet ver meer af of verglijden wij naar ketenvorming waarbij landelijke satellietzenders van de grote broer de rechten krijgen.

– Wat het afhouden van buitenlandse zenders betreft, blijft de minister het principe volgen dat ook door de heer P. Dewael steeds werd gehanteerd. Bij ontwijking van de regelgeving zal onder meer het arrest-Van Binsbergen worden ingeroepen.

Waar de VLD-fractie van oordeel is dat de richtlijn het niet meer mogelijk maakt om dat argument te gebruiken, blijft de minister van het tegendeel overtuigd. Volgens de minister heeft de richtlijn het wel moeilijker gemaakt om een lastenboek aan buitenlandse omroepen op te leggen.

Tijdens de interpellatie van 1 september 1994 heeft de heer A. Denys van een ‘Vlaamse binnendeur’ gesproken. Volgens de minister kunnen aan VT4 op basis van het arrest inzake TVIO slechts voorwaarden worden opgelegd indien de omroep gelijk kan worden gesteld met een Vlaamse omroepinstelling. Welnu, met het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie kan dit omdat VT4 weliswaar vanuit Groot-Brittannië uitzendt, maar zich op een actieve wijze wil richten op Vlaanderen. VT4 zou dan evenwel geconfronteerd worden met de onmogelijkheid om reclame uit te zenden omdat ter uitvoering van art. 3 van het reclamedecreet van 12 juni 1991 slechts één omroep kan worden gemachtigd om reclame aan te wenden.

De minister merkt op dat de vorige Vlaamse regering tijdens de procedure die geleid heeft tot het arrest van Luxemburg van 16 december 1992 en nog vóór dit arrest en het van kracht worden van de televisierichtlijn beslist heeft van de voorwaardenregeling af te stappen.

– De heer P. Dewael had het over een cultureel lastenboek en citeerde daarbij ‘over bijvoorbeeld het verbieden van uitgesproken geweld op het scherm’.

In de televisierichtlijn is alleen ter bescherming van de minderjarigen een schorsingsprocedure ingeschreven. De minister stelt zich de vraag of het niet opportuener is de beperking van geweld bij de herziening van de Europese richtlijn te verdedigen.

– De VLD vraagt tevens dat inzake reclame en inzonderheid inzake reclame rond kinderprogramma’s de verschillen met de Europese regelgeving worden weggewerkt.

Een versoepeling van de reclameregels door een integrale overname van de bepalingen ter zake van de televisierichtlijn, wat VT4 reeds lang vraagt om mogelijke deloyale concurrentie tegen te gaan, werd alleen door de VLD-fractie bepleit.

De minister wil in dit verband herinneren aan de bespreking van het decreet van 15 december 1993 dat voortvloeiende uit het media-overleg. De Vlaamse Raad was het een jaar

geleden helemaal niet eens met een wijziging van de reclame-regel rond kinderprogramma's.

Zoals hij eerder stelde, is de minister bereid om een beperking van geweld op televisie op Europees vlak te bepleiten. Hij maakt zich evenwel geen begoochelingen wat reclame en/of sponsoring betreft.

3. De rol en opdracht van de Vlaamse overheid in een snel evoluerend medialandschap

De heer D. Van der Maelen heeft de minister uitermate geboeid door zijn visie maar ook door de uiterst constructieve en pragmatische uiteenzetting. De concentratiebeweging, de commercialisering en de internationalisering van de media zijn reële feiten. Die feiten tonen inderdaad aan dat de regelgever over weinig mogelijkheden beschikt. De verdeling van de bevoegdheden in ons land maakt het er allesbehalve gemakkelijker op.

We komen van een periode waarin de Gemeenschappen op basis van de culturele autonomie bevoegdheid hadden over de media, maar waarin de federale, toen nationale, overheid de financiële hefbomen in handen had – kijk- en luistergeld, handelspubliciteit.

Nu is de culturele autonomie uitgebreid : de Gemeenschappen zijn ook voor de technische aspecten van de media en voor de omroepreclame bevoegd, maar blijven nog altijd verstoken van gemengde cultureel-economische bevoegdheden zoals recht op antwoord, auteursrechten, fiscale heffingen, concentratie in de media.

De minister gaat met de heer D. Van der Maelen akkoord dat de Vlaamse overheid moet trachten de mogelijkheden die ze heeft maximaal aan te wenden om een zo groot mogelijk pluralisme in de pers en de omroep, inzonderheid de openbare, te waarborgen.

De heer E. Van Rompuy pleit ook namens de CVP fractie voor een voluntaristisch beleid. Hij is beducht voor de concentratiebeweging die op termijn een bedreiging voor de democratie kan vormen.

4. BRTN-televisie

u) Algemene bedenkingen

– Wat BRTN-televisie betreft, is de minister het met alle fracties eens dat de BRTN slagvaardiger moet worden en dat daarvoor meer nodig is dan een eventuele verhoging van de dotatie.

– Ten opzichte van de VLD-fractie wil de minister evenwel de verdienste van het BRTN-decreet van 1991 onderstrepen. Hij blijft er immers van overtuigd dat ook het decreet van 27 maart 1991 inzonderheid door het afschaffen van de opportuniteitsvoogdij aan de BRTN reeds zeer grote mogelijkheden bood en nog biedt. De BRTN heeft een zeer ruime autonomie en kan bijvoorbeeld zonder akkoord van openbaar ambt en begroting zijn personeelsstatuut vastleggen, wat toch heel wat mogelijkheden voor het verhogen van de slagkracht inhoudt. De inmenging van de overheid is immers uitsluitend beperkt tot een controle op de naleving van de regelgeving.

Ook uit het advies van een college van professoren over openbare omroep en parlementaire controle uitgebracht

naar aanleiding van de weigering van de BRTN om niet-uitgezonden programma's over de repressie voor te leggen aan de Vlaamse Raad en uit het verslag van de commissiewerkzaamheden ter zake (Stukken 232 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2) blijkt dat de Vlaamse Gemeenschap daarmee terecht heeft ingespeeld op de algemene Europese tendens om aan de omroepen een grotere autonomie te verlenen ten opzichte van de politieke overheid. Aan deze autonomie mag in geen geval worden geraakt.

– De heer H. Olaerts gaat akkoord met een diepgaande hervorming van de openbare omroep om hem te wapenen in een dynamische samenleving zijn opdracht te blijven waarmaken. Hij wenst terecht dat de creativiteit maximale kansen krijgt, vraagt de oprichting van een consumentenraad, een evaluatie van de gastprogramma's, een uitbreiding van de teletekst en een grotere samenwerking met de commerciële omroep en met Nederland.

– Met de heer H. Van Dienderen is de minister het eens dat de openbare omroep een onmisbaar instrument is dat niet mag ondergeschikt zijn aan commerciële belangen. De minister heeft met veel aandacht geluisterd naar zijn tussenkomst. Vooraf heeft hij de vakbonden en een aantal journalisten geciteerd die in het debat stelling hebben genomen.

De heer H. Van Dienderen is van oordeel dat de media-nota in de goede richting gaat maar allesbehalve ver genoeg gaat. De kwaal van de BRTN – en hij verwijst daarbij naar WB-onderzoek – is de politisering van de BRTN die ernstige gevolgen heeft op het beleid, op het personeel, op de interne communicatie en een niet rationeel gebruik van de middelen.

– Na de laatste vergadering van de raad van bestuur is geweten dat de BRTN een constructieve bijdrage tot een grondige hervorming van de openbare omroep wil leveren.

De minister is bereid om de BRTN nog ruimte te geven voor het indienen van concrete voorstellen. Hij zal de werkzaamheden via de gemeenschapsafgevaardigde nauwgezet opvolgen en de timing bewaken.

De minister is het er wel mee eens dat dit niet uitsluit dat de Vlaamse Raad intussen samen met de Vlaamse regering het mediadebat verder zet.

b) Opdracht

– Wat BRTN-televisie betreft, heeft de heer P. Dewael de medianota van de Raad van Cultuur van 1992 vermeld. In de medianota van de Vlaamse regering zijn de vier criteria opgenomen aan de hand waarvan kan worden getoetst in welke mate een openbare omroep zijn functie vervult : redactionele verantwoordelijkheid ten opzichte van de politieke wereld maar ook ten opzichte van de commerciële sector, democratische toegankelijkheid, kwaliteit voor programma's voor kleinere groepen kenners maar ook kwaliteit voor massauitzendingen en culturele pluraliteit en diversiteit die ook kleinere groepen kijkers aan hun trekken moet laten komen. De raad stelt dat dat alleen mogelijk is wanneer grote groepen blijvend worden aangesproken.

– De heer H. Van Dienderen legt terecht de klemtoon op een kwalitatieve programmatie en inzonderheid op informatie en op eigen drama. Hij vindt het beschamend dat de BRTN ter zake zo weinig realiseert en achter blijft bij een commerciële omroep die misschien en soepelere indeling van fictie hanteert maar in elk geval meer fictie brengt.

Kwaliteit maar ook het bereiken van het groot publiek zijn noodzakelijk. De derden en de regeringsmededelingen zijn volgens de heer H. Van Dienderen belemmeringen en moeten worden weggewerkt.

Wat de regeringsmededelingen betreft, wil de minister opmerken dat die ten zeerste zijn beperkt. Zo is in het uitvoeringsbesluit bijvoorbeeld de duur tot maximum 5' beperkt. Wat de derden betreft, lijkt het de minister toch niet onnuttig dat een aantal stromingen aan bod komen.

c) Bestuur

– Over een verbetering van de structuren en een duidelijker aflijnen van de bevoegdheden zijn vele sprekers het eens. De minister gaat akkoord met de heer P. Dewael dat hierover ten bate van een slagvaardige openbare omroep een consensus moet mogelijk zijn (cfr. supra, III.)

– Een consensus over het mandaatsysteem voor de leiding – een resultaatverbintenis – en over een optimalisering van de werking blijken haalbaar.

Hoe exact tot een slagvaardige omroep kan worden gekomen is nog niet bepaald. Toch is iedereen ervan overtuigd dat meer slagkracht noodzakelijk is en dat vooral de televisieprogrammatie moet worden versterkt.

De minister blijft pleiten voor een beperkte raad van bestuur die het algemeen beleid bepaalt en voor een beperkt directiecomité dat autonoom kan optreden en op basis van een mandaatsysteem en een resultaatverbintenis wordt aangeduid.

Opdat de raad van bestuur met kennis van zaken de grote lijnen van het beleid zou kunnen bepalen en bijsturen, moet hij door een audit worden bijgestaan. De omroep moet vanuit een consensusmodel worden bestuurd. Essentieel is immers dat de beheerders in een openbare omroep als specifiek cultuurinstrument geloven.

– De heer D. Van der Maelen legt namens de SP-fractie de klemtonen die ook de BRTN vooropstelt. Een duidelijk onderscheid tussen de raad van bestuur en het management en een soepel en autonoom dagelijks bestuur moeten de basis van een nieuwe beheersstructuur vormen.

– De heer H. Olaerts is voorstander van een raad van bestuur die de grote lijnen vastlegt, de afschaffing van de vaste commissie en een directiecomité met een in de tijd beperkt mandaat.

– De afschaffing van de vaste commissie gaat volgens de heer H. Van Dienderen niet ver genoeg. Hij vraagt ook de afschaffing van de raad van bestuur omdat die politiek is samengesteld. Een beperking van het aantal mandaten volstaat niet.

De heer H. Van Dienderen is van oordeel dat de controle via externe organen – regeringscommissaris, Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie, de Vlaamse Geschillenraad – moet verlopen en dat de Vlaamse Raad zelf, en niet zijn afgevaardigden, jaarlijks de grote krijtlijnen moet vastleggen.

De minister is integendeel van oordeel dat de BRTN zoals elk goed gerund bedrijf een raad van bestuur nodig heeft om het beleid uit te tekenen en na te gaan of het beleid wordt gevolgd en of er al dan niet bijsturingen nodig zijn.

Het heeft volgens de minister geen zin om maar eenmaal per jaar een beleid van dergelijke instelling te evalueren.

Bovendien is er tussen de Vlaamse Raad en het management een tussenstap nodig.

De minister betwijfelt trouwens of het een goede oplossing zou zijn dat de politici van de Vlaamse Raad de rechtstreekse controle zonder enige tussenstap zouden uitoefenen. Vraag is trouwens of daarmee de politisering niet wordt vergroot.

De heer H. Van Dienderen is het met het invoeren van het mandaatsysteem eens : het geven van meer bevoegdheden die gecontroleerd kunnen worden, zal de creativiteit bevorderen.

d) Financiering

– Wat de financiering van de televisie betreft, sluit de VLD een beroep op reclame uit. Al is de BRTN in het Europees milieu met de BBC ter zake een uitzondering, en al geeft een gemengde financiering ook een grotere responsabilisering en wordt een gemengde financiering door het Hof van Karlsruhe – de minister wil het ook wel eens citeren – aanbevolen, toch is ook de Vlaamse regering van oordeel dat een louter openbare financiering voor de openbare omroep het ideale zou zijn.

De minister is evenwel niet ongevoelig voor de realistische kijk van E. Van Rompuy wat sponsoring betreft, en het argument dat hij als allereerste in het debat heeft gebracht namelijk dat de BRTN, indien de sponsoring wordt uitgesloten, een aantal evenementen, bijvoorbeeld de Champions League, niet meer zou kunnen verslaan omdat die voetbalwedstrijden met vaste sponsors moeten worden gebracht.

Indien BRTN-televisie – omdat private middelen zouden worden uitgesloten en omdat de overheid onvoldoende middelen kan aanbrengen – tot één, zij het volwaardiger, net moet worden herleid, volgt de Vlaamse Raad de ook door de VLD geprezen offensieve strategie evenwel niet meer die nochtans noodzakelijk is om in het groeiend mediaveld een Vlaamse en specifieke plaats te behouden.

– De minister meent dat **alle** mogelijke vormen van alternatieve financiering uitgeput moeten worden omdat de BRTN twee volwaardige televisienetten nodig heeft om zijn opdracht te kunnen vervullen en omdat de huidige Vlaamse regering niet in staat zal zijn om de dotatie structureel te verhogen zonder interne compensaties.

– De CVP blijft, zoals de Vlaamse regering, voorstander van een gemengde financiering voor de BRTN-televisie.

– Voor de heer D. Van der Maelen moet een louter publieke financiering het streefdoel zijn, maar dit is in praktijk – in elk geval in de eerstkomende jaren – niet haalbaar.

De minister gaat evenwel niet zo ver om nu reeds te stellen dat televisiereclame op de openbare televisie één van de middelen van financiering moet zijn. Hij denkt dat de uitgevers die in VTM investeren in elk geval eerst de ruimte gegeven moet worden om het tweede net uit te bouwen zonder dat de pluriforme pers in gevaar wordt gebracht.

– Wat de technologische hypotheek betreft, is de minister van oordeel dat voor uitzonderlijke investeringen – hij denkt daarbij in de eerste plaats aan digitale televisie – investeringssteun van de Vlaamse overheid moet mogelijk

zijn ; temeer daar zelfs Europa die nieuwe mediaontwikkelingen wenst te ondersteunen.

– De heer H. Olaerts pleit er voor om het ganse kijk- en luistergeld aan de BRTN en aan de geschreven pers toe te kennen. Mevrouw M. Dillen sluit daarbij aan. Zij is van oordeel dat het kijk- en luistergeld integraal naar de openbare omroep moet gaan maar zij bepleit een verlaging van het kijk- en luistergeld. Tijdens de discussie blijkt dat haar fractie bereid is om de BRTN 2 miljard frank meer als dotatie toe te kennen. Ook de heer H. Van Dienderen is voor een andere benadering in verband met het kijk- en luistergeld gewonnen. Hij pleit er evenwel voor om 25 % aan de lokale radio's en regionale televisieverenigingen toe te kennen zodat die omroepen lossen van de commercie zouden kunnen staan.

De vorige sprekers zijn daarmee in tegenspraak met de heer G. Geens voor wie het kijk- en luistergeld een doodgewone belasting is.

– De heer H. Olaerts betreurt dat de medianota geen duidelijke stelling inneemt over de financieringswijze en dat de financiering te veel afhankelijk wordt gemaakt van de herstructurering van de BRTN.

De minister blijft stellen dat de financiering en de hoogte ervan maar kan blijken wanneer de BRTN in staat is om de toegekende middelen optimaal te benutten.

– De heer H. Van Dienderen heeft gepleit voor de invoering van een omroepindex. De minister merkt op dat de Vlaamse Raad voor de BRTN-dotatie een specifieke formule uitgewerkt heeft die een financiering op termijn garandeert.

De minister beseft dat de omroepkosten, zoals de kosten in wellicht andere sectoren, sneller stijgen. Men mag daarbij echter niet vergeten dat de private middelen van de BRTN intussen sterk gestegen zijn.

e) Het tweede net

– Met één net kan de BRTN volgens de minister de gemengde opdracht naar het groot publiek én naar doelgroepen toe niet vervullen, net zomin als BRTN-radio met Radio 3 alleen dit zou kunnen realiseren.

– De **CVP** pleit resoluut en terecht voor 2 volwaardige netten maar eist grondige structurele ingrepen.

– De heer H. Van Dienderen heeft de minister verrast door het volgen van de heer D. Sterckx wat het aantal netten voor BRTN betreft. Uit vorige verklaringen van de heer H. Van Dienderen meende de minister te kunnen afleiden dat het lid resoluut voor een sterke openbare omroep met 2 zo volledig mogelijke netten was. Graag had hij hierover een verduidelijking gehad.

5. De radio in het medialandschap

– Wat de radio betreft is iedereen het erover eens dat kwalitatieve radio wordt gebracht en dat de luisteraar over een gewaarborgd zendcomfort moet beschikken.

– Er zijn de technische beperkingen, waarbij de VLD op de digitalisering rekent om ook landelijke commerciële alternatieven toe te staan.

De minister kan in dat verband alleen beklemtonen dat de Vlaamse regering alles in het werk stelt om voor de

toekomst in DAB maximale mogelijkheden te bekomen. Waar het er eerst naar uitzag dat in Europees verband al te weinig frequentiemogelijkheden voor omroep-toepassingen zouden beschikbaar zijn, mag nu redelijkerwijs worden aangenomen dat Europa in de digitalisering een belangrijke plaats voor de omroep zal voorbehouden.

– De heer A. Denys stelt vast dat het probleem van de lokale radio's niet alleen technisch is, en dat in Wallonië een meer liberale politiek wordt gevoerd. De minister heeft er reeds op gewezen dat de Franse Gemeenschap op eenzijdige basis en tegen de wetgeving in vele van onze radio's stoort. Hij zal daartegen blijven reageren. Voor de minister is het essentieel dat de Vlaamse luisteraar over goede radio's en over een goed luistercomfort beschikt. Onderzoek heeft uitgewezen dat in Vlaanderen meer dan waar ook naar radio wordt geluisterd.

– Het radiodebat gaat inderdaad verder dan de technische kwestie. Hij blijft voorstander van een aanvullend en kleinschalig medium, maar sluit een debat niet uit.

– Op basis van bijkomend technisch onderzoek met specialisten van de overheid en van de radio's heeft de Vlaamse Mediaraad de minister geadviseerd om de opdeling in de frequentieband, die ook door de vorige Vlaamse regeringen werd aangehouden, niet ongedaan te maken. Het gaat niet om een voorkeursbehandeling van de BRTN, maar om de rechtmatige bescherming van de luisteraars. Zo is het duidelijk dat het realiseren van een beperkt aantal radio's in de band 102.1 – 104.8 MHz tot gevolg zou hebben dat 100 van de 340 radio's zouden verdwijnen – studies van de periode Mevrouw P. Dhondt als minister van PTT.

De minister blijft erbij dat op dit ogenblik geen wijziging van het lokale radiolandschap mogelijk is. Gezien de huidige frequentieruimte kunnen volgens de minister onmiddellijk geen nieuwe initiatieven worden opgezet. De Vlaamse overheid en de Franse Gemeenschap moeten de rechtmatige belangen van de lokale radio's blijven verdedigen en indien over de partijgrenzen en de huidige legislatuur heen een pact kan worden afgesloten, kan de optie worden genomen dat bij de verdeling van de digitale frequentiemogelijkheden – nadat de openbare omroep zijn 6 programma's en de ontkoppeling optimaal kan realiseren – ook ruimte kan worden geschapen voor andere initiatieven. Op dit ogenblik kan evenwel nog niet vooruitgelopen worden op de beslissingen van de internationale golflengteconferenties over DAB, toch is ten opzichte van vorig jaar de kans gestegen dat er voor grotere omroepen bijkomende mogelijkheden zullen komen. Wat radio betreft is in elk geval het comfort van luisteraar essentieel.

– De VLD-fractie stelt zich de vraag of radio Donna wel tot de prioriteiten van de openbare omroep moet of kan gerekend worden.

– De heer S. De Clerck wil het principe van kleinschaligheid en onafhankelijkheid behouden maar wil de radio's meer mogelijkheden tot samenwerking geven. Hierdoor moet de leefbaarheid bevorderd worden.

6. Regionale televisie

– De regionale televisie toont aan dat hij door zijn rechtstreekse betrokkenheid een verrijking van het mediaveld betekent. Of bij een evaluatie een afschaffing van de facto regionale monopolies mogelijk wordt valt zeer sterk te betwijfelen omdat de financiële leefbaarheid van het medium allesbehalve vaststaat.

– De heer S. De Clerck stemt in met een evaluatie van het decreet eind 1995, maar vraagt hij dat dan onder meer zou worden onderzocht of een dubbele ontvangst in sommige gebieden niet verantwoord zou kunnen zijn.

– De minister stelt dat de regionale televisie eind 1995 geëvalueerd zal worden.

7. Geschreven pers

– Wat de schrijvende pers betreft, heeft de Vlaamse overheid nu reeds voor een instrumentarium voor de bevordering van de kwaliteit en de onafhankelijkheid gezorgd. De Stichting voor de Pers heeft immers inzonderheid de bevordering van de kwaliteit van de journalistiek en de verdere vorming van de journalisten tot doel. Voor de minister houdt kwaliteit ook onafhankelijkheid in.

– Samen met de heer P. Dewael hoopt de minister dat De Morgen versterkt uit de recente mediaontwikkelingen komt. Hij rekent er tevens op dat Het Volk op een onafhankelijke basis kan blijven verder werken.

– De koppeling van financiële steun aan de pers op grond van redactionele onafhankelijkheid werd door de uitgevers afgewezen omdat de uitgevers van oordeel waren dat het een zaak betrof tussen hen en hun werknemers. De minister informeert welke stappen intussen verder werden gezet.

8. Kabelmaatschappijen

– Als alternatief voor een cultureel lastenboek ziet de heer E. Van Rompuy een gedragscode die de kabelmaatschappijen aan buitenlandse zenders zouden opleggen.

Wanneer de minister echter de houding van de Vlaamse kabelmaatschappijen overschouwt – er is nog geen voorstel voor gedragscode, hij heeft geen signalen over sociale opties, hij heeft twijfels over een positieve houding ten aanzien van de Vlaamse omroepen, die hij herhaalt het ten overvloede, hun grootste bondgenoten zijn – betwijfelt hij evenwel de haalbaarheid van het constructief voorstel van de heer E. Van Rompuy.

– De heer S. De Clerck vestigt volgens de minister terecht de aandacht op de mogelijkheden van de kabelmaatschappijen en vraagt zich af of een beroepsmogelijkheid bij de minister niet moet worden voorzien indien de kabel sommige toepassingen zou weigeren.

– Wat de must-carry regel betreft, is de minister het niet eens met de heer S. De Clerck dat die aan de kabelmaatschappijen niet de verplichting oplegt om dat gratis te doen.

9. VTM

– Met de offensieve strategie van VIM blijkt iedereen in te stemmen. Indien de Commissie ermee akkoord gaat, zal de minister het besluit tot machtiging van VIM om een tweede omroepprogramma uit te zenden ondertekenen.

– De kabelmaatschappijen zijn verplicht om het tweede omroepprogramma van VIM door te geven. De minister hoopt dan ook dat zij over de voorwaarden voor het doorgeven in de eerstkomende dagen tot een akkoord komen.

– De meeste fracties en ook de Mediaraad zijn van

oordeel dat daaraan een volwaardig tweede net voor BRTN moet worden gekoppeld.

– In zijn advies heeft de Mediaraad ook gevraagd om met de grootste aandrang de aandacht van **VTM** te vestigen op de bepalingen van het reclamedecreet. De minister heeft dat, onder meer naar aanleiding van de betekening van de adviezen van de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring, herhaaldelijk gedaan. Hij zal dat blijven doen.

De minister roept niet alleen **VTM**, maar ook alle omroepen en de kabelmaatschappijen op om de Vlaamse regelgeving strikt na te leven omdat zijn voorkeur niet uitgaat naar een repressief beleid.

– Het in vraag stellen van het monopolie van **VTM** lijkt de minister gezien de beslissing van 1987 niet zo evident. Hij denkt dat wij ook nu de in **VTM** participerende uitgevers nog wat respijt moeten gunnen.

10. VT4

– Wat VT4 betreft, blijft de minister van oordeel dat ook na het van kracht worden van de richtlijn Televisie Zonder Grenzen de ontwijking van de wetgeving van een lidstaat niet in overeenstemming is met de Europese regelgeving.

Een voorwaardenregeling lijkt hem na de Televisie zonder Grenzen-richtlijn niet haalbaar omdat slechts één omroep kan worden gemachtigd reclame uit te zenden. De minister is wel bereid elk voorstel ter zake grondig juridisch te onderzoeken.

– Sedert 3 november jongstleden heeft VT4 voldoende gegevens bezorgd om het dossier aan de Vlaamse Mediaraad voor te leggen. De minister heeft intussen die Raad om advies gevraagd.

– De minister heeft aan de omroep en aan de kabelmaatschappijen meegedeeld dat de Vlaamse regering uiterlijk op 3 maart 1995 een beslissing zal nemen.

Sommige maatschappijen blijven beweren dat de minister door het Vlaams Gewestelijk College van RTD een dossier werd bezorgd. Het Vlaams College ontkent dat evenwel en zegt dat dat niet de taak van het College is en dat de kabelmaatschappijen dat zelf moeten doen.

De minister blijft het uitermate betreuren en blijft het onbegrijpelijk vinden dat geen enkele kabelmaatschappij er tot nog toe is in geslaagd hem het dossier van VT4 te bezorgen.

Benevens de ‘exhaustieve’ vermelding van naam en adres – zo staat in een aantal brieven te lezen – is hem slechts door drie maatschappijen een kopie van de Britse licentie bezorgd. Alle andere gegevens werden hem door de kandidaat-omroep overhandigd,

– De minister blijft stellen dat de Vlaamse omroepen, zolang ze niet via satelliet uitzenden voor de kabelmaatschappijen, de best mogelijke partners zijn.

II. Mediaraad

Wat de Mediaraad betreft, ligt het in de bedoeling van de minister om vlug een ontwerp van decreet aan de Vlaamse regering voor te leggen. Hij zal daarin een optie nemen voor een meer beperkte samenstelling met de rechtstreeks

betrokken sectoren. Het wetenschappelijk element zal door de aanwezigheid van de Vlaamse universiteiten worden versterkt.

De Mediaraad zal een coördinerende rol vervullen en de andere adviesorganen uit de mediasector, die evenwel elk hun eigen specifieke opdracht behouden, overkoepelen.

De minister merkt evenwel op dat de beperkte werkmiddelen van de Mediaraad onbeduidend zijn in verhouding met de noden van een Media-instituut.

12. Media-instituut

De minister heeft geen sluitende formule voor een media-instituut, maar denkt dat ernstig overwogen moet worden of de onderzoekers ook niet daadwerkelijk bij de praktijk moeten worden betrokken en dus terreinkenners moeten zijn.

De minister ziet hoeveel werk en wat een groeivolume de media uitmaken, maar pleit voor het opzetten van een werkbare structuur naar de maat van een realistische Vlaamse en Europese benadering. Een structuur waarin zowel administratief werk, beleidsvoorbereiding en controle gebeurt lijkt de minister best aan te sluiten bij een Vlaams beleid **dat** de middelen zo maximaal en zo rationeel mogelijk benut.

De administratie zou de minister ter zake voorstellen kunnen voorleggen. Hij dringt daar opnieuw op aan. Intussen kan via het Comité van Experts van de Vlaamse Mediaraad en via apart deelonderzoek met de Vlaamse universiteiten de beleidsvoorbereiding worden ondersteund.

13. Een onafhankelijk controlerend orgaan

Wat het onafhankelijk controlerend orgaan waarop de heer D. Van der Maelen aandringt betreft, gaat de minister akkoord dat het belangrijk is dat er onderzoek gebeurt, dat de administratie wordt versterkt en dat een correcte naleving van de regelgeving afdwingbaar moet zijn.

De huidige mogelijkheden – de heer H. Van Dienderen heeft er herhaaldelijk op gewezen – kunnen inderdaad de indruk geven van een zekere laksheid van de Vlaamse overheid. De minister is allesbehalve een voorstander van het handhaven van de regelgeving via repressieve maatregelen. Hij is het evenwel met de heren D. Van der Maelen, H. Van Dienderen en ook de VLD-fractie eens dat een ‘laisser faire, laisser passer’ – hij citeert de heer P. Dewael – voor niemand een oplossing biedt, en dat regelgeving ter zake wellicht moet worden aangepast.

Dit moet volgens de minister kunnen via administratieve boetes. In elk geval moet de regelgeving die hij inzake reclame en sponsoring heeft verfijnd, nog verder worden verduidelijkt zodat betwistingen en procedures – bijvoorbeeld via de Raad van State – de controle en sanctionering niet blijven op de helling zetten.

14. Sociale dimensie

De sociale dimensie – de minister heeft het op 13 januari van dit jaar bij de hoorzittingen van de Vlaamse Raad met de kabelmaatschappijen gezegd (Stuk 157 (BZ 1992) – Nr. 3) – is ook een van zijn grote zorgen.

Hij rekent erop dat die zorg die de kabel toen reeds heeft aangekondigd in de gedragscode tot uiting zal komen.

Indien dat niet het geval zou zijn, moet over alle partijgrenzen heen en binnen de beperkingen van het vrij verkeer van diensten zelf naar maatregelen gezocht worden die de belangrijkste informatie aan iedereen op een gelijke wijze garandeert.

Wat het sociaal tarief voor ouderen en gehandicapten inzake televerkoop betreft, zou de minister graag meer informatie krijgen, temeer daar blijkbaar op televerkoop wordt aangedrongen en televerkoop door het maxi-decreet verboden is.

15. Vrije nieuwsgaring

Samenwerking tussen de Vlaamse omroepen en beperking van de exclusiviteit inzonderheid wat de nieuwsgaring betreft, is een onderwerp waarover volgens de minister overeenstemming te bereiken is.

Met de heren D. Van der Maelen, A. Denys en S. De Clerck is de minister van oordeel dat een afweging van een beperking van het eigendomsrecht en van het recht op vrije meningsuiting geen gemakkelijke opgave is, maar dat in functie van het recht op informatie toch een wijziging van de regelgeving aangewezen lijkt.

V. Procedure en timing

De minister stelt voor dat indien tijdens het mediadebat in de plenaire vergadering zou blijken dat tussen de verschillende fracties overeenstemming over de basisprincipes voor de herinrichting van het medialandschap zou bestaan, een viertal werkgroepen de praktische voorbereiding van het decreetgevend werk zouden kunnen voorbereiden. Deze werkgroepen zouden voorgezeten worden door de minister of zijn kabinetsmedewerker, twee leden van elke fractie en eventueel technische medewerkers. De vier werkgroepen zouden volgende thema's behandelen :

- werkgroep 1 : herstructurering van de BRTN
- werkgroep 2 : lokale radio's
- werkgroep 3 : exclusiviteitsrechten en vrije nieuwsgaring
- werkgroep 4 : de kabelmaatschappijen

Deze werkgroepen zouden uiterlijk tegen Pasen hun eindrapport moeten neerleggen zodat het decretaal werk nog voor het zomerreces afgerond kan worden.

De heer E. Van Rompuy stelt voor dat het debat in plenaire vergadering gekoppeld zou worden aan het begrotingsdebat, en dat de werkgroepen uiterlijk eind februari hun eindrapport zouden neerleggen. Volgens hem moet het decretaal werk tegen Pasen in Commissie beëindigd worden, zoniet valt het te betwijfelen of het decretaal luik nog voor het zomerreces afgerond kan worden.

De heer D. Van der Maelen vraagt zich af of er over de partijgrenzen heen wel voldoende overeenstemming bestaat over de basisprincipes om in de werkgroepen vruchtbaar werk te kunnen leveren. Volgens hem moet ook rekening gehouden worden met de aangekondigde voorstellen van de raad van bestuur van de BRTN.

De heer S. De Clerck stelt dat zijn fractie het parlementair werk niet wil lamleggen in afwachting van de voorstellen van de BRTN. De heer E. Van Rompuy voegt eraan toe dat er alleszins voor het zomerreces een nieuw BRTN-decreet moet zijn, wil men de toekomst van de openbare omroep veilig stellen.

De heer P. Dewael vraagt in hoeverre er bij de overige fracties een werkelijke bereidwilligheid bestaat om rekening te houden met de voorstellen en wensen van de VID. Het debat heeft hem op dit punt niet gerust gesteld.

Hij is het eens met de stelling van de heer E. Van Rompuy, namelijk dat er voor de BRTN geen tijd meer verloren mag gaan, en hij stelt dan ook de volgende werkwijze voor. De minister zou reeds volgende week een afvaardiging van elke fractie bij zich roepen om te overleggen over de basisprincipes. Indien zou blijken dat hierover geen consensus bestaat, heeft de oprichting van werkgroepen weinig zin.

Indien men wel tot een consensus komt, kan het debat in plenaire vergadering besloten worden met een voorstel van resolutie waarin deze basisprincipes worden gepreciseerd, en waarin de oprichting van werkgroepen wordt aangekondigd. Deze werkgroepen zouden hun activiteiten dan tegen eind februari kunnen afronden.

De Commissie stemt hiermee in, en de minister kondigt aan op 9 december 1994 een vergadering met 2 afgevaardigden van elke fractie te zullen organiseren.

BIJLAGE

BRTN
OMROEP VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP
AUGUSTE REYERSLAAN 52
B 1043 BRUSSEL

Aan de Vlaamse Minister van
Cultuur en Brusselse
Aangelegenheden
Kunstlaan 46
1040 Brussel

Brussel, 29 november 1994.
CG/dd/A 94/1221

Mijnheer de Minister,

Op 14 november hebben wij u een overzicht bezorgd van het standpunt van de directie met betrekking tot een aantal aanpassingen die in de werking, de organisatie en de structuur van BRTN zouden moeten worden aangebracht om de Openbare Omroep de mogelijkheid te geven in een wijzigende markt zijn taken naar behoren uit te voeren.

Zoals in deze brief in het vooruitzicht gesteld, werd het geheel van deze maatregelen aan de Raad van Bestuur van 28 november 1994 voorgelegd. De Raad van Bestuur, die voor het eerst vergaderde onder voorzitterschap van zijn nieuwe voorzitter, Professor Bart De Schutter, heeft beslist zich constructief in te schakelen in de gedachtengang van de medianota van de Vlaamse Regering en binnen een redelijke termijn een volledig gerntegreerd en coherent dossier uit te werken over de wijze waarop de Openbare Omroep zich dynamisch wil herbronnen in het licht van het evoluerend mediavormingslandschap in Vlaanderen, de technologische evoluties en de gerechtvaardigde verwachtingen van de Vlaamse Gemeenschap.

Het stramien van dit volledig dossier zal summier volgende fasen omvatten :

1. De taakomschrijving en profilering van de Openbare Omroep, zowel algemeen als specifiek, d.w.z. een "mission statement" uitgesplitst op de diverse niveaus (Radio, Televisie, Corporate) en eventueel zelfs lagere echelons (Radio, 1, 2 etc...).
2. De middelenproblematiek, zowel qua financiële als personeelsomvang en problemen. Hierin zullen standpunten worden aangereikt inzake :
 - financiering : de omvang en oorsprong van de middelen, de garanties in de tijd, de groeimogelijkheden, de kostenprijsanalyse, de controlemechanismen ervan, enz...

- personeel : de omvang van de formatie, het juridisch statuut, de profielomschrijving, de mobiliteit, de uitbestedingsproblematiek (incl. een aantal simulaties rond kostprijs en haalbaarheid)
- 3. De beleidSStNctur, incl. de juridische structurering rond het concept van de autonomie van de omroep. Hierin zullen moeten zitten de problematiek van de Raad van Bestuur (samenstelling, aanstelling, rol,...); de Vaste Commissie of Directieraad, en de procedures van beleidsvoering.
- 4. De beheersstructuur, met voorstellen inzake dagelijks beheer, de Directieraad, de corporate-afdeling, het middenmanagement en de business-unit-idee, de bevoegdheden en delegatie-uitsplitsingen, de inspraakstructuren, enz...
- 5. Tenslotte zal ook stelling worden genomen t.o.v. de nieuwe uitdagingen inzake het medialandschap zelf, vooral in de optiek van de nieuwe technologieën : nieuwe producten en diensten, investeringsnoden,0 enz...

In het licht van de vaststelling dat over vele van deze punten reeds in het verleden hetzij door de Raad zelf, hetzij door de Vaste Commissie of de Directie beslissingen of besprekingen werden' gevoerd, is de Raad van Bestuur van mening dat het doel van deze grondige analyse kan worden bereikt begin maart.

Een eerste aanzet zal reeds in de Raad van december worden gegeven (overzichtsschema en eerste invulling van deelgebieden), in januari zal de aandacht gaan naar een exhaustief debat over de finaliteit van de Openbare Omroep vandaag en een stuk van het middelenhoofdstuk, terwijl in februari de verdere invulling moet worden afgerond. Hiertoe zullen desnoods aanvullende raadsvergaderingen gepland worden.

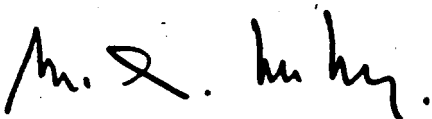
Vertrekkend van de uiterst constructieve ingesteldheid van de Raad van Bestuur tijdens de bespreking van het werkschema en de uitgesproken wil van de Directie en medewerkers zich hiervoor prioritair in te spannen, zijn wij ervan overtuigd dat op deze wijze de BRTN zich volledig inschakelt in de door de Vlaamse Regering aangebrachte strategie in de medianota om in de loop van 1995 een nieuw mediadecreet uit te werken.

Wij durven dan ook hopen dat de overheid ons het vertrouwen wil schenken en ons de mogelijkheid geeft om gedurende deze tijds-spanne te werken aan een volwaardig dossier met een eigen visie en passende voorstellen teneinde de Openbare Omroep in de toekomst slagvaardiger te maken.

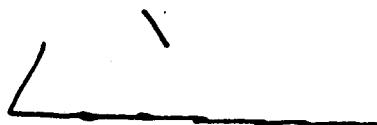
Met de meeste hoogachting,

De voorzitter,

De Administrateur-generaal

Bart DE SCHUTTER

cas GOOSSENS